

NORSK LOVTIDEND

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 6

Utgitt 17 februar

1938

Skriv frå Socialdepartementet.

5 febr.

Etter fullmakt gjeve ved kongeleg resolusjon frå 25 april 1924 stadfester departementet hermed i samhøve med lov nr. 5 frå 25 juli 1913 med nokre redaksjonelle brigde vedtaket åt Torvastad heradstyre, Hordaland fylke, i møter 6 desember 1937 og 21 januar 1938 om ny § 3 i den vedtekta som gjeld om stengjingstid for utsalsstader. § 3 i den vedtekta som no gjeld vert då § 4. Brigdet gjeld inntil vidare, å rekna frå og med 14 februar 1938.

Den nye § 3 lyder so:

Provisantering og leveranse til dampskip og fiskefarty kan skje utan hinder av fyresegnene i denne vedtekti i tidi frå og med 1 januar til og med 31 mars. Jfr. likevel den ålmenne helgedagslovgevingi.

Skrivelse fra Handelsdepartementet.

5 febr.

I medhold av lov om handelsnæring av 8 mars 1935 §§ 90 og 109 stadfester departementet herved den av Hauge-sund bystyre i møte 21 januar 1938 vedtatte vedtekt for omførselshandel fra portrum m. v. i Hauge-sund.

Vedtekten lyder så:

§ 1. Omførselshandel fra portrum og de øvrige i handels-lovens § 89 punkt 2 nevnte steder — fartøi undtatt — kan drives

- a) i Haraldsgaten, Haugeveien, Skjoldeveien og på damp-skibskaien i Smedesundet på hverdager fra kl. 18 til kl. 24 og på søndager og helgedager fra kl. 17 til kl. 24,
- b) for øvrig i byen på hverdager fra kl. 18 til kl. 21 (ikke søn- og helgedager).

1 påskedag, 1 pinsedag, 1 juledag og dagen før disse samt langfredag kan salg ikke finne sted.

§ 2. De som driver handel på de i § 1 nevnte steder, skal betale en årlig avgift til bykassen av kr. 5,00 som erlegges til politiet før handelen begynner og senere innen 10 januar hvert år.

5 febr. § 3. Barn under 16 år kan ikke drive salg i henhold til § 1 eller bistå ved sådant salg.

§ 4. Politiet kan ved enkelte leiligheter gi tillatelse til å drive salg utover de i § 1 fastsatte salgstider.

§ 5. Overtredelser straffes overensstemmende med handelslovens § 92, jfr. §§ 112 og 113.

5 febr. **Skrivelse fra Arbeidsdepartementet.**

I medhold av lov om motorvogner av 20 februar 1926, § 21 II, kfr. lov av 6 juni 1930 og 2 juni 1933 bestemmes følgende om bevillingstvang for erhvervsmessig motorvognkjøring som gjeldende inntil videre for Sande herred, Vestfold fylke:

På de offentlige veier innen Sande herred må erhvervsmessig personbefordring med motorvogn uten rute ikke foretas av andre enn dem som får tillatelse dertil av politimesteren.

De nærmere bestemmelser og regler bl. a. angående antallet av sådanne tillatelser, takster, avgift for særskilt registrering, kontroll m. v. kan fastsettes av formannskapet efter forslag fra politimesteren. Takstene skal derhos forelegges fylkesveistyret til godkjenning for de strekningers vedkommende hvor det er gitt tillatelse til bilrutedrift. Undtatt fra foranstående bestemmelser er befordring fra sted utenfor herredets grenser til eller gjennom herredet. Undtatt er videre kjøring med utenbygds vogn til Sande herred og tilbake med de samme personer. Likeledes er undtatt befordring av offentlige tjenestemenn, læger, dyrlæger, jordmødre, syke som trenger hurtig hjelp samt veivesenets transporter. Når trafikkforholdene bevirker at de med bevilling utstyrte vogner er utilstrekkelige i antall kan dispensasjon for enkelt gang fra foranstående bestemmelser gis av lensmannen.

Disse bestemmelser trer i kraft straks.

10 febr. **Skriv frå Landbruksdepartementet.**

Med heimel i § 22 i lov om jakt og fangst frå 20 mai 1899 og kongeleg resolusjon frå 25 september 1931 vert med dette gjeve løyve til solengetil å nytta gift til fangst av rovdyr i Gaular herad, Sogn og Fjordane fylke.

Gift må ikkje leggjast ut fyre 1 november og må tilinkjergjerast innan 1 mai kvart år.

11 febr. **Lov um lærarskular og prøvor for lærarar i folkeskulen.**

VI HAAKON, Noregs Konge, gjer kunnigt:

at Oss er fyrelagt vedtak frå Stortinget 28 januar 1938 som lyder so:

Fyremål og skipnad.

11 febr.

§ 1. Til utdanning av lærarar i folkeskulen held riket so mange lærarskular som det trengst.

Lærarskulen kann vera anten 4-årig eller 2-årig. Den 2-årige skulen kann ha 2 linor, den vanlege lina og engelsklina. Upplæringa er fri for elevane.

Uptaking av nye elevar.

§ 2. Under leiding av Lærarskulerådet (§ 22) held lærarskulane upptakingsprøve for den 4-årige lærarskulen på den tid som Overstyret set.

Dei som ynskjer å vera med i prøva, sender melding til rektoren ved vedkomande lærarskule og legg ved:

- a) dåps- eller aldersvitnemål og opplysning um bustad og heimstad,
- b) fullnøgjande vitnemål um framferd til seinaste tid,
- c) fråsegn frå søkjaren etter fastsett skjema um at han (ho) har god helse og ikkje har kroppsslyte som vil gjera honom (henne) uskikka til læraryrket,
- d) vitnemål um den opplæringa han (ho) har fått før.

Dei same vitnemåla må dei senda med som melder seg til upptaking i den 2-årige lærarskulen.

For å verta uppteken i 1 klasse på ein 4-årig lærarskule må ein ha fylt 17 år før 1 juli same året, og 18 år dersom ein skal verta uppteken i 2 klasse.

For å verta uppteken i den 2-årige lærarskulen må ein ha fylt 19 år før 1 juli det år ein søkjer um upptaking.

Rektor sender liste til Lærarskulerådet med dei nemnde opplysningar um dei som har meldt seg. Skulerådet ved lærarskulen (§ 14) avgjer kven som kann få vera med i prøva ved den 4-årige skulen og sender framlegg um kven som skal verta upptekne i den 2-årige skulen til Lærarskulerådet, som har avgjerdsla.

Nærmare fyresegner um upptakingsprøva og skipnaden av henne vert fastsette i reglement som Kongen gjev.

§ 3. I 1 klasse av den 4-årige lærarskulen tek ein upp menn og kvinner som ved prøva syner at dei har nått den mogning og har dei kunnskapane og den dugleik som kann krevjast av dei som har gått igjennom ein velskipa folkeskule og ein 6 månaders framhaldsskule eller ungdomsskule. Krava vert fastsette i reglement.

I den 2-årige lærarskulen tek ein upp elevar som har teke eksamen artium eller har eksamen frå Noregs landbrukshøgskule etter skipnaden av 18 juli 1919, i baa høve med godt vitnemål.

11 febr. På engelsklina (§ 5) tek ein berre upp elevar som har eksamen artium på engelsklina. Frå det kann Lærarskulerådet gjera undantak, når det vert godtgjort at ein søkjar har tilsvarende kunnskapar i engelsk.

§ 4. Ynskjer einkvan å verta uppteken som elev i 2 klassa i den 4-årige lærarskulen, må han gjera greide for at han (ho) har dei kunnskapane og den dugleik som er målet for opplæringa i 1 klasse.

Lærarar med fullstendig utdanning etter den tidlegare skipnaden kann verta upptekne i 3 eller 4 klasse. Studentar med lærarprøve etter den tidlegare skipnaden kann verta upptekne i 2 klassa i den 2-årige lærarskulen.

Med samtykke frå Overstyret kann skulerådet gjeva hospiterande elevar høve til å vera med i opplæringa på lærarskulen i alle eller nokre fag.

Faga.

§ 5. Den 4-årige lærarskulen gjev opplæring i fylgjande fag: Kristendomskunnskap, norsk, engelsk og i tilfelle tysk, søge og samfundslære, geografi, naturkunnskap, rekning og romlære, pedagogikk, praktisk lærargjerning, song, musikk, teikning, skriving, handarbeid, kroppsoving, hagestell, skogplanting og bibliotekstell. For dei kvinnelege elevar kann det gjevast opplæring i husstell.

I den 2-årige lærarskulen (den vanlege lina) vert det gjeve opplæring i fylgjande fag: Kristendomskunnskap, norsk, samfundslære, naturkunnskap, rekning, pedagogikk, praktisk lærargjerning, song, musikk, teikning, skriving, handarbeid, kroppsoving, hagestell, skogplanting og bibliotekstell. For dei kvinnelege elevar kann det gjevast opplæring i husstell.

På engelsklina vert det undervist i dei same faga som på den vanlege lina i den 2-årige lærarskulen med undantak av skriving, musikk og husstell. Dessutan vert det gjeve vidaregåande opplæring i engelsk og under praktisk lærargjerning serskilte undervisningsøvingar for den fyrste opplæring i dette faget.

Når Stortinget løyver pengar til det, kan Lærarskulerådet setja i gang opplæring i engelsk for dei som har teke læraraksamen og som syner ved ei upptakingsprøve at dei har dei kunnskapane i engelsk som krevst til eksamen artium på engelsklina.

Opplæringa skal føra elevane fram til det målet som er nemnt under § 8 II B d. Avgangsprøva er den same som nemnt i § 18, 4.

Nærmare fyresegner um opplæringa og upptakingsprøva 11 febr. vert fastsette i reglement gjeve av Kongen. Opplæringa kann leggjast til Lærarhøgskulen.

§ 6. Elevar som ikkje står i statskyrkja, kann krevja å verta heilt eller delvis fritekne for opplæring i kristendoms-kunnskap. I so fall er dei ikkje med i dei opplæringsøvingar i kristendoms-kunnskap som er umtala nedanfor i § 8 (I i og II A g og B h) og i § 9. Men Overstyret kann gjeva elevar som høyrer til dissentarsamfund, løyve til å vera med i dei nemnde øvingane, når vedkomande samfund lærer det same som statskyrkja.

På grunn av kroppsslyte som elles ikkje er til hinder for lærargjerninga, kann elevar heilt eller delvis sleppa opplæringa i handarbeid, teikning og kroppssøving.

Elevar som heilt vantar musikalsk givnad, kann sleppa opplæringa i song og musikk i dei tvo øvste klassone.

Elevar som provar at dei på annan måte har nått målet for opplæringa i eit fag, kann sleppa å vera med i timane i dette faget.

Uppflyttingsprøva.

§ 7. Ved slutten av det fyrste skuleåret vert det halde ei oppflyttingsprøve. På grunnlag av denne prøva og av det kjennskapet skulen elles har fått til elevane, tek skulerådet avgjerdsle um elevane er so mogne og har den dugleik i dei elementære faga og ogso elles har fyresetnad for å halda fram med lærarutdaninga.

Fast elev ved ein lærarskule har rett til å gå 2 år i kvar klasse.

Har ein elev synt låk framferd i eller utanfor lærarskulen, kann Overstyret visa han burt frå skulen etter framlegg frå skulerådet, og han kann ikkje verta elev ved nokon lærarskule eller få vera med i lærarprøva utan løyve frå Overstyret. Lærarskulerådet skal få melding um ei slik burtvising.

Målet for opplæringa.

§ 8. Målet for opplæringa i lærarskulen skal vera:

I. Den 4-årige lærarskulen.

a. Kristendoms-kunnskap.

Sikker kjennskap til den bibelske soge, med studnad av lesing i Bibelen. Nærmare kjennskap til utvalde skrifter eller større bolkar av det gamle og det nye testamente med serleg samling um Jesu liv, gjerning og forkynning.

Kyrkjesoge, serleg saga um den eldste kyrkja, reformasjonstida og den norske kyrkja.

Trudoms- og sedelæra til den lutherske kyrkja.

11 febr.

b. Norsk.

Vetug og uttrykksfull lesing av både nynorsk og bokmål. Sikkert kjennskap til mållæra i både mål. Utsyn over saga til dei tvo måla med tekstprøvor i gamalnorsk. Røystebuk.

Kjennskap til framvoksteren av litteraturen i dei ymse tidbolkar. Nøgjare gjennomgåing av eit litteraturutval i både målformer. Dugleik i å lesa svensk med tilknytning til eit høveleg litteraturutval.

Dugleik i å greida ut munnleg og skriftleg slike emne som ligg innanfor kunnskaps- og røynslekrinsen til elevane. Um valet av emne kann norsklærarane samråda seg med dei andre faglærarane.

c. Framandt mål.

Dugleik i å lesa opp med lydrett uttale eit lettare utval av engelske (tyske) lesestykkje, umsetja dei og greida ut um dei munnleg på vedkomande mål. Dugleik i å lesa opp og umsetja lettare stykke ein ikkje før har lese. Nokon tame i å bruka målet skriftleg.

d. Soge og samfundslære.

Noregs soge og heimssoge i samanheng med fullstendigare kjennskap til gangen i den økonomiske, sosiale og kulturelle voksteren. Hovudvekta legg ein på det 19 og 20 hundradåret og utviklinga etter det industrielle gjenombrotet.

Oversyn over dei økonomiske, sosiale og andre samfolkelege tilhøve i samtida og meir inngåande kjennskap til grunnspursmål i norsk samfundsliv og i det millomfolkelege hopehavet, og her serleg arbeidet for større skynsemd og betre samarbeid millom folka.

Elementær samfundslære med grunndrag av sosialøkonomien og noko kjennskap til den politiske og rettslege skipnaden av samfundet.

e. Geografi.

Dei geografiske tilhøve på staden (heimstadlære). Turvande topografisk kartkunnskap og kjennskap til næringslivet og til samanhengen millom dette og dei geografiske tilhøve. Dei framande heimsluter, Europa med hovudvekta lagd på kjennskap til Noreg. Grunndrag av den astronomiske og fysiske geografi. Oversyn over den geologiske bygnaden av jordskorpa.

f. Naturkunnskap.

1. *Fysikk og kjemi.* Kjennskap til dei viktigaste delar av fysikken og kjemien og deira verknad i det praktiske livet. Kjennskap til dei viktigaste grunnemne og deira sambindingar.

2. *Biologi.* Det mest turvande av systematikken i plante- og dyreriket. Elevane må venjast til å samla inn og taka vare på materialet. Bygnaden og livet til plantar og dyr, med serleg umsyn til det dei har å segja for menneskja. Det organiske liv, utviklinga og livsvilkåra til organismene. 11 febr.

Bygnaden av og livsverksemdene i menneskeleikamen, hermed læra um slektslivet og under det forplantingslære. Helselære med serleg vekt på utviklinga i barne- og ungdoms-alderen og kjennskap til dei ting som kann verka skadeleg på organismen, som alkohol o. a.

g. Rekning og romlære.

Innsikt og tame i praktisk rekning med oppgåvor frå det praktiske liv. Dugleik i bokføring.

Kjennskap til den elementære aritmetikk, algebra og geometri og det mest turvande av trigonometri og stereometri.

h. Pedagogikk.

Sjælelæra i grunndrag, serleg barnpsykologien, med hovudvekta på det sjælelege livet og utviklinga hjå barnet i skulealderen.

Uppsedings- og undervisningslære i historisk ljøs. Grundigare kjennskap til moderne undervisningsmåtar i dei ymse folkeskulefag.

Utsyn over utviklinga av skulestellet i vårt land. Den norske folkeskulen, lovgjeving, skipnad og opplæringsplanar no.

Grundig kjennskap til skulehygiene.

i. Dugleik i praktisk lærargjerning.

k. Song og musikk.

Dugleik i song og i å bruka eit musikkinstrument. Noko kjennskap til musikkklæra.

l. Teikning.

Faget skal utvikla den givnaden elevane har til å forma i bilete, vekkja og styrkja ein aktiv venleikssans og læra dei å nytta teikning under arbeidet i folkeskulen.

m. Skrivning.

Tydeleg, rein og ordentleg skrift.

n. Handarbeid.

Øving i handarbeid for kvinnor og menn. Tame i å hand-sama verkty. Metallsløyd for menn.

o. Kroppsøving.

Kjennskap til og tame i den pedagogiske gymnastikk, leik og idrott. Dugleik i instruksjon.

11-febr. *p. Husstell.*

Kjennskap til kostlæra. Praktiske øvingar med sikte på husstellupplæringa i folkeskulen.

II. Den 2-årige lærarskulen.

A. Den vanlege lina.

a. Kristendomskunnskap.

Som i den 4-årige lærarskulen.

b. Norsk.

Vetug og uttrykksfull lesing av både nynorsk og bokmål. Sikker kjennskap til mållæra i baa mål. Utsyn over saga til dei 2 mål. Røystebuk.

Dugleik i skriftleg bruk av baa målformer.

c. Samfundslære.

Som i den 4-årige skulen.

d. Naturkunnskap.

1. *Fysikk og kjemi.* Eksperimentell gjennomgåing av utvalde deler av fysikken og kjemien med serleg sikte på den metodiske handsaminga av stoffet.

2. *Biologi.* Utvalde bolkar av systematikken i plante- og dyrelivet med serleg sikte på å samla inn og taka vare på materialet. Bygnaden av og livsverksemdene i menneskelekamen og helselæra som i den 4-årige skulen.

e. Rekning.

Dugleik i praktisk rekning og rekneskapsføring.

f. Pedagogikk.

g. Praktisk lærargjerning.

h. Song og musikk.

i. Teikning.

j. Skrivning.

k. Handarbeid.

l. Kroppsoving.

m. Husstell.

Målet for faga f—m som i den 4-årige skulen.

B. Engelsklina.

a. Kristendomskunnskap.

Som på den vanlege lina.

b. Norsk.

Som på den vanlege lina.

11 febr.

c. Samfundslære.

Som på den vanlege lina.

d. Engelsk.

Språkleg, litterært og realt studium av moderne engelsk, fyrst og fremst med det fyremål å vinna stødleik i munnleg og skriftleg bruk av engelsk, slik som dette målet vert nytta i det daglege liv.

Kjennskap til nyare engelsk litteratur, til hovuddraga i nyare engelsk soge og til engelsk samfundsliv i notida.

e. Naturkunnskap.

Som på den vanlege lina med det brigde at kjemi går ut.

f. Rekning.

Som på den vanlege lina.

g. Pedagogikk.

Som på den vanlege lina. Dessutan grundig kjennskap til metodikken for engelskupplæringa.

h. Praktisk lærargjerning.

Som på den vanlege lina. Dessutan dugleik i å undervisa i engelsk.

i. Song.

j. Teikning.

k. Handarbeid.

l. Kroppsoving.

Målet for faga i—l som på den vanlege lina.

I undervisningsplanen vert det sett fast kva fag eller deler av fag dei elevane skal verta fritekne for som er med i husstellupplæringa.

Øvingsskulen.

§ 9. Elevane får rettleiding i praktisk lærargjerning i øvingsskulen, som kann vera ein vanleg folkeskule eller ein folkeskule som vert driven for staten si rekning med tilskot av vedkomande kommune. Er han ein vanleg folkeskule, skal lærarskulen — etter avtale med kommuna — ha hovudavgjerda um korleis skulen og opplæringa skal skipast. Er skulen statsskule, står han heilt under lærarskulen.

Nærmare skipnad av lærarskulen.

§ 10. Under kontroll av Stortinget gjev Overstyret nærmare fyresegner um skipnaden og verksemda til lærarskulen og serleg um

a. undervisningsplanen,

b. orden og disiplin,

c. opptaking av hospitantar og av elevar med utdanning etter den gamle ordning (§ 4).

11 febr. Soleis kann Overstyret — anten etter eige upptak eller etter søknad frå ein lærarskule — gjera brigde i dei fyre-segner som denne lova gjev um målet for opplæringa i dei einskilde fag.

§ 11. Styraren av ein lærarskule heiter rektor. Dei andre faste lærarane vert kalla lektorar og lærarar.

Kongen nemner ut rektorar og lektorar. Overstyret tilset lærarane med 3 måneders oppsegjing.

Rektor og lektorar må ha embetseksamen. Det kann gjerast undantak frå kravet um embetseksamen i serlege høve. Fast lærar ved ein lærarskule pliktar når Overstyret krev det, å gå over i tilsvarande stilling ved ein annen lærarskule på ubrigde lønsvilkår, dersom det vert vedteke at den lærarskulen han gjorde teneste ved, skal leggjast ned eller umskipast.

I alle dei stillingane som her er nemnt, kann det tilsetjast so vel kvinner som menn.

Overstyret set til timelærarar og lærarar ved øvingsskulen, alle med ei oppsegjingstid av 3 månader. Rektor tek ut vikarar for ei tid på upp til ein månad. Overstyret set til vikarar for lengere tid.

Ved kvar lærarskule skal det vera ein skulelækjar. Overstyret tilset skulelækjaren med 3 månaders oppsegjingstid og arbeider ut instruks for han.

Syner ein lærar uhøveleg framferd, kann Overstyret straks taka han burt frå skulen, til det er avgjort um han skal suspenderast eller få avskil. Han får ha løna si til saka er avgjort.

§ 12. Rektor skal i alle høve taka vare på lærarskulen sine interessor, og som den nærmaste fyresette for dei andre lærarane skal han leida skulen i samsvar med dei forskrifter som gjeld.

Når rektor har forfall, eller rektoratet er ledigt, er ein av dei faste lærarane pliktig til å gjera rektors arbeid, på dei vilkår som Overstyret set, når Overstyret legg det på han. Når ein lærar har forfall eller ein lærarpost er ledig, er kvar einskild av lærarskulelærarane pliktig til å gjera det arbeid som rektor av den grunn legg på han. Overstyret avgjer um det skal ytast godtgjersle i slike tilfelle.

§ 13. Etter framlegg frå rektor tek Overstyret avgjerd um timetalet åt lærarane.

Lærarane ved lærarskulen vert tilsette med plikt til å taka på seg timar i øvingsskulen i dei fag som dei har undervist i eller underviser i ved lærarskulen.

Ingen av lærarane ved skulen må vera styrar eller lærar ved nokon annan skule utan samtykke frå Overstyret.

§ 14. Lærarane i dei fulle postane og dei faste time- 11 febr.
lærarane ved ein lærarskule er skuleråd med rektor til formann. Formannen kann kalla inn dei andre lærarane til møte i skulerådet når han finn det formålstenlegt, og dei tek då del i dryftingane, men har ikkje røysterett.

Står røystene likt, skil formannen.

Skulerådet skal avgjera saker um:

1. Tilgjenge til opptakingsprøva for den 4-årige skulen, og koma med framlegg um opptaking i den 2-årige skulen og opptaking av hospitantar og elevvar med eksamen etter den gamle ordning (§§ 2, 3 og 4).
2. Uppflytting.
3. Fritaking for einskilde fag i samhøve med § 6.
4. Framferda til elevane.
5. Burtvising av elevvar etter § 7.
6. Innkjøp til skuleboksamlinga og dei andre samlingane.

§ 15. Rektor skal høyra skulerådet før han gjev tilråding i saker som gjeld:

1. Innføring av nye lærebøker og brigde i undervisningsplanen.
 2. Fordeling av faga millom lærarane.
 3. Utdeling av stipend til elevane.
 4. Overslag over utgifter og inntekter for kvart budgettår.
- Dertil skal skulerådet ha fyre slike saker som reglementet fastset eller som rektor ynskjer å høyra meininga um.

Utskrift av møteboka til skulerådet skal sendast til Overstyret gjennom overtilsynet.

§ 16. Det nærmaste tilsynet med ein lærarskule fører overtilsynet for folkeskulen i det distriktet som lærarskulen ligg i.

Kyrkje- og Undervisningsdepartementet er Overstyret for lærarskulen.

Lærarprøva.

§ 17. Overstyret avgjer kor mykje det skal vera av årsprøvor, umfram det som er nemnt i § 7.

Uplæringa sluttar med ei avgangsprøve, lærarprøva, som vert halden under leiding og tilsyn av Lærarskulerådet.

Kongen gjev i reglementet fyresegner um i kor stor mun det skal vera prøve i andre enn dei skriftlege fag og um korleis avgangsprøva skal fordelast på skuleåra.

Lærarskulerådet avgjer kva fag det i tilfelle skal vera prøve i.

Det vert ikkje halde avgangsprøve i praktisk lærargjering for dei faste elevane ved ein lærarskule.

11 febr. I same mun som ein elev etter § 6, ledd 1—3, har vore friteken for opplæring i fag eller greiner av fag, vert han friteken for eksamen i faget.

§ 18. I lærarskulen vert halde skriftleg prøve:

1. *I pedagogikk.*

Både i den 4-årige og den 2-årige lærarskulen vert det gjeve ei skriftleg oppgåve i pedagogikk. Ho kann skrivast på bokmål eller nynorsk etter fritt val av elevane.

2. *I norsk.*

Både i den 4-årige og den 2-årige lærarskulen vert det skrive ein stil i den målform som ikkje er nytta i den pedagogiske stilen.

3. *I rekning og romlære.*

Det vert halde avgangsprøve i den 4-årige lærarskulen ved utgangen av 3 skuleåret.

4. *I engelsk.*

På engelsklina ved den 2-årige lærarskulen vert det skriftleg prøve i engelsk. Det vert gjeve 2 skriftlege oppgåvor som det skal svarast på på engelsk: Ein fri stil til hovudoppgåve og som tilleggsoppgåve ei stutt utgreiing av eit emne frå pensum.

§ 19. Alle elevane i øvste klassa i ein lærarskule har høve til å vera med i avgangsprøva ved skulen utan serskildd melding.

I serskildd tilfelle kann Overstyret gjeva privatistar løyve til å taka lærarprøva.

Privatistar vert oppmelde på den måten som er fastsett for melding til opptakingsprøva (§ 2) og ved reglement.

Med omsyn til alder og til fritaking for prøvor i einskildd fag eller greiner av fag (§ 6) gjeld dei same fyresegnene for privatistar som for elevar.

§ 20. Privatistar må leggja fram kvittering for at dei har betalt 40 kr. i eksamensavgift, før dei kann få vera med i avgangsprøva.

Det same gjeld lærarskuleelevar som vil taka ny prøve.

I serlege høve kann Overstyret taka fri for avgifta eller setja henne ned.

§ 21. Kongen gjev nærmare fyresegner um lærarprøva i reglement, soleis um i kor stor mun:

a. deler av avgangsprøva kann leggjast til eit tidlegare steg enn avgangsklassa (§§ 17 og 18).

b. Lærarskulerådet kann taka privatistar fri for prøva i praktisk lærargjering (§ 17, 4) når det vert lagt fram

fullnøggjande vitnemål for verksemd i lengere tid ved 11 febr. offentlig eller privat skule.

c. det kann gjevast høve til seinare tilleggsprøve i einskilde fag eller greiner av fag.

Lærarskulerådet.

§ 22. Til hjelp for Overstyret med tilsynet med lærarskulen og skipnaden av lærarprøva skal det vera eit lærarskuleråd.

Rådet har formann og 4 andre medlemmer, kvinner og menn. Dei vert oppnemnde av Kongen for ei tid av 5 år. Minst 1 av medlemene skal vera lærar i folkeskulen, og minst 1 skal vera lærar i lærarskulen. Når rådet har skulehygieniske spursmål fyre seg, kann det kalla til ein sakkunnig.

Andre fyresegner.

§ 23. Rikskassa skal bera utgiftene til lærarskulane og dei prøvone som denne lova talar um.

§ 24. Fyresegna i § 1 fyrste ledd i denne lova um offentlege lærarskular og lærarprøvor skal ikkje vera til hinder for at Kongen kann gjeva styrar av privat lærarskule rett til å halda lærarprøve med same verknad som dei offentlege lærarskulane. Denne retten vert gjeven på vilkår som Overstyret fastset for ordninga og verksemda åt ein slik skule, og som fell saman med dei tilsvarande fyresegner for offentlege lærarskular so langt dei høver.

Prøva vert halden etter dei fyresegner som er gjevne i denne lova eller ved reglement.

§ 25. Den grunnen, bygd eller ubygd, som trengst til byggjing eller utviding av ein lærarskule eller øvingsskule til ein lærarskule, kann Kongen krevja avgjeven etter takst, når det ikkje vert semje på annan måte.

§ 26. Denne lova vert sett i kraft frå 1 juli 1938.

Samstundes vert lov um lærarskular og lærarprøvor av 6 juni 1930 sett ut av kraft.

Overstyret tek avgjerd um kva tid det fyrste gong skal verta lærarprøve i samhøve med denne lova.

Di hev Vi godkjendt og stadfest, liksom Vi hermed godkjenner og stadfester dette vedtaket som lov, under Vår hand og riksseglet.

Gjeve på Oslo slott 11 februar 1938.

HAAKON

(L. S.)

Johan Nygaardsvold.

B. Rolsted.

11 febr. **Kongelig resolusjon.**

I. I henhold til §§ 11 og 4 i sundhetsloven av 16 mai 1860, jfr. lov nr. 15 av 6 juni 1930 og i henhold til § 3 i tuberkuloseloven av 8 mai 1900, gis stadfesting på vedtak av herredstyrene for Vestre Toten, Eina og Kolbu, Opland fylke, fattet i møter henholdsvis 2 februar 1938, 18 september og 15 oktober 1937 om nye likelydende almindelige helseforskrifter for herredene, epidemiforskrifter og forskrift om meldeplikt når tuberkuløse syke skifter bopel, dog med en del foretatte endringer.

II. De nugjeldende almindelige helseforskrifter for herredene, stadfestet ved kongelige resolusjoner henholdsvis av 18 februar 1910 (jfr. kongelig resolusjon av 8 mars 1935), 17 mars 1911 og 10 januar 1910, samt nugjeldende epidemiforskrifter og tuberkuloseforskrift for Vestre Toten herred, stadfestet ved kongelige resolusjoner henholdsvis av 8 august 1900 og 12 august 1903, opheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

Forskriftene lyder så:

Kapitel I.

Om tilsynet.

§ 1. Herredet skal til enhver tid være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt helserådets medlemmer.

§ 2. Tilsynsmennene har hver i sin krets plikt til å påse helseforskriftene gjennomført og overholdt.

§ 3. Tilsynsmennene velges i første helserådsmøte efterat nyvalgt herredstyre har begynt sitt virke og fungerer til neste valg.

Kapitel II.

Bygninger og boligforhold.

§ 4. Ved opførelse, påbygging eller flytning av bolig, som er bestemt til varig ophold for mennesker, eller av uthus til sådan bolig, skal melding derom gjøres til nærmeste medlem av helserådet. Denne sender melding videre til helserådets ordfører. Følgende skal iakttas:

1. Ved nybygg skal der til hustomt velges et sted med lett adgang til godt og rikelig drikkevann og tilfredsstillende kloakkavløp.
2. Avstanden mellom våningshus og matbod på den ene side, privet, stall, fjøs, grisehus og hus for fjærkre på den annen side må ikke være mindre enn 8 meter.

3. Bebyggelsen skal ordnes således, at der kan komme så 11 febr. meget sol til beboelsesrummene som den til rådighet stående plass gir anledning til, og intet hus må anbringes sådan at det borttar sollyset fra annet beboelseshus.
 4. Matjorden skal fjernes fra hustomten. Denne skal være tørr og ved tilstrekkelig avgrøftning og avledning beskyttes mot overvann og mot grunnvann til sådan dybde som anlegg av tørr kjeller gjør nødvendig. På tun og gårds plass skal fordypninger utfylles, så at der ikke dannes vann- eller sølepytter.
 5. Våningshus som er bestemt til varig opholdssted for mennesker, skal opføres på undermur av gråsten eller betong av minst 30 cm høide over jorden. Undermuren skal være tett, og hvor der ikke er kjeller skal den være forsynt med minst to trekkhull, hvert minst 150 kvcm stort. Trekkhullene må være dekket med smågitret rist. Over grunnmuren skal der legges isolasjonsbelegg. Hvor der ikke er kjeller må der mellom gulv i første etasje og jordoverflaten være minst 60 cm avstand.
 6. Gulvet i nederste etasje skal være dobbelt og forsynt med tørr fyll mellom gulvene. Til sådan fyll benyttes tørr leire, slagg eller annet av helserådet godkjent materiale.
 7. Ethvert beboelsesrum som ikke har skråtak skal være minst 2,50 meter høit fra gulv til loft. I eneboliger og småhus kan dog høiden innskrenkes til 2,35 meter og i enkelte rum som innredes fra nytt av i eldre bygninger kan høiden med helserådets samtykke innskrenkes inn til 2,20 meter. Hvor loftbjelkene er frittliggende regnes høiden til disses underkant. I rum med skråtak må høiden fra skråtakets høieste del være minst 2,25 m til gulvet og den minste tillatte høide ved skråtakets laveste del være minst 1,25 meter.
 8. I hvert beboelsesrum skal der være minst ett vindu som kan åpnes. Vinduets lysåpning skal tilsvare minst $\frac{1}{10}$ av rummets gulvflate. Hvor lysforholdene er særlig gunstige kan dog en mindre lysåpning med helserådets samtykke tillates, likesom en større lysåpning kan kreves hvor lysforholdene er særlig ugunstige. I eldre beboelsesrum, som ikke har noe vindu som kan åpnes, skal minst ett sådant anbringes innen 1 år efter at disse forskrifter er blitt approbert.
- § 5. Midlertidige losjehus for tilfeldige arbeidere eller anleggsarbeidere skal helserådet forby brukt, hvis de ikke

11 febr. tilfredsstiller de krav i sanitær henseende som helserådet anser nødvendig. Der skal ikke være større belegg på hvert rum enn at det blir 10 kubikmeter på hver mann. Hver arbeider skal ha egen seng og vanlig utstyr. Der skal være vaskestell i fornødent antall og eget rum til tørk av klær. Rummene i disse losjihus skal daglig rengjøres.

§ 6. Arbeidsrum og verkstedslokaler er undergitt helserådets tilsyn og de bestemmelser det måtte gi for å hindre sanitære misligheter i det enkelte tilfelle. Helserådet kan kreve anbragt de ventilasjonsinnretninger som det finner nødvendig.

§ 7. Kjellere skal være tørre, rene og luftige. Hvis der stadig samler sig vann i en kjeller, skal helserådet ha rett til å påby sådan drenering av grunnen at kjelleren kan holdes tørr.

Kjellere skal ha vindu eller annen åpning, som kan brukes til luftveksling.

For kjellerrum, som benyttes til beboelse, handel eller verksted, skal følgende bestemmelser gjelde:

Høiden fra gulv til loft skal være minst 2,50 m. Overkanten av jorden på husets utside må intet steds stå mere enn 1,25 m høiere enn kjellerens gulv. Ytterflatene av veggene skal være skilt fra jorden ved en 60 cm bred luft- og lysgrav, der skal gå minst 20 cm dypere ned enn kjeller-gulvet og være godt drenert.

Grunnen under sådant kjellerrum skal være drenert og fylt med et minst 20 cm høit lag av pukkesten. Gulvet skal være dobbelt og fylt med tørr fyll og ligge minst 0,5 m over høieste grunnvannstand. Det underste gulv skal være av vanntett stoffasfalt, cement eller lignende, det øverste skal være et minst 4,5 cm tykt, godt sammenpløiet tregulv. Rummet skal være forsynt med ovn og frisk luftventilasjon efter helserådets nærmere anordning.

Det skal ha minst 1 vindu som kan åpnes. Vindusflaten skal være minst $\frac{1}{10}$ av gulvflaten, og minst $\frac{2}{3}$ av lysåpningen skal være over jordflatens nivå.

§ 8. Dersom der i beboelsesrum benyttes kokeovn, skal der anbringes hensiktsmessig innretning til bortledning av dampen.

§ 9. Helserådet kan påby utflytning av bolig eller rum som av mangel på tilstrekkelig lys eller luft, ved fuktighet, urenslighet, overfylling med beboere eller på annen måte har vist sig å være bestemt skadelig for helsen.

§ 10. Intet skolelokale eller forsamlingslokale må opføres før planen er forelagt og godkjent av helserådet.

§ 11. Til ethvert våningshus skal der innrettes et pri- 11 febr.
vet med privetbinge. Dette må ligge minst 10 meter fra eget
eller andres våningshus og matbod samt fra offentlig eller
felles privat vei. Fra privetet må der ikke kunne skje tilsig
hverken til noe av de nevnte steder eller til opkomme, brønn,
bekk, eller andre steder, hvorfra tas drikkevann for men-
nesker eller husdyr eller vann til annet husbruk, og heller
ikke til vann, som brukes i bedrift, som omsetter eller til-
bereder nærings- eller nydelsesmidler.

Ved bygninger og steder, hvor der jevnlig samles mange
mennesker f. eks. ved faste utstillingsplasser, kommuneloka-
ler, kirker, bedehus, hoteller, skoler, verksteder, ungdoms-
lokaler eller andre forsamlingslokaler, skal der finnes pri-
veter og urinsteder særskilt for hvert kjønn og av sådan
størrelse og innredning som helserådet for hvert sted be-
stemmer.

Privetbinger skal være innklædd og påfylles strømidler
så ofte og i sådan mengde, at ekskrementene holdes til-
dekket. Bingene skal tømmes minst 2 ganger årlig og ellers
når helserådet av sanitære grunner krever det.

§ 12. Med helserådets samtykke kan privet innrettes i
egen bygning eller i annen uthusbygning i kortere avstand
enn 10 m fra våningshus, matbod, vei eller gate, hvis der be-
nyttes cementert kum eller tette flyttbare beholdere. Føl-
gende skal da iakttas:

1. Der må ikke komme stank fra privetet til beboelsesrum,
kjøkken eller rum, hvor matvarer opbevares. Privetet
skal ha tette vegger og dør som kan holdes ordentlig
igjenlukknet. Det skal ha vindu som kan åpnes til fri
luft og være forsynt med luftpipe. Setet skal være for-
synt med tilhengslet lokk. Anvendes flyttbare beholdere
skal de være tette og stå i kasse på vanntett underlag.
Beholdere og kummer skal jevnlig påføres et strømiddel
i så tilstrekkelig mengde, at ekskrementene dekkes og
de skal tømmes før de blir $\frac{3}{4}$ fulle eller oftere hvis
helserådet av sanitære grunner forlanger det. Ved hver
tømmning skal beholdere og kummer gjøres ordentlig rene.
2. Avstanden mellom ovennevnte kummer eller beholdere og
naboeiendommen må være minst 1,50 m og der må ikke
være uttak til nabo, gate eller vei.

§ 13. Priveter kan innrettes i våningshus såfremt føl-
gende iakttas:

1. For klosettinnretning med flyttbare beholdere (ikke
vannklosett). Klosetttrummet gulv skal være cementert,
asfaltert eller forsynt med annet lignende hårdt og vann-
tett belegg. Loftet og veggene skal være murpusset eller

11 febr. cementert. Setet skal være forsynt med tilhengslet lokk. Rummet skal være forsynt med vindu som kan åpnes ut til fri luft og med luftpipe som må munne ut over våningshusets tak. Der må ikke være umiddelbar adgang til klosettrum fra beboelsesrum, kjøkken, rum hvor matvarer oppbevares, eller fra innelukket entre, hvortil fører dør fra noe av disse rum.

2. For frostfritt vannklosett: Som under punkt 1 anført, dog fordres ikke cementert eller asfaltert gulv eller murpussede eller cementerte vegger. Gulvene kan gjøres av godt sammenføyede bord og veggene kan paneles. Avløpet må ledes gjennom septic tank til en av helserådet godkjent kloakkledning.

3. I begge de under punktene 1 og 2 anførte tilfeller må innretningsplan forelegges for og godkjennes av helse- rådet.

§ 14. Priveter må holdes godt rene. Sete og gulv vaskes minst 2 ganger om uken.

§ 15. Anbringes pissoarer inne i beboelseshus skal de innrettes som foran omhandlet for klosettrum i beboelseshus. Anbringes urinsteder annensteds skal helserådets nærmere bestemmelser derom efterfølges. Pissoarene skal gis avløp til kloakk eller annet av helserådet godkjent sted. De skal holdes tilbørlig rene.

Med hensyn til stank eller tilsig fra prissoarrum skal disse være undergitt de samme bestemmelser som priveter.

Kapitel III.

Offentlig renhold m. v.

§ 16. Gårdsrummet til ethvert beboelseshus skal alltid holdes rent og tørt og ujevnheter i jordsmonnet må fjernes så der ikke dannes sølepytter.

Huseiere i tettere bebygget strøk skal holde fortauet rent og den halve gate utenfor sine respektive eiendommer. Også ellers må vedkommende sørge for at den grunn han (hun) råder over holdes fri for urenslighet eller stank eller annet som kan volde sanitær ulempe.

§ 17. Sjøppel, feieskarn eller annet avfall så vel fra beboelseshus som fra bedrifter må ikke slås like utenfor husdøren, men skal enten brennes, samles i tette med lokk forsynte kasser, legges i kompost eller bringes til et av helse- rådet anvist sted. Benyttes kasser skal de tømmes og rengjøres før de blir fulle og så ofte at stank undgås og dessuten når helserådet av sanitære grunner finner det nødvendig. Spesielt innrettede kasser eller beholdere for søppel

o. s. v. kan påbys benyttet i tettere bebyggede deler av her- 11 febr.
redet.

§ 18. Komposter eller andre oplag av avfall eller gjødningsstoffer må ikke ligge nærmere allfarvei, beboelseshus eller matbod enn 10 meter. De skal alltid holdes vel tildekket med jord og de skal legges således at der ikke derfra skjer tilsig til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bruk i bedrifter som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

§ 19. Vaskevann, skyllevann og lignende må ikke slæses like utenfor husdøren eller i dennes eller våningshus og matbods nærhet, men i godt tildekkede synkebrønner eller synkegrøfter, som ikke ligger nærmere våningshus, matbod eller allfarvei enn 10 meter, og således at der ikke skjer tilsig derfra til ovennevnte steder, til sted hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler eller tilsig til nabos eiendom uten dennes tillatelse.

Synkebrønner og synkegrøfter skal gjøres rene og spyles så ofte at der ikke forårsakes stank eller andre sanitære ulemper.

Kloakkvann skal ledes til stor synkebrønn, synkegrøft, til stenur eller beleilig bakkeskråning under hensyntagen som overfor nevnt.

§ 20. Fra uthus eller bedrifter må der ikke skje tilsig av gjødsel eller andre illeluktende eller forråtnede stoffer til vann som benyttes som ovenfor nevnt, heller ikke til offentlig vei eller felles privat vei og ikke til nabos eiendom uten hans (hennes) tillatelse.

§ 21. Transport av gjødsel og avfall på offentlig vei og felles privat vei skal foregå på sådan måte at intet av betydning spilles og helserådet kan bestemme at slik transport må skje til bestemte tider i døgnet, og at transporten utenfor gårdsbruk fra og med 1 mai til og med 30 september skal skje i lukkede og tette beholdere.

I tettere bebygget strøk og på lende som har helling til brønn, bekk eller annet sted hvorfra der tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrifter som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler skal gjødningsstoffene enten hurtigst mulig nedmuldes eller dekket til med jord.

Privetgjødsning må ikke oplegges eller spredes nærmere brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas vann til bruk som

11 febr. foran nevnt enn 10 meter og annen naturlig gjødsel ikke nærmere enn 5 meter.

Gjødsel og avfall kan av helserådet tillates oplagt inntil 2,50 meter fra nabotomt og allfarvei, men der skal dekkes over med jord eller lignende hvis der forvoldes stank eller annen sanitær ulempe.

I tilfelle av epidemier eller truende utbrudd av sådanne kan helserådet helt forby avhentning av gjødsel eller avfall fra utenbygds steder, med mindre gjødselen eller avfallet er betryggende desinfisert og der herom foreligger bevidnelse fra helserådets ordfører på utførselsstedet.

§ 22. Selvdøde dyr eller dyr slaktet på grunn av sykdom må ikke kastes i elv, vannløp eller innsjø, men må brennes op, hvis helserådet krever det, eller graves ned tilstrekkelig dypt, minst 1 meter under jordoverflaten, på sted hvorfra der ikke er tilsig til vanntak. For dyr som har lidt av smittsom sykdom der er undergitt særlig offentlig forsorg, blir de regler å følge som er gitt herom i den til enhver tid gjeldende lovgivning.

§ 23. Hvor kloakk inntil en avstand av 32 m kan tilknyttes offentlig kloakk eller grøft, er eier av våningshus, når helserådet forlanger det, på egen bekostning forpliktet til å anlegge en sådan. Kloakker må være forsvarlig utført, ha innretning til å opta overvann og spillvann, ventileres og være frostfri og må med letthet kunne holdes iorden og renses, så stank og annen ulempe til enhver tid undgås. Forårsaker utmunning av kloakk i åpne grøfter, rennestener eller annet sted på innmark, stank eller ulempe, kan helserådet pålegge rette vedkommende å endre forholdet og i tilfelle forby bruk av kloakken inntil manglene er avhjulpet.

§ 24. Kloakkavstikkere skal være av jernrør, glasserte lerrør eller annet av helserådet godkjent materiale. De skal være tette i sammenføiningene og holdes i forsvarlig stand. Rensning av kloakk og kummer må skje til tider og på den måte, at minst mulig ulempe derved oppstår. Rensning må skje så ofte, at avløpene ikke stanser op eller stank oppstår til ulempe for omkringboende. Det optatte bunnfall må straks føres bort. Skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker eller andre anlegg og bedrifter må kun ledes gjennom lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent måte. De må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke. Ved nybygging er eieren forpliktet til å sørge for, at tomten ordentlig dreneres, og at der anlegges lukket avløp i kloakkledning selvom avstanden til offentlig kloakk eller grøft er over 32 m når det er nødvendig av sanitære grunner og anlegget ikke medfører uforholdsmessige utgifter.

§ 25. Hvor der er anlagt kloakk skal hver beboelses- 11 febr.
leilighet ha minst 1 vask, forsynt med vannlås eller annen
av helserådet godkjent innretning som hindrer kloakkgass
fra å trenge ut. De offentlige kloakker skal renses og spyles
i den utstrekning som helserådet finner det nødvendig.

§ 26. Tilfredsstiller eldre kloakkanlegg ikke de opstilte
fordringer, kan helserådet påby dem omlagt i den utstrek-
ning det er nødvendig for å forebygge sanitære misligheter.

Kapitel IV.

Drikkevann m. v.

§ 27. Brønn, bekk eller annet vann, hvorfra der tas
drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk
eller til bruk i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings-
eller nydelsesmidler, må ikke forurenses på noen som helst
måte. Til bruk som foran nevnt må ikke benyttes vann tatt
fra sted, som ligger privet, urinsted eller gjødseleoplager nær-
mere enn 10 meter, eller som har tilsig derfra.

§ 28. Det er forbudt å forurense jordsmonnet på og om-
kring disse steder, hvorfra drikkevann eller bruksvann hen-
tes og helserådet kan påby at sanitære ulemper snarest blir
fjernet. Til elv, bekk eller annet vanninntak ovenfor de
steder, hvorfra tas vann til bruk som nevnt, må der ikke
legges avløp for gjødsel eller lignende stoffer eller for ska-
delige og illeluktende væsker fra fabrikker uten med helse-
rådets samtykke og på vilkår som dette oppstiller.

§ 29. Renvannsbrønner skal på hensiktsmessig måte be-
skyttes mot overvann. De skal tømmes og renses minst 1
gang hvert år eller oftere hvis helserådet av sanitære grunner
krever det. Renvannsbrønner, som ikke er større enn 2 m
på hver kant, skal ha et ytre vanntett lag minst 30 cm
over jordsmonnet og av minst 2 m dybde og $\frac{1}{4}$ m i tykkelse
når det er av cement eller er anlagt etter en annen av
helserådet godkjent anordning for å hindre tillop av over-
vann eller annen forurensning. Jordsmonnet omkring skal i
minst 1 m avstand være fast og med god helling fra brønnen
på alle kanter. Brønner skal ennvidere være overbygget og
forsynt med låsbart lokk, der har helling som jordsmonnet
omkring og være ventilert.

§ 30. Hentes vann fra brønn eller vanntak av flere
familier, skal der være heis eller vinde med fast tett bølge
eller tett bølge som er fastbundet til brønnen eller vann-
taket. Annet kjørel må ikke brukes i brønnen eller vann-
taket.

§ 31. Cisterner for regnvann til bruk som foran nevnt
skal beskyttes mot tilsig fra jordoverflaten i omkretsen. De

11 febr. skal være overbygget og forsynt med tilhengslet lokk. De skal være ventilert.

§ 32. Helserådet kan til enhver tid forby drikkevann benyttet hvis det finner vannet uhygienisk til bruk.

§ 33. Eier av leiegård, arbeiderbolig, fabrikk- eller forsamlingshus skal være pliktig til å sørge for tilstrekkelig og rent drikkevann.

§ 34. Det pålegges eier av isdammer og andre istak, hvorfra is tas til husholdningen eller for omsetning å rette sig efter de anordninger som helserådet i hvert enkelt tilfelle måtte gi for disse anlegg og deres drift for å hindre helseskadelige forurensninger av isen.

Kapitel V.

Bedrifter.

§ 35. Ved anlegg av bedrifter, som helserådet antar kan volde sanitære ulemper, skal planen for anlegget forelegges for og godkjennes av helserådet forinnen driften påbegynnes. Enhver bedrift av denne art, også de som allerede er igang, skal være underkastet helserådets tilsyn. Hvis det viser sig, at noen bedrift blir drevet med større fare for den almindelige sundhetstilstand enn der nødvendig flyter av dens eget vesen, skal vedkommende rette sig efter de pålegg, som helserådet gir til forebyggelse av den sanitære fare.

§ 36. Enhver bedrift må ha tilstrekkelig med vinduer så man i dagslyset uten vanskelighet kan se å arbeide. Arbeidsrummene skal være tilstrekkelig og hensiktsmessig ventilert, så støv og uren luft trekkes ut. Oplag av kluter, ben og gjødningsstoff og lignende må bare finnes der hvor helserådet tillater det.

§ 37. Enhver bedrift som er av den art, at helserådet finner det påkrevd skal ha eget godt opvarmet og ventilert spiserum.

§ 38. Arbeidsrummene skal holdes rene. I spiserummet må bord og benker o. s. v. avtørres og gulvet vaskes med såpevann minst 1 gang daglig, vinduer og dører minst 1 gang ukentlig. Hovedrengjøring i spiserummet må foretas minst 4 ganger årlig.

§ 39. I hver bedrift skal det være lett adgang for arbeiderne til vaskevann, såpe og et tilstrekkelig antall rene håndklær så de kan vaske sig før de spiser eller går hjem.

§ 40. Planer for opførelse av eller ominnredning av slakterier, pølsemakerier, bakerier, meierier og lignende bedrifter for tilvirkning, behandling eller opbevaring av mat-

varer skal være forelagt for og godkjent av helserådet før 11 febr. opførelse eller ominnredning påbegynnes. Utsalgssteder for frukt og grønnsaker skal også komme inn under denne bestemmelse. Helserådet kan like overfor de igangværende bedrifter i hvert enkelt tilfelle gripe inn, hvis mangler ved renholdet eller andre sanitære misligheter gjør det påkrevd.

§ 41. Om garasjer og reparasjonsverksteder for motorvogner henvises til de for det hele land til enhver tid gjeldende særskilte forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

Kapitel VI.

Nærings- og nydelsesmidler.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de i henhold til denne lov utferdigede og til enhver tid gjeldende forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

§ 42. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nydelsesmidler og heller ikke bruksgjenstander, som kan være skadelige for sundheten derved at de inneholder giftige bestanddeler.

§ 43. Det er forbudt å selge eller overdra nærings- eller nydelsesmidler som er tilsatt noe stoff som av helserådet ansees skadelig for sundheten eller som er skikket til å skjule at vedkommende vare er bedervet.

§ 44. Inntil de pågjeldende mangler er rettet kan helserådet forby at der blir solgt eller på annen måte overdratt nærings- eller nydelsesmidler som kommer fra, eller falholdes på steder, hvor der ikke blir iakttatt den tilbørilige renslighet ved varens tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse.

§ 45. Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de fornødne prøver. Helserådet kan forby salg og annen overdragelse av nærings- og nydelsesmidler, som er kommet fra eller selges fra steder, hvor der blandt mennesker eller dyr forekommer tilfeller, eller finnes noen basillebærer av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.

§ 46. Hvor det er nødvendig kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men han må snarest mulig forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte, at varer, som finnes skadelige skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

§ 47. Sålenge kjøttkontroll ikke er innført i herredet, må kjøtt og flesk av selvdøde dyr eller av dyr som er slaktet på grunn av sykdom ikke frembys til salg eller på annen måte

11 febr. overdras som menneskeføde uten attest fra autorisert dyrlæge om at det er brukbart hertil.

§ 48. Alle som har med tilberedning eller salg av nærings- og nydelsesmidler å gjøre skal iaktta omhyggelig renslighet med sin person og klær og skal forbys å delta i ovennevnte tilberedning og salg når de lider av smittsom sykdom eller av akutte eller kroniske hudsykdommer på hender eller armer.

§ 49. Helserådet kan forby gatesalg av nærings- og nydelsesmidler.

§ 50. Ethvert alvorligere sykdomstilfelle som mistenkes oppstått ved nydelse av giftige, bedervede eller forfalskede nærings- eller nydelsesmidler eller ved benyttelse av gjenstander som inneholder giftige eller farlige bestanddeler skal av den tilkalte læge øieeblikkelig meldes til helserådets ordfører med angivelse av den formodede årsak og andre fornødne opplysninger. Det samme gjelder sanitære misligheter som antas å stå i forbindelse med eller kan gi anledning til å fremkalle sykdom.

Kapitel VII.

Brukte ting.

§ 51. Det er forbudt å innføre, selge eller bortgi brukte gang- og sengkler og andre brukte tekstilvarer av ethvert slags samt brukte møbler, kjøkken- og spisestell uten tillatelse av helserådets ordfører, som forinnen sådan tillatelse meddeles, kan forlange sig forelagt tilfredsstillende bevidnelse for, at sakene er desinfisert og rengjort. Det samme gjelder gang- og sengkler og andre gjenstander av enhver slags som har vært brukt eller har henstått i hus eller rum, hvor personer med smittsom sykdom har opholdt sig. Kan eieren eller selgeren ikke skaffe sådan attest, må sakene ikke avhendes eller overlates andre før de er rensset efter bestemmelse av helserådets ordfører og der foreligger bevidnelse fra ham at så er skjedd.

Kapitel VIII.

Husdyrhold.

§ 52. Husdyr undtagen hund og katt må ikke huses inne i beboelsesrum eller i rum, som benyttes som opbevaringssted for matvarer og der må fra dyrenes opholdssted ikke kunne ikke skje tilsig til noe sådant rum eller til brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr eller tas vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

§ 53. I tettere bebyggede strøk kan helserådet fastsette 11 febr.
spesielle forholdsregler for eller helt forby, at der holdes hus-
dyr av forannevnte slags hvis dermed følger sanitære ulemper.

§ 54. Helserådet bestemmer hvilke strøk der til enhver
tid er å anse som tettere bebygget.

Kapitel IX.

Fjøsstell.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai
1933 og de i henhold til denne lov utferdigede og til enhver tid
gjeldende forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

§ 55.

1. Fjøs skal være lyse. De skal holdes rene og vel luftet.
Storrenghjoring foretas minst 1 gang om året, hvorunder
gulv, vegger, tak og alt inventar rengjøres (vaskes) i sin
helhet hvorefter der foretas utluftning med gjennemtrekking
i flere dager.
2. Kuene skal holdes rene. Binger for kalv og sau skal hyp-
pig tømmes og kalkes. Føringsskrybber skal vaskes og
spyles hver dag.
3. Melkekar og melk må behandles med den største rens-
lighet.
4. I ethvert fjøs skal der være en vaskevannsstol med
vaskefat eller annen tilfredsstillende vaskeinnretning
samt såpe og rent håndklær.
5. Den som melker skal være iført et rent hvitt armforklær
eller forklær av blåtøy og skal før melkingen såpevaske
sine hender, og er juret eller kuas bakparti tilsølt, må
det før melkingen foretas en grundig vask av de tilsølte
partier, hvorefter tørkes godt med en ren tørr klut. Hver
ku skal ha sin klut. Under melkingen må ombæring av
stråfor, utmåking av gjødsel eller annen virksomhet som
frembringer støv eller stank i fjøset ikke finne sted.
6. Alle melkekjørler og de arbeidsklær som brukes under
melkingen må opbevares i rum utenfor fjøset. Armfor-
klær som benyttes under melkingen skal byttes rent minst
2 ganger om uken.
7. Melken må straks bringes ut av fjøset til rum, hvor mel-
ken ikke kan trekke til sig dårlig luft eller på annen måte
forurenses. Hvis dette rum er forsynt med kloakk skal
denne ha vannlås. Hunder og katter må holdes borte
fra melkesil og spann. Silingen må foretas straks etter
melkingen, og melken settes på et rent og kjølig sted.
Silen må være i god stand og alltid holdes ren og være
grundig rengjort og vasket før hver siling. Det er for-
budt å sile gjennom klut.

- 11 febr. 8. Hvis melken er bestemt til salg må aftensmelk og morgenmelk ikke blandes sammen uten å være helt avkjølet i forveien.

§ 56.

1. Melkespann skal være ordentlig fortrinnet, rustfrie og rene og forsynt med tettsluttende lokk uten klut. Melkespann må ikke benyttes til transport av andre varer enn melk og må ikke stå henslengt ved veikanten, men snarest mulig hentes hjem og vaskes og lufttørres, således som i punkt 2 bestemt.
2. Melkespann som ikke allerede er vasket og dampsterilisert ved mottagelsen fra meieriet, skal rengjøres på følgende måte:
 - a. Først skylles spann og lokk 2 ganger med rent, kaldt vann,
 - b. derefter vaskes spann og lokk med varmt vann, litt kalk (eller soda) og stiv børste som jevnlig må vaskes og kokes.
 - c. Atter gjentagende skylling i rent, kaldt vann,
 - d. tilslutt skylling i kokhett vann således at spann og lokk tørres av sig selv. Herunder er bruk av børste eller klut forbudt.
 - e. Derefter settes spann og lokk til tørking og utluftning — med bunnen opad på et rent, tørt, lyst og luftig sted — eller henges op i det fri. Dette må også utføres med spann som er damptørret på meieriet. Under tørkingen må lokkene være tatt av spannene.
 - f. Det vann som benyttes til vask av melkekjørler og spann må være rent og fritt for enhver forurensning.
 - g. Hvis spannet under tørkingen er utsatt for å bli forurenset med støv fra landevei eller lignende, må spannet får det benyttes renses på nytt som ovenfor under litra a, b, c, d og e bestemt.

§ 57. All opbevaring og føring av melk og fløte må foregå på en sådan måte, at varen ikke forurenses eller kan anta fremmed lukt eller smak. Den må således ikke opbevares i beboelsesrum eller i rum som står i direkte forbindelse dermed. Den må heller ikke opbevares i soverum eller i rum hvor syke opholder sig.

§ 58. Kjøretøi eller annet befordringsmiddel som brukes til føring av melk, skal holdes forsvarlig rent og det må ikke anvendes til føring av gjødsel, avfall og lignende. Det er forbudt å sitte på melkespannene. Melken og fløten må under føring såvidt mulig være beskyttet mot sterk varme eller kulde. Avtapning, utmåling eller avtømmning av melk eller fløte må ikke finne sted på en gate, vei, plass, i portrum eller

på gårdsplass eller i rum som dertil ikke er godkjent av helse- 11 febr.
rådet. Det er forbudt å drikke av melkespannene eller deres
lokk.

§ 59. Det er forbudt å utby til salg eller omsette melk
eller fløte fra dyr som har kalvet for mindre enn 5 dager siden.
Det er heller ikke tillatt å føre i handelen sinemelk, hvormed
menes melk fra kuer som melker mindre enn 1 liter pr. døgn,
eller melk fra slutten av melkeperioden som har fått abnorm
smak eller sammensetning.

Det er enn videre forbudt å selge eller omsette melk eller
fløte:

- a. når den på grunn av utseende, lukt, smak, smuss, urens-
lig behandling eller fremmede bestanddeler adskiller sig
fra det normale.
- b. Når varen stammer fra dyr som det er grunn til å mis-
tenke for å lide av mule- eller klovsyke, smittsom kalve-
kasting, miltbrann, jurbetendelse eller annen jursykdom,
børbetendelse, efterbyrdens tilbakeholdelse, diaree, pyemi,
septikemi (blodforgiftning), andre av feber ledsagede
sykdommer, større væskende sår, gulsot, forgiftnings-
eller annen sykdom som efter helserådets skjønn kan gi
melken skadelige egenskaper. Det er likeledes forbudt å
anvende melk fra tuberkuløse dyr til mat for folk, med-
mindre den er kokt eller på annen betryggende måte
varmtbehandlet. Ved tuberkuløse dyr forstås her bare
de dyr som ved klinisk undersøkelse er funnet å ha tuber-
kulose eller som har reagert for en tuberkulinprøve (jfr.
§ 16 i rundskrivelse fra Landbruksdepartementet av 10
desember 1930).
- c. Når varen stammer fra dyr som er blitt behandlet med
lægemidler som ved å gå over i melken eller på annen
måte kan påvirke denne og gjøre den skadelig eller
usmakelig (arsen, brekvinsten, kviksolv, nyserot, dyvels-
drek, terpentinolje m. v.).

§ 60. Optrer på en gård, i et meieri eller i en melkeforret-
ning eller hos personer som på en eller annen måte er kommet
i berøring med eller har behandlet melken tegn som tyder på
at noen lider av smittsom sykdom, f. eks. tyfus, skarlagens-
feber, smittsom hjerne- ryggmarvslidelse, poliomyelitt, epi-
demisk mavesyke, difteri eller annen ondartet halssykdom,
skal levering av melk fra stedet straks opphøre, inntil helse-
rådet har truffet de foranstaltninger som ansees nødvendige
for å hindre overførelse av smitte. Det samme gjelder når
det bringes på det rene at noen person fra sted som nevnt er
basillebærer. Levering av melk kan ikke optas igjen før helse-
rådet tillater det.

11 febr. § 61. Person som lider av kronisk smittsom sykdom, væskende sår i ansiktet, på hender eller armer, eller av annen verkende, skallende eller smittende sykdom eller diaree, må ikke være sysselsatt med melking, behandling eller omsetning av melk. Hvad tuberkuløse personer angår kommer tuberkulose-loven av 8 mai 1900 med tilleggslover til anvendelse.

Kapitel X.

Meierier, ysterier og melkeutsalg.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de i henhold til denne lov utferdigede og til enhver tid gjeldende forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

§ 62. Den som vil drive meieri, ysteri eller fra fast bedriftssted selge melk eller meieriprodukter må melde dette til helserådet. Virksomheten må ikke begynne før helserådet har samtykket. Det samme gjelder når virksomheten flyttes, skifter innehaver eller forandrer art.

§ 63. Helserådet kan påby at salg av melk og fløte skal foregå fra egne rum (utsalg). Alle som handler med melk, skal ha denne opbevart i særskilte rene og luftige rum.

§ 64. I utsalgs- og opbevaringsrum skal gulv, vegger og tak ha tette og glatte flater således at de uten vanskeligheter kan vaskes og holdes rene. Utsalgsrummet skal ha egen inngang fra gaten og ikke ved dør eller andre åpninger stå i forbindelse med beboelsesrum. Utsalgssted med tilhørende lokale må ikke benyttes som beboelsesrum. De skal være lyse, luftige og vel ventilerte samt være forsynt med spring eller en annen av helserådet godkjent anordning, vask med vannlås, såpe og rene håndklær. I utsalgslokalet skal der være disk av marmor eller annet jevngodt materiale og diskevern.

§ 65. I melkeutsalg må foruten melk og fløte bare forhandles eller opbevares smør, ost (dog ikke sterkt luktende), margarin, egg, baker- og konditorvarer, sjokolade, drops, melkehermetikk, safter, honning, øl, mineralvann og iskrem samt smørbrødpålegg hvortil opskjæremaskin benyttes. Oster skal opbevares i lukkede skap. Forhandles eller opbevares andre delikatessevarer, rå, stekte eller kokte, kjøtt, fisk eller fiskevarer, må melk eller fløte kun forhandles på lukkede flasker.

Kokning eller stekning i utsalg med tilhørende godkjente rum tillates ikke, undtagen kokning av kaffe, te og lignende til betjeningens eget bruk.

§ 66. I og utenfor lokale hvor melkeutsalg foregår, skal der til enhver tid herske orden og renslighet. Spyting og all bruk av tobakk i melkeutsalg er forbudt. Plakater

herom skal være opslått på iøinefallende sted. Lokalene 11 febr. skal daglig luftes. Gulv, disk, bord eller lignende innretninger må vaskes omhyggelig hver dag etter endt arbeide eller oftere om fornødent. Feining er i det hele tatt forbudt. Vinduer, dører og hyller skal vaskes minst hver uke og storrengjøring foretas minst hvert fjerdingsår. Under rengjøringen må hverken melk eller melkekar forurennes.

§ 67. Beholder som melk opbevares, føres eller uthys til salg i, skal være av fortinnet jernblikk, fortinnnet kobber, aluminium, glass, porselen, fajanse, annet stentøi med god glasur eller av annet av helserådet godkjent materiale. Det må nøie påses at spann og andre redskaper som anvendes til behandling eller førsel av melk holdes omhyggelig rene og vaskes hver gang de har vært brukt. Centrifugeslam skal brennes.

§ 68. I melkeutsalg og lignende skal alle beholdere være forsynt med lokk og med en for kjøperen lett synlig betegnelse som angir hvad slags melk eller fløte beholderen inneholder. Øser eller andre redskaper for utmåling av melk eller fløte må være forsynt med hensiktsmessig håndtak således at hendene ikke kommer i berøring med varen. Under utmåling av melk eller fløte må spannet ikke holdes over beholderen, således at f. eks. spillmelk rinner ned i denne. Hver varesort skal ha sin bestemte øse eller redskap for utmåling.

§ 69. Ved mottagelse av melk fra meieriet plikter dette å føre kontroll med melk og spann fra hver enkelt leverandør.

Hver leverandørs melk tømmes over i et særskilt spann og når den ansvarshavende mottager på meieriet har forvissnet seg om at melk og spann er i orden, kan melken tømmes over i fellesbeholder.

§ 70. For mottagelse av melken skal der utenfor meieriet være en solid rampe, således at melkespannene kan tas direkte bort på rampen fra vogn, bil eller lignende, hvorved der undgås å sette spannene ned på gårdsplassen.

§ 71. Det til meieri eller melkeutsalg hørende privet skal være slik innrettet og ligge slik til som helserådet i hvert enkelt tilfelle bestemmer.

§ 72. Personer som behandler melk eller fløte skal iakttas størst mulig renslighet med sin person og være iført hvit hodebeklædning og ren vaskbar overbeklædning som byttes rene minst 2 ganger i uken og som bare benyttes i melkelokalene. Hender og armer skal vaskes grundig før arbeidet samt umiddelbart etter bruk av klosett. Opslag herom skal stå på synbart sted i klosettet.

11 febr. § 73. Eldre melkeutsalgs skal 1 år efter at disse forskrifter er stadfestet være bragt i overensstemmelse med de ovenfor inntatte bestemmelser i den utstrekning helserådet forlanger det.

Kapitel XI.

Særlige bestemmelser angående omsetning av melk og fløte m. v., herunder også direkte leveranse fra produsent til privat forbruker.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de i henhold til denne lov utferdigede og til enhver tid gjeldende forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

§ 74. Foreligger det grunn til mistanke om at de sanitære forhold ved meieri, ysteri, produksjonssted, melkeutvalg eller vedkommende transporten av melk og melkeprodukter vedrørende disse steder er mangelfulle, kan helserådet forby førsel til og omsetning av melk og melkeprodukter i V. Toten, Kolbu og Eina fra et sådant sted inntil forholdet er blitt betryggende undersøkt og viser sig å være tilfredsstillende.

§ 75. Helserådet kan forlange oppgitt fra hvilket fjøs, meieri, ysteri eller utvalg melken, fløten eller melkeproduktene kommer, samt likeledes fortegnelse over vedkommende forhandleres faste kunder.

§ 76. Helserådet kan ved mistanke om sanitære misligheter kreve at der uten opphold og uten utgift for kommunen fremlegges bevidnelse fra læge eller dyrlæge eller på annen av helserådet godkjent måte om sundhetsforholdene samt om fjøs- og melkestellet på gårder som selger melk. Sådanne bevidnelse kan, når der foreligger begrunnet mistanke om smittsom sykdom eller mislige sanitære forhold på stedet, kreves gjentatt med 14 dagers eller mindre enn 14 dagers mellomrum, hvis helserådet anser det nødvendig.

Tuberkulinundersøkelse kan forlanges så ofte helserådet bestemmer.

§ 77. Helserådet kan i den utstrekning det av hygieniske grunner finner det påkrevd påby varmebehandling av melk og fløte som omsettes i Vestre Toten, Kolbu og Eina. Helserådet kan kreve at pasteurisering finner sted i V. Toten, Kolbu og Eina, såfremt det er anledning til sådan behandling innenfor helserådsområdet.

§ 78. Salg og omsetning av iskrem, kunstig fløte og lignende er ikke tillatt uten helserådets samtykke og helserådet kan gi nærmere hygieniske regler herom og forby salg og omsetning av sådanne varer fra andre steder enn melkeutvalg, konditorier eller lignende av helserådet godkjent utvalg.

§ 79. Iskrem tilberedt utenfor herredet tillates ikke 11 febr. solgt i V. Toten, Kolbu og Eina. Iskrem bestemt til salg må bare tilberedes i rum som er lyse, godt ventilerte og fri for fuktighet. Gulv, vegger og tak må være i sådan stand, at de let kan holdes rene. Rummet skal ha vannledning og vask og varmt og kaldt vann i tilstrekkelig mengde. Rummet må være fritt for støv og stank og må ikke stå i direkte forbindelse med soveværelse eller annet rum som ikke hører med til bedriften. Der skal finnes vaskevann, såpe og rent håndklæ. Bruk av tobakk i enhver form er forbudt. Gulvet skal vaskes hver dag, vinduer og dører hver uke, tak og vegger minst 2 ganger årlig. Klær og uvedkommende gjenstander må ikke finnes i rummet. Frysemaskiner må være innrettet således at fett eller smuss ikke kan falle ned i kjernen. Alle kopper, spann og redskaper som benyttes, må være innrettet slik at de lett kan holdes rene, og de må hver dag gjøres omhyggelig rene og skylles i kokende vann. Den is som anvendes må være ren.

Hvis helserådet forlanger det skal melk og fløte som benyttes til fremstilling av iskrem være pasteurisert. Betjeningen skal under arbeidet være iført en egen drakt, vareklær av hvitt vaskestoff som byttes rene minst 2 ganger i uken eller oftere hvis helserådet finner det påkrevd. Er vareklærne benyttet utenfor arbeidet, må de vaskes før de igjen kan anvendes under fremstilling av iskrem. Betjeningen må vaske hender og armer før de begynner arbeidet og efter bruk av klosett. Personer som lider av smittsomme, stinkende eller væskende sykdommer eller av sår på armer og hender, må ikke delta i tilberedning av iskrem.

§ 80. Bod eller vogn hvorfra måtte tillates solgt iskrem, skal godkjennes av helserådet.

§ 81. De som er beskjeftiget med salg av iskrem, skal under sitt arbeide være iført helt og rent antrekk av hvitt lerret, forklæ med brystsmekk og forærmer, kvinnelig betjening skal også ha ren kappe eller rent hodetørklæ. Antrekket skal skiftes rent minst 2 ganger i uken eller oftere hvis helserådet anser det påkrevd.

§ 82. Et eksemplar av disse forskrifter omfattende kap. 10 og 11 til og med § 75 skal være opslått i ethvert melkeutsalg og for meierienes vedkommende også i det rum hvor melken mottas.

Forskriftene omfattende § 79, 80 og 81 skal være opslått i rum hvori iskrem tilberedes eller selges.

Tillates iskrem solgt fra vogn skal forskriftene være således opslått på vognens sider at de er beskyttet mot vær og vind.

11. febr.

*Kapitel XII.**Forskrifter for butikker.*

§ 83. Enhver butikk skal holdes ren og godt utluftet og utenfor inngangsdøren skal der være anbragt fotskraper. Gulv og disker skal daglig rengjøres. Helserådet kan treffe nærmere bestemmelser herom. Tørr feining er forbudt. Hovedrengjøring skal foregå minst en gang i året eller oftere hvis helserådet finner det påkrevd. På iøinefallende steder skal finnes opslag om forbud mot spytting på gulvet. Benyttelse av spyttebakke er ikke tillatt. Butikker, hvor det selges matvarer, og rum hvor matvarer, som skal selges, blir bearbeidet eller tilberedt, må ikke benyttes som soverum eller kjøkken. Disse butikker og rum skal være forsynt med vaskevann, såpe og rene håndklær, og de personer som håndterer varene, skal jevnlig vaske sine hender. De skal iakta renslighet ved innpakningen, og må f. eks. ikke blåse posene op eller væte fingrene i munnen.

§ 84. Matvarer skal beskyttes mot støv og annen urenslighet såvel i butikkene som i tilberednings- og lagerrummene. Når det lar sig gjøre skal varene anbringes i vel renholdte tildekkede kar, skuffer eller skap med dører. Vekt- og måleredskaper, som benyttes ved handel med matvarer, skal være rene når de brukes. Det er selgeren forbudt å innpakke matvarer i aviser eller urent papir. Ved omførsel av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og annen forurensning.

§ 85. Tobakksrøking er forbudt i butikker, hvor der selges matvarer. Kundene må ikke berøre andre matvarer enn dem som de kjøper.

Opslag herom og om forbud mot tabakksrøking skal finnes på et lett i øinefallende sted i vedkommende butikker.

§ 86. I hver butikk skal der være opslått særavtrykk av ovenstående bestemmelser.

*Kapitel XIII.**Bakerier.*

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de i henhold til denne lov utferdigede og til enhver tid gjeldende forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

§ 87. Bakerier eller rum som står i åpen forbindelse hermed må ikke benyttes som sovested. Gulv, vegger og tak skal være i slik stand at de lett kan vaskes. Hver dag efter endt arbeide skal gulvene vaskes omhyggelig. Vinduer og dører skal vaskes hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingsår. Under rengjøring må bakverk omhyggelig tildekkes eller fjernes.

§ 88. Bakeribedriften uvedkommende gjenstander som 11 febr. kan bidra til å samle støv eller forårsake stank i arbeidsrummene eller hindre disses rengjøring må ikke finnes i bakeriet eller de rum som står i åpen forbindelse med dette. Heller ikke må matrester, gafler, kniver, skjeer og matspann eller lignende opbevares i arbeidsrummene, likeså litt sengklær. Kull og annet brensel må ikke ligge løst utover gulvene, og aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet.

§ 89. Trau, bord, hyller, plater, kjeler o. s. v. må daglig gjøres rene. De må ikke brukes til å sitte på.

§ 90. Smør, melk, o. s. v. må opbevares i rene tildekkede kar. De stoffer som benyttes til strykning av bakverk, må bare tillages for dagens behov. Strykevisker må være rene for hvert stoff, og må hver dag rengjøres i kokende vann.

§ 91. Melsekker skal avbørstes omhyggelig før de bringes inn i bakeriet og innholdes tømmes i baketrauet.

§ 92. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså å henlegge tobakk, pipe og fyrstikker. Spyting er forbudt.

§ 93. Under sitt arbeide må bakeren være iført egen ren, hvit drakt som ikke brukes utenfor bakeriet og som skiftes ren minst 2 ganger ukentlig.

§ 94. I bakeriet skal der være vaskevannstell, såpe og rene håndklær.

§ 95. Bakeren må rense sine negler og vaske omhyggelig underarmer og hender umiddelbart før og etter deig- og brødlagningen. Likeledes vaskes hendene etter bruk av klosett.

Det er forbudt å beskjefte personer i bakeriet som har sår, byller eller utslett på hender eller armer.

§ 96. Ombæring og utbringelse av brød og annet bakverk skal skje i rene kurver og kasser som er lukket eller forsynt med overlegning eller tett, fast bundet, ren pressenning. Ved salg, utbringelse og under transport bør ethvert brød være innpakket i rent papir eller ren pose, og helserådet kan, hvis det måtte anse det nødvendig, gi påbud herom.

§ 97. Bakerier må ikke benyttes til klæsvask.

§ 98. I ethvert bakeri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

Kapitel XIV.

Hjemmebakning.

§ 99. Hjemmebakning til salg må ikke finne sted uten helserådets samtykke.

§ 100. Når helserådet tillater hjemmebakning til salg må i det alt vesentlige de samme hygieniske krav oppfylles som for bedrifter bestemt.

11 febr.

*Kapitel XV.**Slakterier, pølsemakerier og kjøttutsalg.*

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de i henhold til denne lov utferdigede og til enhver tid gjeldende forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

§ 101. Helserådet kan påby, at handelen med kjøtt og flesk skal foregå fra eget rum, likeså kan det forby anlegg og drift av slakteri på steder hvor sanitære hensyn er til hinder.

I slakterier og pølsemakerier skal gulvet være tett, jevnt, av cement eller annet av helserådet godkjent materiale med avløp til kloakk forsynt med vannlås og rist. Rummene skal være rummelige og lyse, forsynt med tette vegger med glatte flater, lokalene skal holdes omhyggelig rene. Det samme gjelder alt inventar og de redskaper som brukes. Vegger og tak må vaskes minst hvert fjerdingsår, vinduer og dører hver uke, gulv, disker og vekter hver dag. Alle maskiner og redskaper som benyttes må rengjøres hver gang de har vært brukt. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal såvidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange.

Slakteri og pølsemakeri må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall.

§ 102. De i slakteri, pølsemakeri og kjøttutsalg beskjeftigede personer skal ha ren, hvit hette og være iført rent hvitt forklær med brystsmekk og forermer eller annet helt og rent godkjent antrekk, som skal skiftes rent minst 2 ganger ukentlig. Vaskevann, såpe og håndklær må finnes i disse lokaler, og de der beskjeftigede personer må vaske sig så ofte at hender og armer til enhver tid er rene. All kjøttmat må beskyttes mot fluer. Publikum forbys å berøre kjøtt som er utlagt til salg. Bruk av tobakk er forbudt.

Ved slaktning må den størst mulige renslighet iakttas. Dyrenes innvolder må uttas og fjernes snarest mulig etter avlivning. Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes og likeså litt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennemtrenk.

§ 103. Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum hvor kjøtt opbevares.

Til konservering av kjøtt, flesk og derav tilberedte varer må kun brukes koksalt, sukker, salpeter, eddik, eddikstyre og alkohol eller et annet av helserådet godkjent konserveringsmiddel, hvorhos de kan røkes med trerøkning og behandles på overflaten med treeddik (røkesyre).

Pølseskinn tillates farvet på overflaten med farvestoffer som ikke er giftige og som ikke farver kjøttets innhold. Und-

tatt herfra er farvestoffer mot hvis anvendelse der blir ned- 11 febr.
lagt forbud av helserådet.

§ 104. Kjøttbutikker skal være lyse, luftige og rene. De bør helst være beliggende fra solsiden. Vender vinduene mot solen, må de i sommertiden være forsynt med markiser. Gulvet skal være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiale, og vegger og tak av materiale som er lett å holde rene. Disken skal ha plate av marmor, glass, sten eller annet av helserådet godkjent materiale. Kjøttkrokene skal være galvanisert eller av annet materiale som ikke rustet. Vegger og tak skal i sin helhet rengjøres minst hvert fjerdingsår, vinduer og dører minst en gang ukentlig. Guly, disker og veker skal vaskes minst 1 gang daglig. Tørr feining er forbudt. Hvor kjøtt kommer i berøring med vegger og stolper, må disse vaskes hver dag.

§ 105. Angående kjøtt salg under åpen himmel eller lignende har helserådet til enhver tid adgang til å treffe de fornødne bestemmelser, eventuelt helt å forby sådant salg.

§ 106. Transporten av kjøtt skal foregå i rene, helst lukkede vogner eller i rene kasser, trau eller kurver og være innhyllt i rent dekke. Det er ikke tillatt å sitte på varene under transporten.

§ 107. Ovenstående regler skal være opslått på et i øinefallende sted i alle slakterier, pøsemakerier og kjøttutsalg.

Kapitel XVI.

Forskrifter for utsalgssteder for fersk fisk (herunder fersk sild) og steder hvor der lages fiskemat.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de i henhold til denne lov utferdigede og til enhver tid gjeldende forskrifter. Jfr. tillegget tilslutt.

§ 108. Utsalgsstedene og tillagningsstedene skal meldes til og godkjennes av helserådet før de tas i bruk. Også utsalgs- og tillagningssteder som alt er i bruk, skal meldes til helserådet.

§ 109. Rummene må ikke benyttes til eller stå i forbindelse med rum til almindelig husbruk. De skal være lyse og ha god lufttilgang. Utsalget bør ha egen inngang fra gate. Bord, disk og annet inventar som fisken legges på, skal være forsynt med marmor, cementsten, glass eller et annet vannrett materiale som helserådet godkjenner. Disken må bare ha åpne rum, ingen skuffer. I rummet skal være innlagt vannspring og vask eller annen av helserådet godkjent innretning.

§ 110. Gulvet skal være utført av stålskuret cement, fliser eller annet jevngodt materiale. Det skal ha fall og avløp

11 febr. til et med vannlås forsynt gulvsluk. Trevegger skal stå på en minst 10 cm høi murfot.

§ 111. Alt avfall skal opsamles i lukkede beholdere av jern, eller av et annet materiale som helserådet godkjenner. Beholderne skal være forsynt med tette sluttende lokk og tømmes så ofte, at der ikke opstår stank. De skal rengjøres (renspyles) omhyggelig minst en gang daglig.

§ 112. Salg av fersk fisk på torv, åpen gate eller i portrum er ikke tillatt uten helserådets samtykke.

§ 113. Rummene og alt inventar skal til enhver tid være i ordentlig stand. Og vedkommende er pliktig til å etterkomme pålegg som helserådet i hvert enkelt tilfelle finner nødvendig for å rette på mangler.

§ 114. Fisk eller fiskeprodukter må hverken på disker, hyller eller utstillingsmontre legges på skitne fat, bretter eller gamle kasser, eller utsettes for sol. Underlag av papir eller lignende er forbudt.

§ 115. I utsalgs-, tilberednings- eller opbevaringsrum må ikke settes petroleum, bensin eller andre varer og gjenstander som kan forurense fisken eller gi den smak eller lukt. All slags avfall skal straks fjernes således som foreskrevet i § 111.

§ 116. All gammel fisk som ikke passer til menneskeføde, skal straks bringes bort i samhøve med helserådets forskrifter.

§ 117. Helserådet kan påby, at der i hver forretning skal være godkjent iskasse eller kjølingsrum.

§ 118. Alle fiskeforretninger skal jevnlig inspiseres av helserådet.

§ 119. Lokalene skal renvaskes omhyggelig minst en gang hver dag, og kasser, tønner og andre kjørelere samt veker og andre redskaper som brukes til fiskehandelen, skal rengjøres ordentlig hver dag snarest efter bruken og ellers så ofte som helserådet finner det nødvendig. Tørr feining er forbudt. Tak og den del av veggene som ikke daglig vaskes, rengjøres så ofte som helserådet bestemmer.

Finnes det fiskekummer, skal de være av marmor, cement, sten, glass eller annet materiale som helserådet godkjenner og være slik forarbeidet at det lett lar sig tømme og rengjøre.

All bruk av tobakk og spytning på gulvet er forbudt. I hvert rum skal der være opslått plakat herom.

Der skal være lett adgang til rent vaskevann, såpe og rene håndklær til betjeningen.

Betjeningen skal iaktta omhyggelig renslighet med sin person og sine klær. Opbevares betjeningens tøy i lokalet, skal det ophenges i et skap med dør.

§ 120. Hvis disse forskrifter eller pålegg som helserådet 11 febr. gir i henhold til dem, ikke etterkommes, kan helserådet, efter forgjeves å ha gitt advarsel, forby stedet til manglene er rettet.

§ 121. Disse forskrifter omfatter også bedrifter som allerede er i gang. For slike bedrifter gjelder dog bestemmelsen i § 110 bare i den utstrekning helserådet i hvert tilfelle finner det nødvendig.

§ 122. Selges fisk fra fiskekasser må disse ikke settes slik at hunder, katter eller andre dyr kan komme i berøring med kassene.

§ 123. Ovenstående forskrifter skal være opslått på et i øinefallende sted i alle utsalgssteder for fersk fisk og steder hvor der laves fiskemat.

Kapitel XVII.

Møller.

§ 124. Møller skal nedstøves minst 4 ganger årlig, og gulvene feies 2 ganger ukentlig.

§ 125. I møllekammere og andre til møllen hørende rum som tjener til opphold for de møllesøkende eller møllens arbeidere, skal gulvene feies fuktig hver dag, og gulv, benker, stoler vaskes minst en gang i uken og vinduer, dører og veggene i mannshøide vaskes minst en gang hvert fjerdingår.

§ 126. Bruk av spyttbakker er forbudt; dog kan helserådet påby, at enkelte rum skal være forsynt med et tilstrekkelig antall sådanne av en av helserådet godkjent størrelse og form. Spyttbakkens bunn skal i så tilfelle være dekket med fuktig sagmugg, torv, eller lignende; de skal daglig rengjøres og deres innhold brennes eller behandles på annen av helserådet godkjent måte.

Kapitel XVIII.

Om gamle- og pleiehjem. Forsamlingslokaler hvor der foregår servering.

§ 127. Før noen bygning eller leilighet tas i bruk som gamle- eller pleiehjem, skal det være godkjent av helserådet.

§ 128. Ved innflytning av personer som bringer med sig møbler, skal hjemmet før innflytningen la møblene undersøke for mulig forekomst av veggedyr. Urene møbler eller møbler med veggedyrsmitte skal bare tillates medtatt efter desinfeksjon på en av helserådet godkjent måte.

§ 129. Spiselokalet og alle i hjemmet benyttede værelser samt kjøkkenet må være sådan beliggende at de får tilstrekkelig lys.

11 febr. Den effektive vindusflate skal utgjøre minst en tiendedel av gulvflaten, og minst et vindu skal kunne åpnes. Rummene skal kunne opvarmes og utluftes tilstrekkelig. Gulv, vegger, vinduer og tak må være i sådan stand at de med letthet kan holdes rene. Lokalene samt ganger og trapper skal holdes kunstig oplyst når de ikke er oplyst av dagslyset.

§ 130. Alle i hjemmet benyttede værelser skal daglig utluftes godt, hver dag skal gulver, ganger, trapper og vindusposter vaskes og støv tørres av møblene m. v. Umalte bord, kjøkkenbenker, fjeler m. v. skal hver dag renskures. Minst fire ganger om året skal alle møbler vaskes med varmt vann og såpe, eller gjøres grundig rene på annen av helserådets ordfører godkjent måte. Vegger og tak skal to ganger årlig enten males, hvittes eller vaskes. Tilsølte deler av veggene skal straks rengjøres. Vinduene skal alltid være pusset og rene. Hovedrengjøring foretas minst to ganger om året.

Ved inngangsdører skal anbringes fotskrape eller dørmatte som rengjøres hver dag. Tørr feining og tørr avstøvning er forbudt. Tepper og løpere i rum eller ganger som daglig brukes, skal bankes eller støvsuges minst 2 ganger ukentlig.

§ 131. I alle rum som benyttes kan helserådet påby, at der skal finnes det nødvendige antall spyttebakker av en av helserådet godkjent størrelse og form. Spyttbakkene, hvis bunn skal være dekket av sagmugg, torv eller lignende, skal daglig rengjøres og innholdet brennes eller behandles på annen av helserådet godkjent måte. Spytning på gulv, vegger og i ganger og trapper er forbudt.

§ 132. Om opvask av servise (kopper og annet spisestell) og om opslag av plakat henvises til de ved kongelig resolusjon av 2 februar 1934, jfr. kongelig resolusjon av 29 oktober 1936, for det hele land utferdigede forskrifter, jfr. tillegget til slutt.

Brukt servise skal ordentlig rengjøres før det anbringes sammen med det rene. Urent servise må ikke benyttes. Sprukne emaljekar må ikke benyttes. Kobberkar skal være vel fortinnet, og kopper eller glass med skår eller sprekker må ikke anvendes. Hvor det til opvasken ikke benyttes en av helserådet godkjent opvaskmaskine, skal kopper og alt annet servise vaskes i to varme vann og kokes (et til vasking, tilsatt såpe eller soda, og et til skylling, hvorefter det kokes).

Tørring med håndklæ eller klut må såvidt mulig undgås. For finere glassvarers vedkommende kan helserådet fritta for påbudet om kokning.

§ 133. Opbevaringsstedene for matvarer skal være tørre og må kunne utluftes til fri luft. De skal gjøres grundig rene

minst 1 gang månedlig, isskap (kasser) dog minst 1 gang om 11 febr. uken. Melk, fløte og andre matvarer skal opbevares på sådan måte at de er beskyttet mot støv og annen forurensning, ikke får usmak av andre varer og heller ikke er tilgjengelig for fluer eller andre dyr. Opbevaringssted for matvarer må ikke benyttes som soverum. Skyller må daglig fjernes fra lokalet.

§ 134. Betjeningen skal være iført ren og ordentlig drakt. Matvarer må ikke håndteres med urene hender. Der skal alltid finnes rent vaskevann, såpe og håndklær til bruk for betjeningen, og dette skal benyttes efter behov. Personer med smittsom, stinkende eller væskende sykdom må ikke tillates å tilberede eller servere mat eller drikke.

§ 135. Det er forbudt å drikke av vannbeholderens øse. Vann skal serveres i glass eller kopp som etterpå rengjøres som under § 132 angitt. Matgryten må ikke benyttes til klæsvask, der heller ikke må foregå i kjøkkenet.

§ 136. Privetavlukkenes sæter og gulv skal hver dag rengjøres. Hvor det anvendes privetbeholdere skal det daglig anvendes strømidler. Tømming av beholdere skal skje før de blir $\frac{3}{4}$ fulle. Også hvor der finnes binger skal strømidler anvendes og tømning foretas 4 ganger årlig eller oftere om nødvendig for å undgå overfylling. På privetene skal finnes tilstrekkelig papir. Priveter som ikke får direkte lys utenfra, skal opplyses kunstig. Priveter og pissoirer skal legges således og holdes i sådan stand, at stank derfra ikke trenger inn i værelser, kjøkken og opbevaringssteder for matvarer og heller ikke generer noen nabo. Helserådet kan gi ytterligere forskrifter for tømning og renhold, når det finner det påkrevd.

§ 137. Trekk på møblene skal være av stoff som er lett å holde rent og lett å desinfisere.

§ 138. Hver dag skal senger som benyttes bli opredd, dyner og puter opristes og stå opslått 3 timer til utluftning. Utenpå overbredslet skal der være et varetrekk (tett lerretspose) som kan vaskes. Underlaget skal dekket med et laken. For hver ny beboer skal der skiftes rent varetrekk, laken og putevar, og for samme person skal der skiftes rent minst 1 gang om uken. Tilsølte sengklær, laken eller putevar skal straks ombyttes med rene. Helserådets ordfører skal efter samråd med politiet gi bestemmelse om hvor ofte og hvorledes desinfeksjon eller rensning skal foretas med sengklær som ikke kan vaskes. Dette skal skje minst 4 ganger årlig.

§ 139. I ethvert soveværelse skal der enten være innlagt rinnende vann og vask, eller finnes vaskestell, rent vann, såpe og håndklær og lett adgang til rent drikkevann. Hvis der er flere personer på samme værelse, skal hver av dem ha særskilt håndklær og drikkeglass som skiftes for hver

11 febr. ny beboer. Drikkeglas og vaskevannsfat skal rengjøres hver dag.

§ 140. I ethvert soveværelse tillates kun så mange å sove at der faller minst 15 kubikkmeter luft på hver person, to barn under 10 år gjelder i så henseende for en voksen person. Dersom bestyreren eller den som har tilsyn med hjemmet kommer til kunnskap om at noen av beboerne lider av eller mistenkes for å lide av smittsom sykdom, har han øieblikkelig å melde dette til helserådets ordfører og etterkomme de pålegg som denne gir ham.

§ 141. I ethvert værelse kan helserådets ordfører forlange et eksemplar av disse forskrifter opslått med angivelse av hvor mange som har lov til å bo på værelset.

Forsamlingslokaler hvor der foregår servering.

§ 142. Foranstående bestemmelser i §§ 129—137 gjelder også for forsamlingslokaler, hvor der foregår servering.

Kapitel XIX.

Helseforskrifter for leirplass (camping).

§ 143. Eier eller leier av sådan leirplass er forpliktet til å sørge for at plassen til enhver tid holdes i en stand, som er overensstemmende med gjeldende helseforskrifter og tilfredsstiller brukernes rimelige krav.

§ 144. Sådan plass må ikke tas i bruk før den er godkjent av helserådet.

§ 145. Til leirplass skal fortrinsvis velges steder med tørr grunn. Den bør ligge lunt, godt beskyttet mot vind og regn og helst skråne litt. Der bør være lett adgang til godt og rikelig drikkevann. Ved tydelig opslag gis anvisning på hvor renvannet kan hentes, samt forbud mot forurensning av hvilken som helst art av vanninntaket eller dets nærmeste omgivelser.

§ 146. Leirplassen bør ha særskilt inn- og utkjørselsvei. Begge skal være tydelig merket.

§ 147. Det er strengt forbudt å kaste avfall, papir, tomme hermetikkbokser, appelsinskall og lignende fra sig på leirplassen. Avfall skal legges på et avsidesliggende sted, som før plassen tas i bruk er anvist av helserådet. Plassens eier eller leier skal sørge for, at avfall fjernes — kjøres bort, nedgraves eller brennes så ofte det viser sig nødvendig for å hindre stank eller andre ulemper.

Hvis telt benyttes, skal teltplassen ryddes før vedkommende forlater leirplassen.

§ 148. Vask og skylling av klær, bruksgjenstander og 11 febr. lignende kan foregå bare på sted som ved opslag er anvist hertil.

§ 149. På leirplassen skal være anordnet privet såfremt helserådet krever det, særskilt privet for begge kjønn. Privetene skal ha en størrelse og innredning, som helserådet i hvert enkelt tilfelle bestemmer. Privetene skal ligge minst 15 meter fra leirplassen samt offentlig eller privat vei.

Det må nøie påsees, at der ikke finner tilsig sted fra priveter til leirplassen, opkomme, brønn, bekk eller annet sted hvorfra der hentes rennvann.

Privetene skal ha binger og disse skal være innklædd. Privetet for menn skal ha anordnet pissoir. Det påhviler leirplassens eier eller leier å fylle strømidler i sådan mengde i bingene, at uttømmelsene holdes tildekket og stank ikke opstår. Bingene skal tømmes når de er $\frac{3}{4}$ fulle eller oftere, om helserådet så krever. Privetene skal holdes forsvarlig rene. Sete og gulv skal vaskes minst 2 ganger ukentlig (månedene juni, juli og august) og ellers så ofte som helserådet bestemmer.

Avtredelse utenfor privetene er på det strengeste forbudt.

§ 150. Det påhviler også det reisende publikum å påse at forskriftene overholdes. Grov og gjentatt overtredelse bør i tilfelle meldes til leirplassens eier.

§ 151. Et eksemplar av disse forskrifter skal være opplått i glass og ramme på et iøinefallende sted på leirplassen.

Kapitel XX.

Om pelsdyravl.

§ 152. Anlegg av pelsdyrgård må ikke finne sted uten at helserådet på forhånd har gitt sitt samtykke.

§ 153. Pelsdyrgård må ikke ligge så nær beboelseshus, matbod eller offentlig eller felles privat vei, at lukten er til plage, den må heller ikke legges slik, at der kan komme tilsig eller avfall til brønn, bekk eller annet vann, hvorfra tas drikkevann for menesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler. Avfallet fra gården må brennes eller legges i kompost og dekkes med jord. Komposten må være innbygget med ståltrådduk eller på annen av helserådet godkjent måte, således at hunder, katter, kråker, skjærer m. v. ikke kan komme til.

§ 154. Kopper og kar til vann eller melk eller andre kjørel som brukes i pelsdyrgården må vaskes i særskilt kjø-

11 febr. rel. Kluter, koster eller annet som brukes til vask må ikke brukes til vask i beboelseshus og uthus.

Kammer og børster som brukes til pelsdyr, må ikke brukes til andre dyr. Sendingskasser må ikke settes inn i uthus, fjøs, stall m. v. før de er grundig gjort rene og desinfisert.

§ 155. Personer som steller med dyrene skal ha særskilt fottøi til bruk i pelsdyrgården og må nøie passe på at dette fottøi ikke kommer inn i beboelseshus, grisehus, fjøs, stall m. v. uten at det er omhyggelig vasket. Røkterne skal ha overalls når de steller med dyrene. Hver gang røkteren har stelt dyrene, behandlet redskaper, kjørel o. s. v. i pelsdyrgården må han vaske hender og underarm grundig.

§ 156. Viser det sig nødvendig å ta hvalper inn i hus for kortere tid, må der utvises den største renslighet. Dyrene må bare behandles av røkteren, og når hvalpene atter kommer inn i pelsdyrgården, må det rum som de har vært i gjøres rent og luftes grundig.

Kapitel XXI.

Om utgasning av veggedyr og annet utøi.

Se forskrifter utferdiget for det hele land ved kongelig resolusjon av 13 november 1936. Jfr. rundskrivelse av 8 januar 1937 og tillegget tilslutt.

Kapitel XXII.

Om renhold i skogshytter.

§ 157. Huset skal holdes godt ventilert døgnet rundt, særlig ved ventiler i gavlene eller trekkpipe i taket.

§ 158. Det er forbudt å spytte på gulv, vegger eller innbo.

§ 159. Sengene skal res op hver morgen. Løs sengehalm må ikke brukes.

§ 160. Efter hvert måltid skal der vaskes op, matkopper og spisestell settes i hyller eller skap, gryter, stekepanner og kaffekjeler på en plass for sig, matlevninger og avfall bringes bort. Maten skal gjemmes i særskilt matbod eller skap. Feiekost og brukbare vannbøtter skal være tilstede i rummet. Samme bøtte må ikke benyttes både til renvann og til vask.

§ 161. Minst en gang om uken skal gulvet vaskes. Gulvet skal daglig feies efter først å være dynket med vann eller strødd med sne så det ikke gyver.

§ 162. Sjøppel, avfall, urin og annet søl må ikke kastes utenfor døren eller omkring husveggen.

§ 163. Arbeidsgiveren skal sørge for at huset er ordentlig rengjort når det tas i bruk. Når et arbeidslag reiser, plikter det å gjøre rent etter sig.

§ 164. Alle som bor i huset skal iaktta renslighet og være ansvarlig for at disse regler etterfølges. De velger sig imellem en ordensmann, som har opsynet med ventilasjoner og renholdet.

Ordensmannen velges enten skiftevis for hver uke, eller den samme kan velges for lengere tid hvis derom er enighet.

§ 165. Det er ordensmannens plikt å påse at disse regler overholdes og gjøre anmeldelse til helserådet, hvis hans myndighet ikke respekteres. Personer som er full av utøi, har skabb eller annen smittsom hudsykdom eller annen smittsom sykdom som ved urenslighet er til plage for andre, kan bortvises av helserådet.

§ 166. Overtredelse av disse regler straffes efter den til enhver tid gjeldende lovgivning.

§ 167. Et avtrykk av disse regler skal slås op i alle skogshytter.

Kapitel XXIII.

Offentlige boksamlinger.

§ 168. Bøker må ikke utlånes til personer lidende av akutt sykdom eller personer som tilhører husstand innen hvilken der er sådan sykdom. Hvis en person som har tillåns bøker fra offentlig boksamling blir angrepet av smittsom sykdom eller sådan bryter ut innen den husstand til hvilken han hører, skal bøkene, før de utlånes til andre, desinfiseres.

§ 169. Alle bøker i offentlig boksamling skal 1 gang årlig ettersees av den som forestår boksamlingen sammen med nærmestboende medlem av helserådet. Særlig skitne og utbrukte bøker skal kasseres.

§ 170. På lægers og tannlægers venteværelser må kun utlegges de sist utkomne aviser eller tidsskrifter og ukeblader.

Kapitel XXIV.

Om tjenerhold.

§ 171. Tjenere, arbeidsfolk, lærlinger og betjenter skal skaffes tilstrekkelig varmt, tørt og ventilert soverum, særskilt for menn og kvinner og uten gjennomgang fra det ene til det annet. Dører skal kunne låses.

§ 172. Hver person skal ha egen seng og stol samt eget vaskefat, drikkeglass, håndklær og egen såpe. Håndklær skiftes rene minst 1 gang hver uke.

11 febr.

Kapitel XXV.

Andre sanitære forhold.

§ 173. Ved offentlige vannposter, skoler, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler er det forbudt å bruke felles drikkekar. Drikkevanninnretninger på disse steder må være godkjent av helserådets ordfører. Det er likeledes forbudt på skoler å bruke felles skrivematerialer, såsom penner, blyanter, grifler og lignende. Hver elev skal ha sitt skrivemateriale i eget futral, merket med elevens navn. Futralet med innhold må ikke brukes senere av en annen før det er tilbørlig rengjort.

§ 174. Huseiere er like overfor helserådet ansvarlig for at fraflyttede rum rengjøres før nye beboere flytter inn.

Kapitel XXVI.

Dame- og herrefrisørsalonger.

§ 175. Før et lokale tas i bruk som dame- eller herrefrisørsalong må det efter at melding herom på forhånd er sendt helserådet være godkjent av dette. Det samme gjelder flytning eller større forandring av allerede igangværende bedrift.

§ 176. Ethvert lokale som tillates tatt i bruk til dame- eller herrefrisørsalong, bør ha en gulvflate av minst 16 kvadratmeter.

§ 177. I dame- eller herrefrisørsalong med tilhørende rum må ikke opbevares gjenstander som er bedriften uvedkommende eller kan hindre renhold, utbre stank eller lignende. Lokalene må holdes omhyggelig rene. Hår, såpe-skum, papir, bomull og brukt tøy bringes bort etterhvert. Såvel rene som skitne servietter, frotterkluter, kapper og håndklær m. m. må opbevares på dertil bestemte steder.

§ 178. Hovedrengjøring av dame- og herrefrisørsalong med tilstøtende rum skal foregå minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes minst 1 gang daglig. Bord, stoler, konsoler, hyller og lignende skal hver dag avtørres med en fuktig klut.

§ 179. Dame- og herrefrisørsalonger må være godt ventilert således at der til stadighet kan være frisk luft i lokalene.

§ 180. Betjeningen skal iaktta omhyggelig personlig renslighet og vaske hendene før behandling av hver kunde. Under arbeidet skal de være iført ren, hvit jakke eller frakk, som skal skiftes ren minst 2 ganger ukentlig. Det er forbudt betjeningen å røke i arbeidstiden. Personer lidende av

smittsomme sykdommer, herunder innbefattet smittsomme 11 febr. hudsykdommer, samt av sår eller byller på hendene, må ikke beskjeftiges i dame- eller herrefrisørsalonger.

§ 181. Ved barbering må der for hver kunde brukes ren serviett og rent dekke over nakkeputen. Benyttes frotterkluter må disse alltid være renvasket og til stede i et tilstrekkelig antall og behandles på samme måte som for servietter bestemt. Servietter, frotterkluter og håndklær skal etter bruken vaskes og kokes.

§ 182. Barbervannet må tappes eller heldes i barber-skålen (koppen) som renses i kokende vann mellom hver barbering. Hvis ikke vedkommende kunde medbringer barberkost, kan sådan bare anvendes til opskumning av såpen og innsåpning må i så tilfelle foregå med hånden. Barberkosten skal etter hver kunde grundig rengjøres i kokende vann.

§ 183. Maskinbørster og felles pudderkvast må ikke benyttes. I stedet for pudderkvast kan brukes en klype rensed bomull eller lignende som kun anvendes 1 gang. Alunstift i fyrstikkformat kan benyttes, men kun 1 gang.

§ 184. Ved klipping må der mellom halsen og kappen anvendes en halsstrimmel av silkepapir eller vatt, som bare brukes 1 gang. Kappen skal alltid være ren og fri for hår.

§ 185. Gas-strimler eller pakninger for permanentkrøll må ikke benyttes omigjen.

§ 186. Der skal være til stede et tilstrekkelig antall hår- og nakkebørster, således at hver kunde får rene børster.

§ 187. Alle redskaper må omhyggelig rengjøres før de tas i bruk til ny kunde. Klippemaskiner, sakser, kniver og viklepiner for permanent-apparater kokes eller rengjøres på en av helserådet godkjent måte. Kammer og børster renses i salmiakkspiritus og vann (25—30 dråper i 200—300 gram vann) eller på en annen av helserådet godkjent måte. Kammer bør opbevares i høie glass fylt med lysoformopløsning.

§ 188. Kunder med utslett eller mistenkelig håravfall som det kan være frykt for er smittsomt, må enten avvises, henvises til lege eller betjenes med egne redskaper. De benyttede redskaper og annet som er brukt må grundig utkokes eller på annen måte betryggende desinfiseres straks etter benyttelsen.

§ 189. Disse regler skal finnes opslått i lokalet på et iøinefallende sted.

11 febr.

*Kapitel XXVII.***Forholdsregler mot tuberkulose og epidemiske sykdommer.**

§ 190. Når tuberkuløs syk forandrer bopel skal melding derom gis til helserådets ordfører. Meldeplikten påhviler den syke selv, den husvert hvorfra og den husvert hvortil vedkommende flytter samt kretsens helserådsmedlemmer.

§ 191. Ved bortsettelse av personer skal der skaffes attest for, at såvel den bortsatte som forpleieren og dennes husstand ikke lider av akutt smittsom sykdom. Det er forbudt kvinner som lider av venerisk sykdom å ta tjeneste som amme eller barnepike.

§ 192. Ved opptreden av sykdomstilfelle som det kan være grunn til å tro er av smittsom natur skal følgende iakttas:

1. Den husstand eller husfar som har å gjøre anmeldelse derom overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860, skal straks dra omsorg for betryggende avsondring.
2. Der må ikke finne noe personlig samkvem sted mellom den syke og den som pleier ham (henne) på den ene side og husets øvrige beboere på den annen side.
3. Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også den eller dem som pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander som de benytter eller som den syke har benyttet de nærmeste dager forut for sykdommens utbrudd. Fødevarer må ikke opbevares i de rum hvor den syke opholder sig.
4. Inntil læge er kommet til stede og har gitt nærmere forskrifter, må alt samkvem mellom det sted hvor sykdommen er optrådt og andre steder ophøre. Navnlig må personer som hører til samme husstand som den syke, ikke ha noe samkvem med andre og ikke på noen måte delta i møter eller sammenkomster.
5. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig hvor den syke ligger. Sammenkomster i selskapelige eller annet ærend må ikke avholdes i det smittede hus eller på dets gårdsplass.
6. Når læge er kommet til stede, skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger med hensyn til avsondringen av den syke, hans (hennes) husfolk og omgivelser som sykdommens beskaffenhet krever og for øvrig midlertidig gi de sanitære forskrifter som ansees nødvendige. Det må overlates til lægens skjønn å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i ethvert fall nøie etterkommes og er gjeldende inntil de tilbakekalles,

opheves eller forandres av helserådet eller dettes ord- 11 febr.
fører.

7. Forsåvidt der leveres melk eller andre næringsmidler fra det sted hvor sykdommen er opstått, må dette opphøre inn- til tillatelse er meddelt av helserådet eller dets ordfører.

§ 193. Enhver læge som får til behandling noe sådant tilfelle som er eller antas å være av farlig epidemisk art, skal straks sende melding herom til helserådets ordfører på den til enhver tid foreskrevne måte.

§ 194. Enn videre skal enhver læge være forpliktet til hver måned eller oftere hvis helserådet krever det, å sende helserådets ordfører en opgave over de av ham (henne) iakt- tatte tilfeller av epidemiske og smittsomme sykdommer.

§ 195. Gang-, sengkler og andre gjenstander som har vært benyttet av personer som har lidt av smittsom sykdom eller har henstått i rum hvor disse personer har opholdt sig, må ikke avhendes eller overlates andre til bruk forinnen de er renset etter helserådets nærmere bestemmelser.

Rum, hvor personer lidende av smittsom sykdom har op- holdt sig, skal også renses etter helserådets anvisning. Ut- flytning av huset eller enkelte leiligheter kan påbys, hvor farlig smittsom sykdom har optrådt for at huset eller leilig- heten kan bli betryggende desinfisert.

§ 196. Lik av personer som er død av smittsom sykdom utenfor herredet, må ikke bringes inn i herredet uten helse- rådets tillatelse og i tilfelle kun under iakttagelse av de for- siktighetsregler som helserådet måtte bestemme.

Skolene.

§ 197. Like overfor skolene skal særlige forsiktighetsreg- ler iakttas ved følgende sykdommer:

- a. Kolera, barnekopper, flekktufus, nervefeber, blodgang, difteri, skarlagensfeber, poliomyelitt, epidemisk cere- bro-spinalmeningitt og encephalitis letargica.
- b. Meslinger, vannkopper, røde hunder, smittsom øienbeten- delse, skurv, skabb og herpes tonsurans.

De særlige regler som gjelder her er:

1. Barn som lider av noen av de nevnte sykdommer, til- stedes ikke adgang til skolen.
2. Optrer noen av de under a nevnte sykdommer i en fa- milie, nektes også friske barn i denne adgang til skolen. Skoleforbudet kan av helserådet utstrekkes til alle i huset værende barn.
3. Barn som har lidt av ovennevnte sykdommer må ikke søke skolen før helserådets ordfører har gitt tillatelse.

11 febr. Barn med skarlagensfeber, meslinger må ikke søke skolen så lenge der er avskalling. Friske barn fra en familie som er smittet med meslinger må ikke søke skolen før minst 14 dager etter sykdommens utbrudd, med mindre de før har hatt meslinger. Barn som har vært forbudt å søke skolen på grunn av smittsom sykdom i hjemmet som nevnt under a må ikke tilstedes adgang til skolen før den syke er innlagt på sykehus eller på annen betryggende måte er isolert og desinfeksjon av hjem og klær er foretatt og at en tid svarende til sykdommens inkubasjonstid er forløpet fra den syke blev innlagt på sykehus eller betryggende isolert i hjemmet.

4. Ovenstående bestemmelser gjelder også for lærere, vaktmestere og andre som har arbeide ved skolen i hvis hjem smittsom sykdom er opstått. Bor lærer eller vaktmester på skolen, og den syke ikke kan isoleres på betryggende måte, er helserådet berettiget til å lukke skolen, iallfall så lenge den syke ikke er fjernet og desinfeksjon ikke er foretatt. Det samme gjelder hvis der i skolehuset bor andre familier hvori der forekommer smittsom sykdom.
5. Skolen skal hjemsende barn som antas å lide av smittsom sykdom.
6. Under samme forhold som barn er forbudt adgang til skolen, tilstedes de heller ikke adgang til forsamlingslokaler, kinematografer og lignende.

Kapitel XXVIII.

Almindelige bestemmelser om tilsynet m. v.

§ 198. Helserådets ordfører som sammen med de øvrige medlemmer har tilsynet med sundhetsforholdene, kan alltid treffe avgjørelse på helserådets vegne, når hurtig inngripen er nødvendig, men saken skal snarest forelegges helserådet hvis det forlanges eller helserådets ordfører anser det påkrevd.

§ 199. Hus- og grunneiere er personlig ansvarlige for at alle de plikter oppfylles som disse helseforskrifter pålegger dem og skal ikke kunne undskylde sig med forsømmelser fra sine folks eller leieres side. Er eieren ikke bosatt i herredet, må han (hun) for helserådet opgi en her bosatt person som på hans vegne skal sørge for at disse plikter oppfylles. Forsømmes disse blir dog ansvaret hvilende på eieren, medmindre helserådet har samtykket i, at ansvaret skal bæres av en stedfortreder som har erklært sig villig. En sådan innrømmelse kan dog tas tilbake av helserådet.

§ 200. Såvel politiet som helserådets medlemmer skal straks melde til helserådets ordfører når de blir vitende om

at helseforskriftene ikke følges eller når andre sanitære misligheter kommer til deres kunnskap, og helserådets ordfører plikter å sørge for at enhver anmeldelse om overtredelse av helseforskriftene blir fremmet.

§ 201. Under særegne forhold kan helserådet fritta fra bestemmelsene i helseforskriftene. Dette gjelder dog ikke bestemmelser som er utferdiget for det hele land ved kongelig resolusjon, med mindre helserådet i henhold til denne har fått adgang til det.

§ 202. Undlater noen innen den av helserådet satte frist å treffe foranstaltninger som ifølge disse forskrifter eller ifølge helserådets lovlig fattede vedtak påhviler ham (henne) kan helserådet la foranstaltningene utføre på hans (hennes) bekostning.

For øvrig straffes overtredelser av disse forskrifter eller beslutninger som er fattet i medhold av forskriftene efter den til enhver tid gjeldende lov.

§ 203. Et tilstrekkelig antall eksemplarer av disse helseforskrifter trykkes for kommunens regning, så hver husstand kan få sitt eksemplar. Likeledes trykkes for kommunens regning i plakats form de spesielle forskrifter som er bestemt til opslag i så mange eksemplarer at hver bedrift m. v. kan få det nødvendige antall.

§ 204. Disse forskrifter trer i kraft 3 — tre — måneder efter at de er stadfestet.

Tillegg.

Følgende helseforskrifter og forskrifter om næringsmidler m. v. er utferdiget for hele landet:

1. Lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 (rundskrivelse av 27 juni 1935) med instruksjer og forskrifter utferdiget ved kongelig resolusjon av 3 mai 1935, jfr. kongelig resolusjon av 14 juni og 1 august 1935, 27 mars, 7 mai og 19 juni 1936. Forskrifter for omførselshandel med kjøtt m. v. av 23 desember 1937.
2. Kongelig resolusjon av 2 februar 1934 og 29 oktober 1936, jfr. rundskrivelse av 27 mars 1934 og 10 februar 1937 om opvask av kopper og annet spisestell i herberger, losjhus, pensjonater, hoteller, bevertningssteder og forsamlingslokaler hvor der foregår servering, trykt som plakat som skal henges eller slås op i ethvert kjøkken eller opvaskrum i alle slike lokaler.
3. Lov av 25 juni 1935 nr. 12 om hoteller, andre herberger og bevertningssteder, kap. 3, jfr. forskrifter utferdiget ved kongelig resolusjon av 10 juli 1936.

- 11 febr. 4. Kongelig resolusjon av 22 januar 1932, jfr. kongelig resolusjon av 24 april 1936 om private sykehus, jfr. rundskrivelse av 20 mai 1932 og 30 juni og 31 oktober 1936. Slik anstalt må i god tid før tomt og bygning anskaffes og arbeidet påbegynnes meldes til medisinaldirektøren. Det samme gjelder innredning av slik anstalt i bygning som alt er opført eller flytning, utvidelse og større forandring. Om kommunale og fylkeskommunale sykehus se rundskrivelse av 30 juni 1936.
5. Om renhold m. v. i forskjellige forsamlingshus se kongelig resolusjon av 25 april 1913; i skoler se kongelig resolusjon av 20 november 1931, jfr. resolusjon av 16 september 1932; i kirker se kongelig resolusjon av 21 september 1934 — alle trykt av departementet som plakat som skal være slått op i vedkommende lokaler.
6. Om ventilasjon og renhold i garasjer og reparasjonsverksteder for motorvogner, og om at det i disse lokaler skal være hengt op advarselsplakat, trykt av departementet, mot faren ved ekshaustgass, se kongelig resolusjon av 17 april 1931.
7. Kongelig resolusjon av 8 februar 1935, jfr. rundskrivelse av 20 mai 1935 om bruk av bensin tilsatt blyholdige forbindelser.
8. Kongelig resolusjon av 26 april 1935 om gjennomførelse av Brüsselavtalen om behandling av kjønnsyke sjømenn.
9. Om utgassing se kongelig resolusjon av 1 mai 1931, forskrifter av 2 januar 1932 (vedk. skib m. v.) med tillegg av 4 juli 1933, kongelig resolusjon av 11 januar 1935, forskrifter av 25 juni 1935; Sosialdepartementets skrivelse av 23 september 1936 om etylénoksyd (T-gass); om utgassing av bygninger se rundskrivelse av 15 februar 1938.
10. Om basilleutskillere av tyfus og paratyfusbasiller se kongelig resolusjon av 20 oktober 1933, jfr. rundskrivelse av 30 november s. å. Protokoll over tilfeller av tyfoidfeber og paratyfus, se kongelig resolusjon av 17 april 1936.
11. Kongelig resolusjon av 13 november 1936 om utryddelse av veggedyr og annet utøi, jfr. rundskrivelse av 8 januar 1937.

11 febr. **Kongelig resolusjon.**

I. Med hjemmel i §§ 11 og 4 i sundhetsloven av 16 mai 1860, jfr. lov nr. 15 av 6 juni 1930, og med hjemmel i § 3 i tuberkuloseloven av 8 mai 1900 gis stadfesting på vedtak av Krøds herad herredstyre, Buskerud fylke, i møte 7 november 1934, om nye almindelige helseforskrifter, epidemiforskrifter og forskrift om

meldeplikt når tuberkuløse syke skifter 11 febr. bopel, dog med en del foretatte endringer og en tilføiet henvisning.

II. De epidemiforskrifter som nu gjelder for herredet, stadfestet ved kongelig resolusjon av 9 november 1901, opheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

Forskriftene lyder så:

§ 1. Om tilsynet.

Herredet skal til enhver tid være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt helserådets medlemmer. Tilsynsmennene har i hver sin krets plikt til å påse helseforskriftene gjennomført og overholdt.

Tilsynsmennene velges i første helserådsmøte efter at nyvalgt herredsstyre har begynt sitt virke og fungerer til neste valg.

§ 2. Om boligforhold.

Ved opførelse eller påbygning av bolig, som er bestemt til varig opphold for mennesker, eller av uthus til sådan bolig skal melding derom sendes til nærmeste medlem av helserådet. Denne sender melding videre til helserådets ordfører. Følgende skal iakttas:

- a. Ved nybygg skal der til hustomt velges et sted med lett adgang til godt og rikelig drikkevann og tilfredsstillende kloakkavløp.
- b. Avstanden mellom våningshus og matbod på den ene side, privet, stall, fjøs, grisehus og hus for fjærkre på den annen side må ikke være mindre enn 10 meter.
- c. Bebyggelsen skal ordnes således, at der kan komme så meget sol til beboelsesrummene som den plass en har til rådighet gir anledning til, intet hus må settes slik at det tar bort sollyset fra annet beboelseshus.
- d. Matjorden skal fjernes fra hustomten, denne skal være tørr og ved tilstrekkelig avgrøftning og avledning beskyttes mot overvann og mot grunnvann til sådan dybde som anlegg av tørr kjeller gjør nødvendig.

På tun og gårdsplasser skal fordypninger utfylles, så at der ikke dannes vann- eller sølepytter.

- e. Våningshus som er bestemt til varig opphold for mennesker skal opføres på grunnmur av gråsten eller betong av minst 30 cm høide over jorden.

Grunnmuren skal være tett, og hvor der ikke er kjeller skal den være forsynt med minst 2 trekkhull, hvert minst 150 cm² stort. Trekkhullene må være dekket med smågitret rist. Over grunnmuren skal der legges isolasjonslag.

11 febr. Hvor der ikke er kjeller må der mellom gulvet i 1 etasje og jordoverflaten være minst 60 cm avstand.

f. Gulvet i nederste etasje skal være dobbelt og forsynt med tørr fyll mellom gulvene.

g. Ethvert beboelsesrum som ikke har skråtak skal være minst 2,50 meter høit fra gulv til loft.

I eneboliger og småhus kan dog høiden innskrenkes til 2,35 meter og i enkelte rum som innredes fra nytt av i eldre bygninger kan høiden med helserådets samtykke innskrenkes inntil 2,20 meter. Hvor loftsbjeldene er frittliggende regnes høiden til disses underkant.

I rum med skråtak må så stor del av rummet som svarer til halvdelen av dettes gulvflate ha en høide av minst 2,5 meter i eneboliger og 2,35 meter i småhus og høiden under skråtaket må intet sted være under 1,5 meter.

Hvor sådant rum innredes fra nytt av i eldre bygninger kan med helserådets samtykke største høide under skråtaket innskrenkes til minst 2,20 meter og laveste høide minst 1,25 meter.

h. I hvert beboelsesrum skal der være minst 1 vindu som kan åpnes. Vinduets lysåpning skal tilsvare minst $\frac{1}{10}$ av rummets gulvflate. Hvor lysforholdene er særlig gunstige kan dog en mindre lysåpning med helserådets samtykke tilates, likesom en større lysåpning kan kreves hvor lysforholdene er særlig ugunstige. I eldre beboelsesrum som ikke har noe vindu som kan åpnes, skal minst et sådant anbringes innen 1 år efter at disse forskrifter er blitt stadfestet.

j. Arbeidsrum og verkstedlokaler er undergitt helserådets tilsyn og de bestemmelser der måtte gis for å hindre sanitære misligheter i det enkelte tilfelle.

Helserådet kan kreve anbragt de ventilasjonsinnretninger som det finner nødvendig.

k. Midlertidige losjibus for tilfeldige arbeidere eller anleggsarbeidere skal helserådet forby brukt hvis de ikke tilfredsstiller de krav i sanitær henseende som helserådet anser nødvendig. Der skal ikke være større belegg på hvert rum enn at det blir 10 m³ på hver mann. Hver arbeider skal ha egen seng og vanlig utstyr. Der skal være vaskestell i fornødent antall og eget rum til tørk av klær. Rummene i disse losjibus skal daglig rengjøres.

§ 3. Kjellere skal være tørre, rene og luftige.

Hvis der jevnlig samler sig vann i en kjeller, skal helserådet få rett til å påby sådan drenering av grunnen at kjelleren kan holdes tørr.

Kjellere skal ha vindu eller annen åpning, som kan brukes til luftveksling.

For kjellerrum, som benyttes til beboelse, handel eller 11 febr. verksted skal følgende bestemmelser gjelde:

Høiden fra gulv til tak skal være minst 2,50 meter.

Overkanten av jorden på husets utside må intet steds stå mere enn $1\frac{1}{4}$ meter høiere enn kjellerens gulv.

Ytterflaten av veggene skal være skilt fra jorden ved en 60 cm bred luft- og lysgrav, der skal gå minst 20 cm dypere ned enn kjellergulvet og være godt drenert.

Grunnen under sådant kjellerrum skal være drenert og fylt med et minst 20 cm høit lag av pukksten. Gulvet skal være dobbelt og fylt med tørr fyll og ligge minst 0,5 meter over høieste grunnvannstand. Det underste gulv skal være av vanttett stoff, asfalt, cement eller lignende, det øverste skal være et minst $6\frac{1}{2}$ cm tykt, godt sammenpløiet tregulv.

Rummet skal være forsynt med ovn og friskluftventilasjon etter helserådets nærmere anordning. Det skal ha minst 1 vindu, som kan åpnes.

Vindusflaten skal være minst $\frac{1}{10}$ av gulvflaten og minst $\frac{2}{3}$ av lysåpningen skal være over jordoverflatens nivå.

§ 4. Dersom der i beboelsesrum benyttes kokeovn, skal der anbringes hensiktsmessig innretning til bortledning av dampen.

§ 5. Helserådet kan påby utflytning fra bolig eller rum som av mangel på tilstrekkelig lys eller luft, ved fuktighet, urenslighet, overfylning med beboere eller på annen måte har vist sig å være bestemt skadelig for sundheten.

Intet skolelokale eller annet forsamlingslokale må tas i bruk før det er godkjent av helserådet.

§ 6. Husdyr undtagen hund og katt må ikke huses inne i beboelsesrum eller i rum, som benyttes som opbevaringssted for matvarer og der må fra dyrenes opholdssted ikke kunne skje tilsig til noe sådant rum eller brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr eller tas vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler. I tettere bebyggede strøk kan helserådet fastsette særlige forholdsregler for eller helt forby, at der holdes husdyr av forannevnte slags, hvis dermed følger sanitære ulemper. Helserådet bestemmer hvilke strøk der til enhver tid er å anse som tettere bebyggede.

§ 7. *Om utvendig rum, avfall, gjødsel og kloakker.*

- a. Til ethvert våningshus skal der innrettes et privet med privetbinge. Det må ligge minst 10 meter fjernet fra eget eller andres våningshus og matbod samt fra offentlig eller felles privat vei. Fra privetet må der ikke kunne skje tilsig hverken til noe av de nevnte steder eller til opkomme, brønn, bekk, eller andre steder, hvorfra tas drikkevann for mennesker eller husdyr eller vann til annet hus-

11 febr.

bruk, og heller ikke til vann, som brukes i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

- b. Ved bygninger og steder, hvor der jevnlig samles mange mennesker f. eks. ved faste utstillingsplasser, kommunelokaler, kirker, bedehus, hoteller, skoler, verksteder, ungdomslokaler eller andre forsamlingslokaler, skal der finnes priveter og urinsteder særskilt for hvert kjønn og av sådan størrelse og innredning som helserådet for hvert sted bestemmer.
- c. Privetbinger skal være innklædt og påfylles strømidler så ofte og i sådan mengde, at ekskrementene holdes tildekket. Bingen skal tømmes minst 2 ganger årlig og ellers når helserådet av sanitære grunner krever det.

Med helserådets samtykke kan privet innrettes i egen bygning eller i annen uthusbygning i kortere avstand enn 10 meter fra våningshus, matbod og vei eller inne i våningshus, hvis der innrettes frostfritt vannklosett eller klosettinnretning med flyttbare beholdere. Følgende skal da iakttas:

Der må ikke kunne komme stank fra privetet til beboelsesrum, kjøkken eller rum hvor matvarer opbevares. Privetet skal ha tette vegger og dør, som kan holdes ordentlig igjenlukket. Det skal ha vindu, som kan åpnes til fri luft og være forsynt med luftpipe. Setet skal være forsynt med tilhengslet lokk. Anvendes flyttbare beholdere skal de stå i kasse på tett underlag. De skal jevnlig påføres strømiddel i så tilstrekkelig mengde, at ekskrementene dekkes. Beholderne skal tømmes før de blir $\frac{3}{4}$ fulle eller oftere, hvis helserådet av sanitære grunner forlanger det. Ved hver tømning skal beholderne ordentlig rengjøres.

Privet skal alltid holdes tilbørlig rene.

Anbringes pissoarer inne i beboelseshuset skal de innrettes som foran omhandlet for klosettrum i beboelseshus. Anbringes urinsteder annet steds, skal helserådets nærmere bestemmelser derom etterfølges. Pissoarer skal gis avløp til kloakk eller annet av helserådet godkjent sted. De skal holdes rene.

Pissoarer og deres avløp skal alltid innrettes således, at det ikke skjer tilsig derfra til beboelseshus, kjøkken, matbod, bekk, brønn, opkomme eller andre steder, hvorfra der tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

§ 8. Sjøppl, feieskarn eller annet avfall så vel fra beboelseshus som fra bedrifter må ikke slås like utenfor husdøren, men skal enten brennes, samles i tette med lokk forsynte kasser, legges

i kompost eller bortbringes til sted, som dertil måtte være 11 febr. anvist av helserådet. Anvendes kasser skal de tømmes og rengjøres, før de blir ganske fulle og så ofte at stank undgås, og dessuten når helserådet av sanitære grunner finner det nødvendig.

Komposter eller andre oplag av avfall eller gjødningstoffer må ikke legges nærmere alfarvei, beboelseshus eller matbod enn 10 meter, de skal alltid holdes vel tildekket med jord og de skal anlegges således, at derfra ikke skjer noe tilsig til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

Vaskevann og skyllevann og lignende må ikke slås nærmere våningshus, matbod eller alfarvei enn 10 meter og således at derfra ikke skjer tilsig til ovennevnte steder eller til sted hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr o. s. v. som nevnt i foregående ledd eller til nabos eiendom uten dennes tillatelse. Kloakkvann skal ledes til stor synkebrønn, synkegrøft, til stenur eller beleilig bakkeskråning under hensyntagen som ovenfor nevnt.

Enhver vask hvori tømmes skyllevann skal være forsynt med fast rist og vannlås.

Ådsler skal enten brennes eller nedgraves på et avsides sted, minst 1 meter under jordoverflaten.

Fra uthus eller bedrifter må der ikke skje tilsig av gjødsel eller andre ildeluktende eller forråtnende stoffer til vann, som benyttes som foran nevnt, heller ikke til offentlig eller felles privat vei, og ikke til nabos eiendom uten hans tillatelse.

§ 9. Transport av gjødsel og avfall på offentlig vei skal foregå på sådan måte, at intet av betydning spilles. I tettere bebyggede strøk og på marker, som har heldning til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler skal gjødningststoffene enten hurtigst mulig nedmuldes eller tildekkes med jord. Privetgjødning må ikke oplegges eller spredes nærmere brønn, bekk eller annet sted hvorfra vann tas til bruk som foran nevnt enn 10 meter og annen naturlig gjødsel ikke nærmere enn 5 meter.

§ 10. Kloakker.

Hvor kloakk inntil en avstand av 32 meter kan tilknyttet offentlig kloakk eller grøft, er eier av våningshus når helserådet forlanger det, på egen bekostning forpliktet til å anlegge en sådan. Kloakken må være forsvarlig utført, ha innretning til å opta overvann og spillevann, ventileres og være frostfri og må med

11 febr. letthet kunne holdes i orden. Den må renses, så stank og annen ulempe til enhver tid undgås. Forårsaker utmunning av kloakk i åpne grøfter og rennestener særlig stank eller andre sanitære ulemper, kan helserådet pålegge rette vedkommende å endre forholdet og i tilfelle forby bruk av kloakken inntil manglene er avhjulpet. Kloakkavstikkeren skal være av jernrør, glasserte lerrør eller annet av helserådet godkjent materiale. De skal være tette i sammenføiningene og holdes i forsvarlig stand. Rensning av kloakker og kummer må skje til de tider og på den måte at minst mulig ulempe derved oppstår. Rensning må skje så ofte, at avløpet ikke stanser op eller stank oppstår til ulempe for omkringboende. Det optatte bunnfall må straks føres bort. Skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker eller andre anlegg og bedrifter må kun ledes gjennom lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent måte. De må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke. Ved nybygning er eieren forpliktet til å sørge for, at tomten ordentlig dreneres, og at der anlegges lukket avløp i kloakkledning selv om avstanden til offentlig kloakk eller grøft er over 32 meter når det er nødvendig av sanitære grunner og anlegget ikke medfører uforholdsmessige utgifter.

Hvor der er anlagt kloakk skal hver beboelsesleilighet ha minst 1 vask, forsynt med vannlås eller annen av helserådet godkjent innretning som hindrer kloakkgass fra å trenge ut. De offentlige kloakker skal renses og spyles i den utstrekning som helserådet finner det nødvendig.

Tilfredsstiller eldre kloakkanlegg ikke de opstilte fordringer kan helserådet påby dem omlagt i den utstrekning det er nødvendig for å forebygge sanitære misligheter.

§ 11. Om drikkevann og brønner.

Brønn, bekk eller annet vann, hvorfra der tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler må ikke forurennes på noen som helst måte. Til bruk som foran nevnt må ikke benyttes vann tatt fra sted, som ligger privet, urinsted eller gjødseloplager nærmere enn 10 meter, eller som har tilsig derfra. Renvannsbrønner skal på hensiktsmessig måte beskyttes mot overvann, de skal tømmes og renses minst 1 gang hvert år eller oftere, hvis helserådet av sanitære grunner krever det. Renvannsbrønner som ikke er større enn 2 meter på hver kant skal være stensatt eller på annen måte klædt på sidene, overbygget og forsynt med tilhengslet lokk.

Cisterner for regnvann til bruk som foran nevnt skal be-

skyttes mot tilsig fra jordoverflaten i omkretsen, de skal være 11 febr. overbygget og forsynt med tilhengslet lokk.

Eier av leiegård, arbeiderbolig, fabrikk eller forsamlingshus skal være pliktig til å sørge for tilstrekkelig og rent drikkevann.

Helserådet kan til enhver tid forby drikkevann benyttet hvis det finner vannet uhygienisk til bruk.

§ 12. *Om bedrifter.*

Ved anlegg av bedrifter, som helserådet antar kan volde sanitære ulemper, skal planen for anlegget forelegges for og godkjennes av helserådet, før driften påbegynnes. Enhver bedrift av denne art, også de som allerede er igang, skal være underkastet helserådets tilsyn. Hvis det viser sig, at noen bedrift blir drevet med større fare for den almindelige sundhetstilstand, enn der nødvendig flyter av dens egen art, skal vedkommende rette sig efter de pålegg, som helserådet gir til forebyggelse av den sanitære fare.

§ 13. *Om næringsmidler, nydelsesmidler og bruksgjenstander.*

Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdrages bedervede eller sundhetsskadelige næringsmidler eller nydelsesmidler og heller ikke bruksgjenstander som kan være skadelige for sundheten derved, at de inneholder giftige bestanddeler.

Det er forbudt å selge nærings- eller nydelsesmidler, som er tilsatt noe stoff, som av helserådet ansees skadelig for sundheten, eller som er skikket til å skjule, at vedkommende vare er bedervet.

Inntil pågjeldende mangler er rettet kan helserådet forby, at der blir solgt eller på annen måte overdratt nærings- eller nydelsesmidler, som kommer fra eller falholdes på steder, hvor der ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse.

Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de fornødne prøver. Helserådet kan imidlertid forby salg og annen overdragelse av nærings- og nydelsesmidler, som er kommet fra eller selges fra steder, hvor der blandt mennesker eller dyr forekommer tilfelle, eller finnes noen bacillebærere, av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.

Hvor det er nødvendig, kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men han må snarest forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte, at varer, som finnes skadelige skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

11 febr.

§ 14. *Fjøs- og fjøsstell.*

1. Fjøs skal være lyse. De skal holdes rene og vel luftet. Storrensjøring minst en gang om året. Vasking av gulv, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann og utluftning med gjennomtrekk i flere dager.

Binger for kalv og sau skal hyppig tømmes og kalkes. Foringskrybber skal vaskes og spyles hver dag.

2. Kuene skal holdes rene.
3. Melkekar og melk må behandles med den største renslighet.
4. I ethvert fjøs skal der være en vaskevannsstol med vaskefat, såpe og rent håndklær.
5. Den som melker, skal være iført et rent armforklær og skal før melkingen såpevaske sine hender, og er juret eller kuas bakparti tilsølet, må der før melkingen foretas grundig avvaskning av de tilsølte partier og etterpå en fullstendig avtørring med ren tørr klut. Alle melkekjørelere og de arbeidsklær som brukes under melkingen må oppbevares i rum utenfor fjøset. Under melkingen må ombæring av stråfôr, utmåking av gjødsel eller annen virksomhet som frembringer støv eller stank i fjøset ikke finne sted.
6. Melken må snarest bringes ut av fjøset og siles over i rene spann.

Melk må så vidt mulig ikke oppbevares i beboelsesrum. Kan dette ikke undgås, må de kar, hvori den oppbevares være tildekket. Under ingen omstendighet må dog melken oppbevares i soverum eller i rum, hvor syke opholder sig.

7. Ved sykdom blandt besetningen skal salg av melk fra vedkommende ku stanses og ved mistanke om smittsom sykdom i husstand skal alt salg stanses. Forholdet meldes til nærmest boende helserådsmedlem, som nærmere skal undersøke saken og gjøre innberetning til helserådets ordfører.

§ 15. *Meierier og melkeutsalg.*

1. Meierier, ysterier og melkeutsalg som herefter åpnes, skal anmeldes for og godkjennes av helserådet.
2. Helserådet kan påby at salg av melk og fløte skal foregå fra rum (utsalg). Alle som handler med melk, skal ha denne oppbevart i særskilte rene og luftige rum.
3. I utsalgs- og opbevaringsrummet skal vegger og tak være slik, at de uten vanskelighet kan holdes rene. Utsalgsrummet skal ha egen inngang og ikke ved dør eller andre åpninger stå i forbindelse med soverum. I utsalgsrummet må ikke oppbevares andre varer som kan forurense melken og fløten eller gi den usmak.

4. De rum, hvor melk og melkeprodukter omsettes og bear- 11 febr.
beides, skal være lyse og vel ventilerte. Disker og gulv
må vaskes omhyggelig hver dag, vinduer og dører minst
hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Gulvet må
aldri feies tørt.
5. Spyting og tobakksrøking er forbudt. Plakat herom skal
være opslått på iøinefallende steder.
I ethvert melkeutsalgsalgs skal finnes vann og vask samt såpe
og håndklæ.
6. Betjeningen skal under arbeidet være iført hvitt forklæ.
Kvinnene skal ha hvitt hodetøi som dekker håret.
7. Melk må kun opbevares i rene, lukkede kar, og utmåling
eller overhelling fra spann til spann på landevei eller
gårds plass er forbudt.
8. Målekarene må alltid være rene. Det er strengt forbudt å
drikke av målekarene eller spannenes lokk. Fortinningen
i spannene må alltid være hel.
9. Eldre melkeutsalgsalgs skal innen 1 år efter at disse forskrifter
er stadfestet være brakt i overensstemmelse med disse
forskrifter i den utstrekning helse rådet forlanger.
10. Ved salg av iskrem og kunstig fløte kan helse rådet gi nær-
mere hygieniske regler.
11. Melk og melkeprodukter må ikke opbevares sammen med
annen vare som kan gi dem usmak, forurense eller bederve
dem.
12. For meierier og ysterier, hvortil er knyttet utsalg for melk
og melkeprodukter, gjelder også hvad der er anført i for-
skrifter for butikker.
13. I ethvert meieri, ysteri og melkeutsalgsalgs skal et eksemplar
av disse forskrifter være opslått.

§ 16. *Bakerier.*

1. Bakerier eller rum som står i åpen forbindelse hermed må
ikke benyttes som sovested. Gulv, vegger og tak skal være
i slik stand at de lett kan vaskes. Hver dag efter endt
arbeide skal gulvene vaskes omhyggelig. Vinduer og dører
skal vaskes hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår.
Under rengjøringen må bakverk omhyggelig tildekkes eller
fjernes.
2. Bakeribedriften uvedkommende gjenstander som kan bidra
til å samle støv eller forårsake stank i arbeidsrummene eller
hindre disses rengjøring må ikke finnes i bakeriet eller de
rum som står i forbindelse med dette. Heller ikke må
matrester, gafler, kniver, skjeer og matspann eller lignende
opbevares i arbeidsrummene, likeså litt gangklær. Kull og

- 11 febr. annet brensel må ikke ligge løst utover gulvene, og aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet.
3. Trau, bord, hyller, plater, fjeler o. s. v. må daglig gjøres rene. De må ikke brukes til å sitte på.
 4. Smør, melk o. s. v. må opbevares i rene tildekkede kar. De stoffer som benyttes til strykning av bakverk må bare tillages for dagens behov. Strykevisker må være rene for hvert stoff, og må hver dag rengjøres i kokende vann.
 5. Melsekker skal avbørstes omhyggelig før de bringes inn i bakeriet og innholdet tømmes i baketrauet.
 6. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså å henlegge tobakk, pipe og fyrstikker der. Spyting er forbudt.
 7. Under sitt arbeide må bakeren være iført egen, ren, hvit drakt som ikke brukes utenfor bakeriet og som skal vaskes minst 2 ganger ukentlig.
 8. I bakeriet skal det være vaskestell, såpe og rene håndklær.
 9. Bakeren må rense sine negler og vaske omhyggelig under- armer og hender umiddelbart før og etter deig- og brødlagningen. Likeså vaskes hendene etter bruk av klosettet eller privetet. Det er forbudt å beskjefteige personer i bakeriet som har sår, byller eller utslett på hender eller armer.
 10. Ombæring og utbringelse av brød og annet bakverk skal skje i rene kurver og kasser som er lukket eller forsynt med overbygning eller tett fastbundet ren presenning.
 11. Bakeriet må ikke benyttes til klæsvask.
 12. I ethvert bakeri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

§ 17. Møller.

1. Møller skal nedstøves minst 4 gange årlig og gulvene feies minst 2 ganger ukentlig.
 2. I møllekammeret og andre til møllen hørende rum som tjener til opphold for de møllesøkende eller møllens arbeidere, skal gulvene feies fuktig hver dag, og golv, benker, stoler vaskes minst 1 gang i uken. Vinduer, dører og vegger i mannshøide vaskes minst en gang hvert fjerdingår.
 3. Helserådet kan påby at disse rum skal være forsynt med et tilstrekkelig antall spyttebakker. Disses bunn skal dekkles med fuktig sagmugg, torv eller lignende.
- De skal daglig rengjøres og deres innhold brennes eller behandles på annen av helserådet godkjent måte.
4. Et avtrykk av disse regler skal slås op i alle møller.

§ 18. *Slakterier, pølsemakerier og kjøttutsalg.*

11 febr.

1. Helserådet kan påby at handel av kjøtt og flesk skal foregå fra eget rum, likeså kan det forby anlegg og drift av slakterier på steder hvor sanitære grunner er til hinder.
2. I slakterier og pølsemakerier skal gulvet være tett, jevnt, av cement eller annet av helserådet godkjent materiale med avløp til kloakk forsynt med vannlås og rist. Rum-mene skal være rummelige, lyse og forsynt med tette vegger med glatte flater. Lokalene skal holdes omhyggelig rene. Det samme gjelder alt inventar og alle redskaper som brukes. Vegger og tak må vaskes minst hver fjerdingår, vinduer og dører minst en gang hver uke, gulv, disker og vekter hver dag. Alle maskiner og redskaper som be-nytted skal rengjøres hver gang de har vært brukt. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal så vidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange.
3. Slakteri og pølsemakeri og kjøttutsalg må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall.
4. De i slakteriet, pølsemakeriet og kjøttutsalg beskjeftigede personer, skal være iført rent hvitt forklæ med brystsmekk og foremer, eller annet helt og rent godkjent antrekk, som skal skiftes rent minst 2 ganger ukentlig. Vaskevann, såpe og håndklær må finnes i disse lokaler og de der be-skjeftigede personer må vaske armer og hender før de begynner arbeidet. All kjøttmat beskyttes mot fluer. Pu-blikum forbys å berøre kjøtt som er utlagt til salgs. Bruk av tobakk er forbudt.
5. Ved slaktning må den størst mulig renslighet iakttas. Dyre-nes innvoller må uttas og fjernes snarest mulig efter av-livningen. Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes og likeså litt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk.
6. Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum hvor kjøtt opbevares.
7. Om bruk av konserveringsmidler henvises til forskrifter som er gitt i henhold til næringsmiddeloven (se henvis-ning i § 28 nr. 7). Det samme gjelder bruk av farvestoff.
8. Kjøttbutikker skal være lyse, luftige og rene. De bør helst være beliggende fra solsiden. Vender vinduene mot solen, må de i sommertiden være forsynt med markiser. Gulvet skal være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiale, og vegger og tak av materialer som er lett å holde rene. Disken skal ha plater av marmor, glass, sten

- 11 febr. eller annet av helserådet godkjent materiale. Kjøttkrokene skal være galvanisert eller av annet materiale som ikke rustar. Vegger og tak skal i sin helhet rengjøres minst hvert fjerdingår, vinduer og dører minst en gang ukentlig. Gulv, disker og vektor skal vaskes minst 1 gang daglig. Tørrfeining er forbudt. Hvor kjøtt kommer i berøring med vegger og stolper må disse vaskes hver dag.
9. Angående kjøttutvalg under åpen himmel eller lignende har helserådet til enhver tid adgang til å treffe de fornødne bestemmelser.
 10. Transport av kjøtt skal foregå i rene, helst lukkede vogner eller i rene kasser, trau eller kurver og være innhyllt i rent dekke. Det er ikke tillatt å sitte på varene under transporten.

Ovenstående regler skal være opslått på et iøinefallende sted i alle slakterier, pølsemakerier og kjøttutvalg.

§ 19. Forskrifter for butikker.

Enhver butikk skal holdes ren og godt luftet, utenfor inngangsdøren skal det være anbragt fotskraper. Gulv og disker skal daglig rengjøres. Helserådet kan treffe nærmere bestemmelser herom. Tørrfeining er forbudt, likeså spytning på gulvene. Hovedrengjøring skal foregå minst en gang om året eller oftere hvis helserådet finner det påkrevd. Helserådet kan gi påbud om, at der skal finnes et tilstrekkelig antall spyttebakter av en av helserådet godkjent størrelse og form. Spytebakkene skal i tilfelle daglig rengjøres og deres innhold brennes. Deres bunn skal være dekket av fuktig sagmugg, torv eller lignende. På iøinefallende steder skal finnes opslag om forbud mot spytning på gulvet. Butikker, hvor der selges melk, fløte eller andre matvarer, og rum hvor melk eller matvarer, som skal selges, blir bearbeidet eller tilberedt, må ikke brukes som soverum eller kjøkken. Disse butikker og rum skal være forsynt med rent vaskevann, såpe og rene håndklær, og de personer, som håndterer varene, skal jevnlig vaske sine hender. De skal iakttas renslighet ved innpakning, og må f. eks. ikke blåse posene opp eller åpne dem med fingrer som er vetet i munnen. Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og annen urenheter så vel i butikker som i tilberednings- og lagerrummene. Når det lar sig gjøre, skal varene anbringes i vel renholdte tildekkede kar, skuffer, skap med dører, hyller med forheng eller lignende. Vekt- og måleredskaper, som benyttes ved handel med melk eller andre matvarer skal være rene, når de brukes. I melkeutvalg må der ikke drives handel med varer, som kan forurense melken eller gi den usmak.

I forretninger hvor fersk fisk forhandles sammen med andre

matvarer skal gulvet være belagt med fliser eller annet dermed 11 febr. jevngodt materiale. Disken skal være klædt med sink eller plate av marmor, glass, sten eller kunststen. Tak og vegger skal være av sådant materiale, at de lett kan holdes rene. Fiskekummer hvor sådanne finnes, skal være løse og av sådant materiale og således forarbeidet, at de lett lar sig tømme og rengjøre.

Saltning eller lagring av fisk må kun foregå på sådanne steder og på sådan måte, at nabolaget ikke generes av stank. Avfallet må bortbringes snarest mulig, og plass, redskaper og kasser rengjøres.

Det er selgeren forbudt å innpakke matvarer i aviser eller urent papir. Ved omførsel av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og all annen forurensning.

Tobakksrøkning er forbudt i butikker, hvor der selges matvarer. Kundene må ikke berøre andre matvarer enn dem, som de kjøper.

Opplag herom og om forbud mot tobakksrøkning skal finnes på lett iøinefallende sted i vedkommende butikker.

I hver butikk skal der være opplått særtrykk av ovenstående bestemmelser.

§ 20. Dame- og herrefrisørsalonger.

1. Før et lokale tas i bruk til dame- eller herrefrisørsalong, må det være godkjent av helserådet. Søknad om godkjenning må på forhånd innsendes. Det samme gjelder flytning eller større forandring av bedrift som alt er i gang.
2. Ethvert lokale (rum) som tillates tatt i bruk til dame- eller herrefrisørsalong, bør ha en gulvflate av minst 16 m².
3. I dame- eller herrefrisørsalong med tilhørende rum må ikke opbevares gjenstander som ikke vedkommer bedriften eller som kan hindre renhold, utbre stank e. lign. Lokalene må holdes omhyggelig rene. Hår, såpeskum, papir, bomull og brukt tøy bringes bort etter hvert. Så vel rene som skitne servietter, frottékluter, kapper og håndklær m.m. må opbevares på hensiktsmessige og dertil bestemte steder.
4. Hovedrengjøring av dame- og herrefrisørsalonger med tilstøtende rum skal foretas minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes minst en gang daglig. Bord, stoler, konsoler, hyller o. lign. skal hver dag avtørres med en fuktig klut.
5. Lokalene må være godt ventilert, så der til stadighet er frisk luft i dem.
6. Betjeningen skal iaktta omhyggelig personlig renslighet og vaske hendene før behandlingen av hver kunde. Under arbeidet skal de være iført ren, hvit jakke eller frakk som skal skiftes ren minst 2 ganger ukentlig. Det er forbudt betjeningen å røke i arbeidstiden. Personer som lider av

- 11 febr. smittsom sykdom, herunder innbefattet smittsom hud-sykdom, eller av sår eller byller på hendene, må ikke beskjefliges i dame- eller herrefrisørsalong.
7. Ved barbering må der for hver kunde brukes renvasket serviett og rent dekke over nakkeputen. Brukes frottékluter må disse alltid være renvasket og til stede i et tilstrekkelig antall og behandles på samme måte som bestemt for servietter. Servietter, frottékluter og håndklær skal etter bruken vaskes og kokes og tørres godt på rent luftig sted.
 8. Barbervannet må tappes eller heldes i barberskålen (koppen), som renses i kokende vann mellom hver barbering. Hvis ikke vedkommende kunde medbringer egen barberkost kan sådan bare anvendes til opskumning av såpen, og innsåping må i så tilfelle foregå med hånden. Barberkosten skal etter hver kunde grundig rengjøres i kokende vann.
 9. Maskinbørster og felles pudderkvast må ikke brukes. Istedenfor pudderkvast kan brukes en klype rensset bomull e. lign. som bare anvendes 1 gang. Alunstift i fyrstikkformat kan benyttes, men bare 1 gang. Pudder må opbevares i beholder med lokk.
 10. Ved klipning må der mellom halsen og kappen anvendes en halsstrimmel av silkepapir eller vatt, som bare brukes en gang. Kappen skal alltid være ren og fri for hår.
 11. Gas-strimler og pakninger for permanentkrøll må ikke brukes omigjen.
 12. Der skal være et tilstrekkelig antall hår- og nakkebørster, så hver kunde får rene børster.
 13. Alle redskaper må omhyggelig rengjøres før de tas i bruk til ny kunde. Klippemaskiner, sakser, kniver og vikle-pinner for permanentapparater kokes, flamberes, eller rengjøres på annen av helserådet godkjent måte. Kammer og børster renses i salmiakkspiritus og vann (25 à 30 dråper i 200 à 300 gram vann) eller på annen av helserådet godkjent måte. Kammer bør opbevares i høie glass fylt med lysoformopløsning.
 14. Kunder med utslett eller mistenkelig håravfall som det kan være frykt for er smittsomt, må enten avvises, henvises til læge eller betjenes med egne redskaper. Redskaper og annet som er brukt til slike kunder må grundig utkokes eller på annen måte betryggende desinfiseres straks etter bruken.
 15. Plakat om disse forskrifter skal henges eller slås op på et iøinefallende sted i enhver dame- eller herrefrisørsalong. Plakaten bør innrammes under glass.

§ 21. *Regler for renhold m. v. i skogshytter.*

11 febr.

1. Huset skal holdes godt ventilert døgnet rundt, særlig ved ventiler i gavlene eller trekkpipe i taket.
2. Det er forbudt å spytte på gulvet, vegger eller innbo.
3. Sengene skal redes op hver morgen. Løs sengehalm må ikke brukes.
4. Etter hvert måltid skal der vaskes op, matkopper og spise-stell settes i hyller eller skap, gryter, stekepanner og kaffe-kjeler på en plass for sig, matlevninger og avfall bringes bort. Maten skal gjemmes i særskilt matbod eller skap. Feiekost og brukbare vannbøtter skal være til stede i rummet. Samme bøtter må ikke benyttes både til renvann og vask.
5. Minst en gang om uken skal gulvet vaskes. Gulvet skal daglig feies etter først å være dynket med vann eller strødd med sne så det ikke gyver.
6. Sjøppel, avfall, urin og annet søl må ikke kastes utenfor døren eller omkring husveggene.
7. Arbeidsgiveren skal sørge for, at huset er ordentlig rengjort når det tas i bruk. Når et arbeidslag reiser, plikter det å gjøre rent etter sig.

Arbeidsgiveren skal sørge for at der finnes nødvendige forbindelsessaker (gasbind, vatt, enkeltmannspakning o.s.v.) og medisin (jod og jodbensin, liten jodflaske med glasskork) for behandling av sår. Ordensmannen skal påse at disse saker er til stede og ikke blir misbrukt.

8. Alle som bor i huset skal iakta renslighet og være ansvarlig for at disse regler efterfølges. De velger sig imellem en ordensmann som har opsynet med ventilasjon og renhold. Ordensmannen velges enten skiftevis hver uke, eller den samme kan velges for lengere tid hvis derom er enighet.
9. Det er ordensmannens plikt å påse disse regler overholdt og å gjøre anmeldelse til helserådet, hvis hans myndighet ikke respekteres. Personer som har utøi, skabb eller annen smittsom sykdom eller som ved urenslighet er til plage for andre kan bortvises av helserådet.
10. Et avtrykk av disse regler skal slås op i alle skogshytter.

§ 22. *Leirplasser.*

For leirplass, som til stadighet brukes av, utleies til automobilturister, motorsyklistar eller fotturister er fastsatt følgende bestemmelser for orden og renhold m. v.:

1. Eier eller leier av sådan leirplass er forpliktet til å sørge for at plassen til enhver tid holdes i en stand, som er overensstemmende med gjeldende helseforskrifter og tilfredsstillende brukerens rimelige krav.

- 11 febr. 2. Sådan leirplass kan ikke tas i bruk før den er godkjent av helserådet.
3. Til leirplass skal fortrinnsvis velges steder med tørr grunn. Den bør ligge lunt, godt beskyttet mot vind og vær og helst skråne litt. Der bør være lett adgang til godt og rikelig drikkevann. Ved tydelige opslag skal gis anvisning på hvor renvann kan hentes samt forbud mot forurensning av hvilken som helst art av vanninntak eller dets nærmeste omgivelser.
4. Leirplassen bør ha særskilt inn- og utkjørselsvei. Begge skal være tydelig merket.
5. Det er strengt forbudt å kaste avfall, papir, tomme hermetikkbokser, appelsinskall o. l. fra sig på leirplassen. Avfall skal legges på et avsides sted, som før plassen tas i bruk er anvist av helserådet. Plassens eier eller leier skal sørge for at avfall fjernes — kjøres bort, nedgraves eller brennes så ofte det viser sig nødvendig for å hindre stank eller andre ulemper.

Hvis telt benyttes skal teltplassen ryddes før vedkommende forlater leirplassen.

6. Vask og skylling av klær, bruksgjenstander o. l. kan foregå bare på sted, som ved opslag er anvist hertil.
7. På leirplassen skal være anordnet privet. Såfremt helse- rådet krever det, særskilt privet for begge kjønn. Privetene skal ha en størrelse og innredning, som helserådet i hvert tilfelle bestemmer. Privetene skal ligge minst 15 m fra leirplassen samt offentlig eller privat vei.

Det må nøie påsees at der ikke finner tilsig sted fra privetet til leirplassen, opkomme, brønn, bekk eller annet sted, hvorfra der hentes renvann.

Privetet skal ha binger og disse skal være innklædd. Privetet for menn skal ha anordnet pissoar. Det påhviler leirplassens eier eller leier å fylle strømidler i sådan mengde i bingene, at uttømmelsene holdes tildekket og stank undgås. Bingene skal tømmes når de er $\frac{3}{4}$ fulle eller oftere, om helserådet så krever. Privetene skal holdes forsvarlig rene. Sete og gulv skal vaskes minst 2 ganger ukentlig (månedene juni, juli, august) og ellers så ofte helserådet bestemmer.

Avtredelse utenfor privetene er på det strengeste forbudt.

8. Leier eller bruker av leirplass skal påse at forskriftene overholdes. Grov eller gjentatt overtredelse skal meldes til leirplassens eier.
9. Et eksemplar av disse forskrifter skal være opslått i glass og ramme på et iøinefallende sted på leirplassen.

§ 23. *Båtlosjier.*

11 febr.

På båtlosjier skal der gjøres rent hver dag og vaskes minst 2 ganger i uken. Der skal forefinnes tilstrekkelig antall spyttbakker, som skal rengjøres hver dag. Spytnings på dørken er forbudt. Skottet mellom opholdsrum og motorrum skal være så tett, at ikke exhaustgass trenger gjennom. Det skal påsees at intet ligger og råtner under dørken samt at farkosten har friskt vann på kjølen. Notbas eller høvedsmann har å påse at forholdsreglene overholdes.

§ 24. *Offentlige boksamlinger.*

Ved utlån av bøker fra offentlig boksamling skal følgende iakttas: Bøker må ikke utlånes til personer lidende av smittsom sykdom eller personer som tilhører husstand der det er sådan sykdom. Hvis en person som har tillåns bøker fra offentlig boksamling blir angrepet av smittsom sykdom eller sådan bryter ut innen den husstand han hører til, skal bøkene før de utlånes til andre desinfiseres.

Alle bøker i offentlig boksamling skal 1 gang årlig ettersees av den som forestår boksamlingen sammen med nærmest boende medlem av helserådet. Særlig skitne og utbrukte bøker skal kasseres.

§ 25. *Tjenerhold.*

Tjenere skal skaffes tilstrekkelig ventilerte, tette og varme soverum, særskilt for mannlige og kvinnelige tjenere.

Hver person skal ha egen seng.

§ 26. *Om andre sanitære misligheter.*

Ved offentlige vannposter, skoler, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler er det forbudt å bruke felles drikkekar. Drikkevanninnretningen på disse steder må være godkjent av helserådet. Det er likeledes forbudt på skoler å bruke felles skrivematerialer, såsom pinner, blyanter, grifler og lignende. Hver elev skal ha sitt skrivemateriale i eget Futteral, merket med elevens navn. Futteralet med innhold må ikke brukes senere av annen, før det er tilbørlig desinfisert. Bøker fra smittede hjem skal tilintetgjøres, hvis de ikke kan desinfiseres på betryggende måte. Det samme gjelder bøker brukt av tuberkuløse elever.

Når en lærer har grunn til å anta, at et skolebarn lider av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom, skal han sende barnet hjem med skriftlig opfordring til vedkommende i hjemmet om å sørge for at barnet blir befriet for sitt utøi eller sin hudsykdom, før det på ny sendes til skolen. På samme måte skal skolebarn, som læreren antar lider av annen smittsom sykdom,

- 11 febr. bli sendt hjem med skriftlig opfordring om at læge må bli rådspurt.

Gang-, sengklær og andre gjenstander, som har vært benyttet av personer, som har lidt av smittsom sykdom eller henstått i rum hvor disse personer har opholdt sig, må ikke avhendes eller overlates andre til bruk, før de er rensset efter helserådets nærmere bestemmelser.

Rum, hvor personer lidende av smittsom sykdom har opholdt sig, skal også renses efter helserådets anvisning.

§ 27. *Forholdsregler med hensyn til tuberkulose og andre epidemiske sykdommer og dødsfall.*

Når en tuberkuløs forandrer bopel skal melding derom sendes til helserådets ordfører. Meldeplikten påhviler så vel den syke selv, som den husvert hvorfra og den husvert hvortil vedkommende flytter.

Ved bortsettelse av personer skal det skaffes attest for at så vel den utsatte som forpleieren og dennes husstand ikke lider av akutt smittsom sykdom. Det er forbudt kvinner som lider av venerisk sykdom å ta tjeneste som amme eller barnepike.

1. Ved optreden av sykdomstilfelle, som det kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet, skal den husbond eller husfar, som har å sende melding derom overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring.
2. Noe personlig samkvem må ikke finne sted mellom den syke og den der pleier ham (henne) på den ene side og husets øvrige beboere på den annen side.
3. Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også den eller dem der pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander, som de benytter, eller som den syke har benyttet de nærmeste dager forut for sykdommens utbrudd. Fødevarer må ikke opbevares i de rum hvor den syke opholder sig.
4. Inntil læge er kommet til stede og har meddelt nærmere forskrifter, må alt samkvem mellom det sted, hvor sykdommen er optrådt, og andre steder opphøre. Særlig må personer, som hører til samme husstand som den syke, ikke ha noe samkvem med andre og ikke på noen måte delta i møtet eller sammenkomster. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig hvor den syke ligger. Sammenkomster i selskapelig eller annet øiemed må ikke avholdes i det smittede hus eller på dets gårdsplass.
5. Når læge er kommet til stede, skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger med hensyn til avsondring

- av den syke, hans husfeller og omgivelser, rensning av syke- 11 febr.
værelset og de under sykdommen benyttede gjenstander,
som sykdommens beskaftenhet krever og andre sanitære
forhold når det finnes påkrevd. Det må overlates til
lægens skjønn å meddele forskriftene i skriftlig form. De
må i ethvert fall nøie etterkommes og er gjeldende, inntil
de tilbakekalles av lægen selv eller opheves av helserådet
eller dets ordfører.
6. Forsåvidt der leveres melk eller andre fødemidler til salg
fra det sted, hvor sykdommen er optrådt, må dette opphøre
inntil tillatelse er meddelt av den tilkalte læge eller helse-
rådets ordfører.
7. Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrådt, må
ikke søke skole, før tillatelse er meddelt av den tilkalte
læge. Foråvidt sykdommen optrer i lærerens husstand og
han bor i samme hus hvor skolen holdes, må denne lukkes
inntil lægen har avgitt nærmere bestemmelser.
8. Så snart meddelelse om det inntruffne sykdomstilfelle og
de i anledning av samme trufne forføininger er innløpet
til helserådets ordfører, har denne å treffe de videre for-
føininger, som efter tilfellets beskaftenhet er fornødne.
9. Rum hvor personer med smittsom sykdom har opholdt
sig, skal renses efter anvisning av helserådets ordfører.
Utflytning av huset eller enkelte leiligheter kan påbys
hvor farlig smittsom sykdom har optrådt, for at huset
eller leiligheten kan bli betryggende desinfisert.
10. Med hensyn til bacillebærere henvises til særlige forskrifter
herom.
- Ethvert alvorligere sykdomstilfelle, som mistenkes op-
stått ved nydelse av giftige, bedervede eller forfalskede
nærings- eller nydelsesmidler eller ved benyttelse av gjen-
stander, som inneholder giftige eller farlige bestanddeler,
skal av den tilkalte læge snarest mulig meldes til helserådets
ordfører med angivelse av den formodede årsak og andre
fornødne opplysninger. Det samme gjelder sanitære mislig-
heter, som antas å stå i forbindelse med eller kan gi anled-
ning til å fremkalle sykdom.
11. Lik av personer, der er døde av smittsom sykdom utenfor
herredet, må ikke bringes inn i herredet uten helserådets
tillatelse og kun under iakttagelse av de forsiktighets-
regler som dette måtte bestemme.
- Lik må ikke henligge så lenge at det ved stank eller for-
råtelse volder ulempe i sanitær henseende.
12. Intet skolelokale eller forsamlingslokale må tas i bruk før
det er godkjent av helserådet.
- Helserådet har tilsyn med skolelokalene; jfr. renholds-
forskrifter for skoler (se henvisningen i § 28 nr. 7).

11 febr.

§ 28. Om overholdelse av helseforskriftene.

1. Hus- og grunneiere er personlig ansvarlig for, at alle de plikter opfyldes, som disse helseforskrifter pålegger dem, og skal ikke kunne undskylde sig med forsømmelse fra sine folks eller leieres side. Er eieren ikke bosatt i herredet, må han for helserådet opgi en her bosatt person, som på hans vegne skal sørge for at disse plikter opfyldes. Forsømmes disse, blir dog ansvaret hvilende på eieren, medmindre helserådet har gått inn på at ansvaret skal bæres av stedfortrederen og denne har erklært sig villig. Denne innrømmelse kan dog tas tilbake.
2. Undlater noen innen den frist som settes av helserådet eller dets ordfører på rådets vegne å utføre noe, som påhviler ham efter disse forskrifter eller helserådets lovlig fattede beslutninger, kan helserådet la både dette og hvad det ellers finner nødvendig for å hindre at forsømmelsen volder ulempe eller skade i sanitær henseende, utføre på vedkommendes bekostning.
3. Fra bestemmelser i disse forskrifter kan helserådet tilstede avvikkelser, hvor det på grunn av særegne forhold måtte finnes å foranledige uforholdsmessige ulemper for vedkommende.
4. Overtredelse av disse forskrifter straffes efter den til enhver tid gjeldende lovgivning.
5. Ovenstående helseforskrifter trer i kraft en måned efter at de har fått kongelig stadfesting.
6. Så vel politiet som helserådets medlemmer skal straks melde til helserådets ordfører, når de opdager, at helseforskriftene ikke følges eller når andre sanitære misligheter kommer til deres kunnskap, og helserådsordføreren plikter å sørge for at enhver melding om overtredelse av helseforskriftene blir fremmet.
7. Om særlige helse- og næringsmiddelforskrifter m. v. som gjelder for hele landet, se Norsk Lovtidende 1 avd. nr. 5 for 1937 side 165—66. Jfr. senere forskrifter for omførsels-handel med kjøtt m. v., kgl. res. av 23 desember 1937, og om utgassing av bygninger, rundskr. av 15 februar 1938. (I tillegg til helseforskriftene for Vestre Toten, som samtidig hermed stadfestes, er fortegnelse inntatt i sin helhet.)

11 febr.

Kongelig resolusjon.

I. I henhold til §§ 11 og 4 i sundhetsloven av 16 mai 1860, jfr. lov nr. 15 av 6 juni 1930 og i henhold til § 3 i tuberkulose-loven av 8 mai 1900 gis stadfesting på vedtak av Leiranger herredstyre, Nordland fylke, i møte 28 desember 1937, om nye almindelige helseforskrifter for herredet,

epidemiforskrifter og forskrift om melde- 11 febr.
plikt når tuberkuløse syke skifter bopel.

II. De almindelige helseforskrifter som nu gjelder for herredet, stadfestet ved kongelig resolusjon av 12 juli 1901 med tillegg av 9 juni 1916, samt tuberkuloseforskrift, stadfestet ved kongelig resolusjon av 29 august 1904, opheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

Forskriftene lyder så:

Om tilsynet.

§ 1. Herredet skal være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann som velges blandt medlemmene i helserådet. Tilsynsmennene har hver i sin krets særlig plikt til å føre tilsyn med gjennomførelsen av herredets helseforskrifter og påse at disse og helserådets bestemmelser blir fulgt.

Valget foretas efter hvert herredstyrevalg og gjelder for valgperioden.

Om boligforhold.

§ 2. Ved nyopførelse, hovedreparasjon eller flytning av bygninger skal tilsynsmannen på vedkommende sted på forhånd underrettes.

§ 3. Bebyggelsen må ordnes slik at det kan komme så meget sol til beboelsesrummene som mulig med den plass som står til rådighet.

§ 4. Grunnen under beboelseshusene skal være tilstrekkelig avgrøftet, så der ikke finnes grunnvann på den. Byggegrunnen skal, selv om den er av fjell, være uten fordypning, så det ikke samler sig vann eller urenslighet. Matjorden må fjernes fra byggegrunnen.

§ 5. Ethvert beboelseshus skal ha grunnmur av gråstein eller betong av minst 30 cm høide over jorden. Mellem grunnmuren og nederste del av bygningen skal det være et isoleringslag. Når huset ikke har kjeller, skal avstanden mellom gulvet og undergrunnen være minst 60 cm og grunnmuren må da være forsynt med trekkhull av minst 150 cm² på minst 2 sider.

Trekkhullene skal være dekket av smågitret rist.

§ 6. Gulvene skal gjøres tette og i første etasje være dobbelte, og gulvfyllet må være rent og tørt. Fyll fra gamle bygninger eller fyll av bare torvmuld tillates ikke brukt. Impregneret papp kan brukes til pakning.

§ 7. Ethvert beboelsesrum skal i nederste stakkverk måle 2,25 m fra gulv til tak. Hvis gulvflaten i rum, som brukes til ophold for mennesker, ikke er minst 6 m², må rummet stå i åpen forbindelse med et tilstøtende rum.

Når rum med skråtak innredes og aktes benyttet til soverum

11 febr. eller beboelsesrum, skal den minste tillatte høide ved skråtakets laveste del være 1,25 m og 2,25 m ved skråtakets høieste del.

§ 8. Ethvert beboelsesrum skal ha et vindu ut mot uoverdekket plass. Lysåpningen skal være minst $\frac{1}{10}$ av rummets gulvflate. Vindusflaten må i almindelige beboelsesrum aldri utgjøre mindre enn 1 m² samlet for hvert rum. Minst et vindu må kunne åpnes. Et sådant vindu skal også være anskaffet i eldre beboelsesrum innen 1 år efter at disse forskrifter er stadfestet.

§ 9. Kokeovn må ikke benyttes i beboelsesrum eller kjøkken uten å være forsynt med tilstrekkelig virksom damphefte eller annen betryggende ventilasjon, så røk og damp undgås.

§ 10. Kjellere skal være tørre, rene og luftige. Såfremt det ofte samles vann i en kjeller, skal helserådet ha rett til å påby sådan drenering av grunnen at kjelleren kan holdes tørr.

Kjelleren skal ha vindu eller annen åpning, som kan brukes til luftveksling.

For kjellere som benyttes til beboelse, handel eller verksted, skal følgende bestemmelser gjelde:

Høiden fra gulv til loft skal være minst 2,25 m. Overkanten av jorden på husets utside må intetsteds stå mer enn 1½ m høiere enn kjellerens gulv. Ytterflatene av veggene skal være skilt fra jorden ved en 60 cm bred luft- og lysgrav, der skal gå minst 20 cm dypere ned enn kjellergulvet, og være godt drenert.

Grunnen under sådant kjellerrum skal være drenert og fylt med et minst 20 cm høit lag av pukksten. Gulvet skal være dobbelt og fylt med tørr fyll. Det underste gulv skal være av vanntett stoff, asfalt, cement eller lignende; det øverste skal være et minst 6½ cm tykt, godt sammenpløiet tregulv. Rummene skal være forsynt med ovn og friskluftventilasjon efter helserådets nærmere bestemmelse.

Det skal være minst 1 vindu som kan åpnes.

Vindusflaten skal være minst $\frac{1}{10}$ av gulvflaten.

§ 11. Innredes bryggerhus, stryke- eller rullerum i kjelleren, må der også her sørges for at rummene efter omstendighetene blir tilstrekkelig tørre, lyse og rummelige. Fuktighet og damp må ledes bort ved passende innretning.

§ 12. Helserådet kan påby utflytning fra bolig eller rum som av mangel på tilstrekkelig lys eller luft, ved fuktighet, urenslighet eller overfylling med beboere antas å være skadelig for sundheten.

Husdyrhold.

§ 13. Husdyr undtagen hund eller katt må ikke huses i eller under beboeseshus eller i rum som har tak eller vegg felles med beboeseshus eller opbevaringssted for matvarer.

Stall, fjøs, grisehus og lignende skal stå minst 10 m fjernet 11 febr. fra våningshus, og fra ethvert rum som benyttes til tilberedning eller opbevaring av matvarer, og være slik innredet at stank eller annen urenslighet derifra ikke forulemper eller er til skade for mennesker eller dyr. Der må heller ikke skje tilsig til vanntak eller brønn fra dyrenes opholdssted, som må være fjernet minst 10 m fra brønn eller vanntak.

Om drikkevannet.

§ 14. Brønner til mat- og drikkevann skal være stensatt og ha et ytre lag av inntil $1\frac{1}{2}$ m dybde og minst $\frac{1}{4}$ m tykkelse av stampet leir eller av cement, regnet fra jordoverflaten, eller være anlagt på en av helserådet godkjent måte for å hindre tilløp av overvann og annen forurensning. De skal være forsynt med en kant minst 20 cm høi av lignende for vann uigjennemtregelig materiale, og de skal være dekket med lokk som heller mot jordsmonnet omkring.

§ 15. De her omhandlede brønner må ikke ligge i gjødslet mark og ikke nærmere kompost-, gjødsel- eller avfallsdynger enn 10 m. I eller ved brønn eller rinnende vann, hvorfra drikkevann hentes, må ikke vaskes eller noe urenslig spilles, eller i det hele foretas noe, hvorved vannet forurenses, med mindre forurensningen foregår nedenfor det sted hvorfra mat og drikkevann hentes.

§ 16. Ved enhver brønn skal der være en bøtte, som bare må benyttes til ophentning av drikkevannet. Bøtten må ikke fjernes fra brønnen.

§ 17. Helserådet kan forby benyttelse av drikkevann fra brønner, vannledninger eller bekker, når vannet antas å være skadelig for mennesker eller dyr, inntil vannet er undersøkt og forurensningen i tilfelle fjernet eller manglene forøvrig avhjulpet.

§ 18. Såfremt tømning og rensning av brønn og vanntak blir nødvendig, må vedkommende eier rette sig efter de bestemmelser som helserådet i den anledning måtte gi.

Om fjøs og melkens behandling.

§ 19. Fjøsene skal være rene, lyse og vel utluftet. Der skal være storrengjøring minst en gang om året. Gulv, tak og vegger samt alt inventar må da vaskes med grønnsåpe og varmt vann og utluftes med gjennemtrett i flere dager.

Kuene skal holdes rene. Melkekar og melk må behandles med den største renslighet. Melkekjørlene skal vaskes i varmt grønnsåpevann, sodavann, enerlut eller kokende vann. I ethvert fjøs skal der være en vaskevannstol og vaskefat, såpe og håndklær. Den som melker skal være iført et rent hvitt armforklær og skal før melkingen såpevaske sine hender.

11 febr. Er juret eller kuas bakpart tilsølet, må der før melkingen foretas en grundig avvasking av de tilsølte partier og etterpå en fullstendig avtørring med ren, tørr klut.

Melken skal snarest bringes ut av fjøset. Melk må såvidt mulig ikke opbevares i beboelsesrum. Kan dette ikke undgås, må de kar som den opbevares i være tildekket.

Ved sykdom blandt besetning eller mistanke om smittsom sykdom i husstand skal alt salg av melk stanses, og forholdet meldes til nærmest boende helserådsmedlem, som nærmere skal undersøke saken og sende innberetning herom til helse-
rådets ordfører.

Om bakerier, slakterier, meierier m. m.

§ 20. Anlegg av bakerier, slakterier, meierier og lignende steder for tilvirkning og opbevaring samt behandling av matvarer skal meldes for helserådet, og må være godkjent før driften begynner. De skal til enhver tid stå under helserådets kontroll, og eieren skal være forpliktet til uopholdelig å utføre de pålegg helserådet måtte finne nødvendige for å hindre at matvarene forurenses eller bederves.

§ 21. Transport av kjøtt skal foregå i rene trau eller kurver og være innhyllet i rent dekke. Det er ikke tillatt å sitte på varene under transporten.

Kjøtt må ikke henstå uten tilsyn på kai eller vei.

§ 22. Forsåvidt der ikke er kjøttkontroll, må kjøtt og fleisk av syke dyr ikke selges uten attest fra dyrlæge om at det er brukbart til føde for mennesker.

§ 23. Personer som lider av akutt smittsom sykdom, eller som har utslett eller væskende sår på hender og armer, må ikke beskjeftiges på steder hvor matvarer selges eller serveres.

Forskrifter om butikker.

§ 24. Enhver butikk skal holdes ren og være godt utluftet. Utenfor døren skal der være en fotskraper.

Helserådet kan gi påbud om, at der i butikken skal finnes et tilstrekkelig antall spyttebakker av en av helserådet godkjent størrelse og form. Spyttbakkene skal i tilfelle daglig rengjøres og deres innhold brennes. Deres bunn skal være dekket av fuktig sagmugg, torv eller lignende.

Det er forbudt å spytte på gulvet.

I lokaler hvor der selges matvarer er tobakksrøkning forbudt. Opslag herom og om at spytting på gulvet er forbudt, skal slås op på et iøinefallende sted.

Tørfeining er forbudt. Gulvet skal vaskes minst 2 ganger om uken, og ellers hver dag tørres med våt klut. Disken vaskes

daglig. Det er forbudt å sitte på disken. Alle mål- og vekt-^{11 febr.} redskaper må holdes rene.

Der skal være hovedrengjøring minst 2 ganger om året. Butikker hvor der selges melk, fløte eller andre matvarer, og rum hvori melk eller matvarer som skal selges, blir bearbeidet, tilberedt eller lagret, må ikke brukes som soverum, vaskehus, kjøkken eller opbevaringssted for uvedkommende ting. Disse butikker eller rum skal være forsynt med rent vaskevann, såpe og rene håndklær, og de personer som håndterer varene skal jevnlig vaske hendene.

Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og annen forurensning så vel i butikker som i tilberednings- og lagerrum. Varene skal anbringes i vel renholdte tildekkede kar, skuffer, skap med dører eller hyller med forheng. Sammen med matvarer må ikke opbevares andre varer, som kan bederive matvarene med lukt, smak eller på annen måte.

Det er selgeren forbudt å pakke inn matvarer i aviser eller urent papir. Han skal iaktta renslighet ved innpakningen og må f. eks. ikke blåse posene op eller væte fingrene med munnen.

Kundene må ikke berøre andre matvarer enn dem de kjøper.

Ved omførsel av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og all annen forurensning.

§ 25. Hvis helserådet av sanitære grunner finner at et utsalgssted er uskikket til utsalg av næringsmidler, kan det forby bruken av et sådant utsalgssted, inntil manglene er rettet etter helserådets anvisning.

Om salg av fødevarer.

§ 26. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsfarlige nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke bruksgjenstander som kan være skadelige for sundheten, fordi de inneholder giftige bestanddeler. Det er forbudt å selge nærings- eller nydelsesmidler som er tilsatt noe stoff som av helserådet anses skadelig for sundheten, eller som er skikket til å skjule at vedkommende vare er bedervet. Inntil de pågjeldende mangler er rettet, kan helserådet forby at der blir solgt nærings- eller nydelsesmidler som kommer fra eller falbys på steder der det ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varens tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse.

Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf, berettiget til å fordre utlevert de fornødne prøver.

Helserådet kan imidlertid forby salg og annen overdragelse av nærings- og nydelsesmidler, som er kommet fra eller selges

11 febr. fra steder der det forekommer tilfelle, eller finnes noen basillebærer av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.

Hvor det er nødvendig, kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men han må snarest mulig forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte at varer som finnes skadelige skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

§ 27. I enhver butikk skal der være opslått særavtrykk av ovenstående bestemmelser.

Dampskibsekspedisjoner og brygger.

§ 28. Ved iland- og ombordbringelse av næringsmidler, såsom melk, mel, brød, kjøtt, fisk, smør, frukt og lignende skal iakttas den største renslighet. Bryggeplassen skal gjøres ren for hvert anløp. Hvor sådanne varer kan tilsmusses eller tilstøves, skal der anvendes rene presenninger så vel til underlag som til overdekning. Næringsmidler som ikke avhentes straks efter ankomsten, skal snarest mulig fjernes fra bryggen og anbringes i ekspedisjonens oplagsrum i dertil bestemte rum, som til enhver tid skal holdes rene. Fødevarer må ikke utsettes for fuktighet eller lukt.

Om priveter og avfallsstoffer m. m.

§ 29. Til ethvert våningshus skal der innrettes et privet der må ligge minst 9 m fjernet fra eget eller andres våningshus og matbod, samt fra offentlig eller felles privat vei. Fra privetet må der ikke komme tilsig hverken til noen av de nevnte steder, eller til opkomme, brønn, bekk eller andre steder hvorfra tas drikkevann for mennesker eller husdyr, eller vann til annet husbruk.

Ved bygninger og steder, hvor der jevnlig samles mange mennesker, f. eks. ved faste utstillingsplasser, kommunelokaler, bedehus, hoteller, skoler, ungdomslokaler, skal der være priveter og urinsteder, særskilt for hvert kjønn, og av sådan størrelse og innredning som helserådet for hvert sted bestemmer.

Med helserådets samtykke kan privet innrettes i egen bygning eller i annen uthusbygning i kortere avstand enn 9 meter fra våningshus, matbod og vei eller inne i våningshus, hvis der innrettes frostfritt vannklosett eller klosettinnretning med flyttbare beholdere. Følgende skal da iakttas:

Der må ikke kunne komme stank fra privetet til beboelsesrum, kjøkken eller rum, hvor matvarer opbevares. Privetet skal ha tette vegger og dør, som kan holdes ordentlig gjenlukket. Det skal ha vindu, som kan åpnes til fri luft, og være forsynt med luftpipe. Setet skal være forsynt med tilhengslet lokk. Anvendes flyttbare beholdere, skal de stå i kasse på tett underlag. De skal jevnlig påføres et strømiddel i så tilstrekkelig

mengde, at ekskrementene dekkes. Beholderne skal tømmes før 11 febr. de blir $\frac{3}{4}$ fulle eller oftere, hvis helserådet av sanitære grunner forlanger det. Ved hver tømning skal beholderne ordentlig rengjøres.

Privetene skal alltid holdes tilbørlig rene.

Anbringes pissoirer inne i beboelseshus skal de innrettes som foran omhandlet for klosettrum i beboelseshus. Anbringes urinsteder annetsteds, skal helserådets nærmere bestemmelser derom etterfølges. Pissoirer skal gis avløp til kloakk eller annet av helserådet godkjent sted. De skal holdes godt rene.

Privetbinger skal være innklædd og påfylles strømidler så ofte og i sådan mengde at ekskrementene holdes tildekket. Bingene skal tømmes minst 2 ganger årlig og ellers når helse-rådet av sanitære grunner krever det.

§ 30. Sjøppel, kjøkkenavfall og lignende så vel fra beboelseshus som fra bedrifter skal enten brennes, samles i tette, med lokk forsynte kasser, legges i kompost eller bortbringes til sted som dertil måtte være anvist av helserådet. Anvendes kasser, skal de tømmes og rengjøres, før de blir ganske fulle og så ofte at stank undgås, og dessuten når helserådet finner det nødvendig. I disse beholdere må ikke slås flytende bestanddeler eller avfall fra slaktning. I bekker og grøfter må intet avfall kastes.

§ 31. Komposter eller andre oplag av avfall eller gjødningsstoffer må ikke legges nærmere alfarvei, beboelseshus eller matbod enn 9 m, de skal holdes vel tildekket med jord, og de skal anlegges således, at derfra ikke skjer tilsig til brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

§ 32. Selvdøde dyr eller dyr slaktet på grunn av sykdom må ikke kastes i elv eller annet vannløp, men må opbrennes hvis helserådet finner det påkrevd, eller nedgraves tilstrekkelig dypt på et sted der det ikke er tilsig eller vanntak, eller nedsenkes så dypt i sjøen at der ikke kan opstå stank. For dyr som har lidt av smittsom sykdom der er undergitt særlig offentlig forsorg, blir de regler å følge som er gitt herom i den til enhver tid gjeldende lovgivning.

§ 33. Slakteavfall, sildegan, bedervet fisk, fiskeavfall, søppel, latrinegjødsl etc. må ikke henkastes i elv og heller ikke i fjæren så nær stranden at det blir liggende tørt ved lavvann.

Om andre sanitære misligheter.

§ 34. Fartøier med besetning som ligger innen herredet er med hensyn til sundhetsforholdene underkastet herredets helseforskrifter.

11 febr. § 35. Ved offentlige vannposter, skoler, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler, er det forbudt å bruke felles drikkekar. Drikkevannsinnetningen på disse steder må være godkjent av helserådet. Det er likeledes forbudt på skoler å bruke felles skrivemateriale, såsom pinner, blyanter, grifler og lignende. Bøker fra smittede hjem skal tilintetgjøres hvis de ikke kan desinfiseres på betryggende måte. Det samme gjelder bøker brukt av tuberkuløse elever. Disse regler gjelder også boksamlinger.

§ 36. Huseiere er likeoverfor helserådet ansvarlig for at fraflyttede rum rengjøres ordentlig før nye beboere flytter inn.

Om sundhetsfarlige bedrifter.

§ 37. Ved anlegg av bedrift som helserådet antar kan volde sanitære ulemper, skal planen for anlegget forelegges for og godkjennes av helserådet, før driften påbegynnes. Enhver bedrift av denne art er underlagt helserådets tilsyn. Hvis det viser sig at noen bedrift blir drevet med større fare for den almindelige sundhetstilstand enn det nødvendig følger av dens eget vesen, skal vedkommende rette sig efter de pålegg som helserådet gir for å forebygge sanitær fare.

Om forholdsregler ved smittsomme sykdommer.

§ 38. Når en tuberkuløs forandrer bopel, skal melding herom skje til helserådets ordfører. Meldingsplikten påhviler så vel den syke selv som den husvert, hvorfra og den husvert hvortil vedkommende flytter. For tjenestefolk påhviler meldingsplikten vedkommende husbond.

§ 39. Personer fra fremmede kommuner må ikke mottas til forpleining mot eller uten godtgjørelse, uten at de har lægeattest for at de ikke lider av akutt smittsom sykdom eller av syfilis i smittsom form. Såfremt de lider av noen sådan sykdom, må forholdet først godkjennes av helserådets ordfører.

§ 40. Ved opptreden av sykdomstilfelle som der kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet, skal den husbond eller husfar, som har å gi melding derom i samhøve med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860, tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring, såvidt omstendighetene tillater.

Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også de som pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander som de benytter, eller som den syke har benyttet de nærmeste dager før sykdommens utbrudd.

Fødevarer må ikke opbevares i de rum, hvor den syke opholder sig. Inntil læge er kommet til stede og har meddelt

nærmere forskrifter, må samkvem mellom det sted hvor sykdom- 11 febr. men er optrådt og andre steder innskrenkes til det minst mulige. Personer som hører til samme husstand som den syke må ikke uten nødvendighet delta i møter eller sammenkomster. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig hvor den syke ligger. Sammenkomster i selskapelig eller annet øiemed, som ikke er uopsettelige og absolutt nødvendige, må ikke avholdes i det smittede hus, eller på dets gårdsplass.

Forsåvidt der leveres melk eller andre fødemidler til salg fra det sted, hvor sykdommen er opstått, må dette opphøre inntil tillatelse er meddelt av helserådets ordfører.

Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrådt, må ikke søke skole før tillatelse er meddelt av helserådets ordfører. Forsåvidt sykdommen optrer i lærerens husstand og han bor i samme hus hvor skolen holdes, må den lukkes inntil helse- rådets ordfører har avgitt nærmere bestemmelse.

Så snart meddelelse om de inntrufne sykdomstilfeller og de i anledning av samme trufne forføininger er innløpet til helse- rådets ordfører, har denne å treffe de videre forføininger som efter tilfellets beskaffenhet er fornødne.

§ 41. Gang- og sengklær og andre gjenstander som har vært benyttet av personer, som har lidt av smittsom sykdom eller henstått i rum, hvor disse personer har opholdt sig, må ikke avhendes eller overlates andre til bruk, før de er rensset efter helserådets nærmere bestemmelse. Rum, hvor personer lidende av smittsom sykdom har opholdt sig, skal også renses efter helserådets anvisning.

§ 42. Skolebarn, som antas å lide av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom, skal sendes hjem av læreren, som må gi deres foreldre eller foresatte beskjed om at barnet ikke kan komme på skolen igjen, før det er rent og smittefritt.

På samme måte skal skolebarn, som læreren antar lider av annen smittsom sykdom, bli sendt hjem med skriftlig opfordring om at læge må bli rådspurt.

Overholdelse av helseforskriftene.

§ 43. Undlater noen innen den av helserådet satte frist å treffe de forføininger, som i henhold til helseforskriftene eller de av helserådet i hvert tilfelle lovlig fattede beslutninger påhviler ham, kan helserådet la forføiningene utføre på rette vedkommendes bekostning. Er der tvil om hvem som i tilfelle skal etterkomme et påbud, har helserådet å holde sig til eieren.

§ 44. Under særegne forhold kan helserådet innrømme avvikelse fra helseforskriftene.

11 febr. § 45. Ordføreren kan alltid treffe avgjørelse på helse-
rådets vegne, hvor en hurtig beslutning kreves, og der ikke
er tid til å vente avholdelse av samlet helserådsmøte. Saken
forelegges snarest mulig for helserådet.

§ 46. Overtredelse av helseforskriftene eller av de med
hjemmel av samme gitte forskrifter, straffes efter den til en-
hver tid gjeldende lovgivning.

§ 47. Ovenstående forskrifter trer i kraft 3 — tre — må-
neder efter at de har fått kongelig stadfestelse.

Om særlige helse- og næringsmiddelforskrifter som gjelder
for hele landet, se fortegnelse i Lovtidende 1 avd. nr. 5 for 1937
(side 165—66). Jfr. senere forskrifter om omførselshandel med
kjøtt m. v. kgl. res. av 23 desember 1937 og om utgassing av
bygninger rundskr. av 15 februar 1938. (I tillegg til helsefor-
skriftene for Vestre Toten som samtidig hermed stadfestes, er
fortegnelse inntatt i sin helhet.)

11 febr. **Kongelig resolusjon.**

1. I henhold til § 1 i lov av 6 mars 1935 om fredning
av sel skal det være forbudt å fange, jage, anskytte
eller drepe sel og klappmyss, eller medvirke dertil i tiden
til og med 22 mars 1938 klokken 6,00 innen det område
som ligger mellom 67° og 77° nordlig bredde og mellom
5° østlig lengde og 17° vestlig lengde Greenwich meridian.
2. Overtredelse av dette forbud straffes med bøter eller med
fengsel inntil 3 måneder.

På samme måte straffes reder som har gitt ordre til
overtredelsen. Likeså skibsfører eller fangstleder — når
overtredelsen er begått av noen av mannskapet eller av
deltagere i ekspedisjonen — såfremt han ikke godtgjør at
han har gjort hvad der står i hans makt for å hindre over-
tredelsen.

Den ulovlige fangst eller dens verdi blir å inndra til
fordel for statskassen. Dessuten kan fartøi og fangst-
utstyr eller verdien derav, helt eller delvis inndras, når
rederen eller skibsføreren eller fangstlederen er straff-
skyldig efter denne bestemmelse.

3. Denne resolusjon trer i kraft straks.

11 febr. **Kongelig resolusjon.**

Lov av 31 mai 1935 nr. 6 om befordring av per-
soner og gods på jernbaner i henhold til de
internasjonale overenskomster av 23 november 1933 trer i
kraft fra 1 oktober 1938.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet.

11 febr.

I henhold til bemyndigelse gitt ved kgl. resol. av 4 juni 1920 og av 11 desember 1924, jfr. §§ 23, 24, 27 og 67 i lov om brandvesenet av 15 august 1908, godkjennes som gjeldende inntil videre de av bystyret i Sarpsborg vedtatte forskrifter for brandvernet.

Forskriftene lyder så:

Kap. I.

Brandvesenets organisasjon.

Sarpsborg brandvern består av følgende hovedavdelinger:

- A. Det faste brandkorps.
- B. Det borgerlige brandvern.

A. Det faste brandkorps.

1. Det faste brandkorps har følgende befal:

- a) Brandchefen.
- b) Brandassistenten.
- c) Brandmesteren.
- d) Underbrandmesteren (rørlegger).

2. Det faste brandkorps har følgende mannskaper:

- a) 2 formenn.
- b) 14 faste brandkonstabler.

Disse mannskaper utgjør brandvaktens daglige betjening.

- c) 45 reservemanskaper fordelt på 3 alarmsløyfer.

Disse mannskaper utgjør den lønnede reserve.

B. Det borgerlige brandvern.

1. Det borgerlige brandvern har følgende befal:

- a) Brandchefen.
- b) Brandassistenten.
- c) Brandmester.
- d) Underbrandmester.
- e) Formennene ved det faste brandkorps.

2. Det borgerlige brandvern har følgende mannskaper:

- a) De faste brannmannskaper.
- b) Reservekorpset ved det faste brandvern.
- c) 100 mannskaper utskrevne av brandstyret.

Kap. II.

Brandalarm.

A. Det faste brandkorps.

Samtlige befal og mannskaper har ringeklokker, der varsler automatisk fra gatenes alarmkasser med forskjellig

11 febr. alarmsignal for hver kasse, eller med et lignende signal fra brandvaktens telegrafstasjon.

De faste brandmannskaper møter op i brandvakten, reservekorpset møter op ved brandstedet, undtagen den utsatte piketvakt som møter op i brandvakten, og Sanne-sund reservekonstabler som møter frem på Alvimhaugen sprøitehus for å medta håndkjerren til brandstedet.

B. Det borgerlige brandvern.

Finner fungerende brandchef at der tiltrenges større styrke enn de faste brandmannskaper og reservekorpset, så varsles de utskrevne mannskaper med alarmsirene fra brandstasjonen eller klokkeringning fra kirketårnet.

Kap. III.

Befals og mannskapers plikter.

A. Det faste brandkorps.

1. Brandchefen, som innehar denne stilling i egenskap av byens stadsingeniør, ansettes av borgermester og formannskap med 3 måneders gjensidig opsigelsesfrist.

Brandchefen skal godkjennes av fylkesmannen.

Brandchefen har følgende plikter:

a) Han skal som chef føre kommandoen over det samlede brandkorps.

b) Den ham betrodde bestilling skal han bestyre i overensstemmelse med lov av 15 august 1908 og andre med hensyn til brandvesenet gjeldende bestemmelser; han skal derhos ha innseende med, at orden og disiplin innen korpset på det nøiaktigste overholdes, samt påse, at alle befalinger ufortøvet etterleves.

c) Brandchefen har det stadige overtilsyn med brandvesenets redskaper, signalmidler og andre ting. Likeså med brandsyn og feiervesen. Han har å føre følgende bøker:

1. Fortegnelse over brandvernets folk.

2. Dagbok for inn- og utgående saker.

3. Kopibok.

4. Løsørebok.

d) Det påligger brandchefen innen februar måneds utgang å sende beretning til brandstyret om brandvesenets tilstand ved utgangen av siste år, ledsaget av spesifisert opgave over brandvesenets materiell med av- og tilgangsoppgave.

e) Han er pliktig til å bidra til at brandvesenet bringes til den mest mulige grad av fullkommenhet, så-

ledes at korpset til enhver tid med orden og hurtighet kan iverksette de foranstaltninger som treffes til en utbrutt ilds dempning og slukning. Således bør han stadig ha sin oppmerksomhet henvendt på de forbedringer med hensyn til materiellet, som han måtte finne hensiktsmessige. Herom skal han gjøre forestilling til borgermesteren.

f) Han er ansvarlig for at byens brandredskaper stadig holdes i forsvarlig og brukbar stand.

g) Brandchefen må ikke forlate byen om natten uten borgermesterens tillatelse.

2. Brandassistenten ansettes av formannskapet med 3 måneders gjensidig opsigelsesfrist.

Han har følgende plikter:

a) Under brandchefens fravær eller sykdom å utføre brandchefens plikter overensstemmende med lov av 15 august 1908.

b) Å gjøre anmeldelser til brandchefen om alle mangler eller uordener ved brandvesenet, der måtte komme til hans kunnskap.

c) Når brandalarm gjøres, hurtigst mulig å innfinne sig ved brandstedet og der påse at alle underordnede oppfyller de dem påhvilende plikter.

d) På brandstedet straks å opsøke brandchefen for å motta hans ordre. Hvis brandchefen ennå ikke er ankommet, tar han kommandoen inntil chefens ankomst.

e) I alt hvad tjenesten angår, så vel under øvelser som i brandtilfelle å henvende sig til brandchefen, hvis befalinger han har å motta og punktlig utføre.

f) Han må ikke være fraværende fra byen om natten uten brandchefens tillatelse.

3. Brandmesteren og de faste brandmannskaper, der ansettes av formannskapet med 3 måneders gjensidig opsigelsesfrist, har å rette sig efter det til enhver tid gjeldende tjenestereglement, der vedtas av brandstyret med formannskapets approbasjon.

4. Reservemannskapene, der antas av brandstyret efter innstilling fra brandchefen med 3 måneders gjensidig opsigelsesfrist, har å rette sig efter den til enhver tid gjeldende instruks, der vedtas av brandstyret med formannskapets approbasjon.

B. Det borgerlige brandvern.

a) De medlemmer av det borgerlige brandvern som ikke samtidig tilhører det faste brandkorps, har ved brand-

11 febr.

alarm for det borgerlige brandvern straks å møte ved brandstedet og uopholdelig melde sig hos nærmeste overordnede.

b) Mannskapene mottar alene befalinger av sine overordnede, og har å rette sig efter disses anordninger. De må villig og hurtig utføre deres befalinger, og har i tjenesten å utvise et rett forhold.

c) De har å delta i øvelser og mønstring, samt å møte ved brandsesjon.

d) Om bopelforandring har de å gjøre anmeldelse for nærmeste foresatte.

C. Straffansvar.

For undlatelse av å møte og for sent fremmøte — alt uten gyldig grunn — fremdeles for å ha fremmøtt i beruset tilstand, eller for under tjenesten å ha gjort sig skyldig i pliktforsømmelse, er mannskapene underkastet ansvar efter brandloven.

Kap. IV.

Forskjellige bestemmelser.

1. a) Det faste brandkorps' mannskaper har stadige øvelser efter brandchefens nærmere bestemmelse.

b) Reservemannskapene har minst en øvelse hver annen måned.

I reservemannskapenes øvelser skal de faste mannskaper delta. Samtlige ovennevnte mannskaper skal jevnlig ha samlingsøvelser.

c) Det borgerlige brandvern har øvelse minst en gang om året.

2. Av de 4 overbefalingsmenn, brandchef, stedfortreder, brandmester og underbrandmester, må aldri mere enn 2 samtidig være fraværende fra byen.

3. Disse forskrifter trer i kraft fra den dag kgl. approbasjon foreligger. Samtidig opheves det ved kgl. res. av 4 juli 1919 approberte reglement for Sarpsborg brandvern.

16 febr.

Lov om voldgiftsavgjørelse av transportkonflikten i Nord-Norge m. v.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning av 14 februar 1938 sålydende:

§ 1. Området for loven m. v.

1. De tvister som er nevnt i § 7 nr. 1 skal avgjøres ved voldgift.

2. Det er forbudt å sette i verk arbeidsstans i anledning av 16 febr. de nevnte tvister eller å bruke andre midler som efter sin art vilde være tariffstridige.
3. De arbeids- og lønnsvilkår som gjaldt da tvistene brøt ut, skal stå ved makt til voldgiftsdom blir avsagt, men voldgiftsretten kan bestemme at de lønns- og akkord-satser av enhver art som blir fastsatt ved voldgiftsdommen, skal gjøres gjeldende fra den dag da denne lov trer i kraft.

§ 2. Voldgiftsretten.

1. Voldgiftsretten skal ha en formann og fire andre medlemmer.
2. Kongen opnevner rettens formann og to andre medlemmer med varamenn. De skal ikke inneha slik stilling eller slikt hverv at de kan regnes som representanter for partsinteresser. Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening kan, innen den frist Kongen setter, hver opnevne ett medlem med varamann. Blir fristen oversittet, skal også disse opnevnes av Kongen.
3. Enhver norsk statsborger er pliktig til å overta hvervet.
4. Godtgjørelsen til medlemmene av voldgiftsretten blir fastsatt av Kongen og utredet av statskassen. Under reiser har medlemmene krav på skyss og kostpenger i sam-høve med lov om offentlige tjenestemenns skyss- og kost-godtgjørelse. Kostpengene skal være som bestemt for første klasse i loven.

§ 3. Saksbehandlingen.

1. Så snart rettens medlemmer er opnevnt, fastsetter formannen tid og sted for behandlingen av saken og utferdiger innkalling til rettsmøte med det varsel han finner passende. Saken skal fremmes så raskt som råd er.
2. For øvrig gjelder om behandlingen for voldgiftsrett det som er fastsatt i lov om arbeidstvister, §§ 13, 16, 17, 19, 21, 22, 23 og 24.
3. Voldgiftsretten kan innhente de nødvendige opplysninger og pådømme tvistene, selv om en eller begge parter ute-blir.
4. Det betales ikke for behandling av en sak for voldgifts-retten eller for bevisoptagelser til bruk for en slik sak.

§ 4. Voldgiftsrettens avgjørelser.

1. For voldgiftsrettens avgjørelser skal reglene i lov om arbeidstvister § 25 og § 26 nr. 2 og 3 gjelde på tilsva-rende måte.

16 febr. 2. Det blir fastsatt i voldgiftsdommen hvor lenge den skal gjelde. Men den kan ikke gjøres gjeldende for mer enn to år.

3. En voldgiftsdom er endelig og har de samme virkninger som en tariffavtale. Alle voldgiftsmenn skal underskrive den.

§ 5. Straffebestemmelser m. v.

1. De bestemmelser som gjelder om straff for ulovlig arbeidsstans etter lov om arbeidstvister § 40 skal også gjelde for arbeidsstans i strid med denne lov. Med de samme straffer straffes også den som i strid med denne lov bruker andre midler som etter sin art vilde være tariffstridige (§ 1 nr. 2), eller som medvirker til dette.

2. Bestemmelsene om straff og omkostningsansvar for fornærmelig adferd m. v., brudd på taushetsplikt, uteblivelse m. v. og grunnløst kjæremål etter lov om arbeidstvister §§ 41, 42, 43 og 44 skal gjelde på tilsvarende måte ved voldgiftsretten.

§ 6. Forskjellige bestemmelser.

1. Bestemmelsene i lov om arbeidstvister §§ 4 og 5 skal gjelde på tilsvarende måte for så vidt angår handlinger som er i strid med § 1 nr. 2 i denne lov. — Likeså skal reglene i § 3 nr. 3 og 4, i nevnte lov gjelde på tilsvarende måte.

2. Kongen kan gi nærmere forskrifter til gjennomføring av loven.

§ 7. De tvister loven gjelder.

1. De tvister som skal avgjøres etter reglene i denne lov er:

I.

Tvister mellom Norsk Arbeidsgiverforening og de nedenfor nevnte bedrifter på den ene side

og

Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon, Norsk Transportarbeiderforbund og forbundets avdelinger på den annen side.

Bedriftene er:

Carl W. Gotaas, Vesttorg D/S eksp. og Torghatten D/S i Brønnøysund;

Det Helgelandske D/S, P. M. Hansteen og E. Wang i Sandnessjøen;

Gustav Eriksen, D. Tønseth, Martin Krüger og Saltens D/S i Bodø;

Ofotens D/S, Bjørnstad, M. Greve og Saltens D/S i Narvik;

Bergs Sønner A/S, Nordlands Saltlager A/S, Berg & Co. A/S, A. Johannessens D/S eksp. O. J. Kaarbø, Vesteraalens D/S, Norsk Brændselolje tankanlegg og Lofotens Norsk-Engelsk Mineralolje A/S (Statens Mellager) i Svolvær;

Vesteraalens D/S i Stokmarknes;

Georg Ellingsen, Alv. B. Steiro og Odd Villassen i Sortland;

Kristian Holst, Per Kind, Galschiødt og Bertheus J. Nielsen i Harstad;

Harald Berg A/S, (Statens Mellager), W. Holmboes Kullhandel, Tromsø Bunkerdepot A/S, Rye Holmboe, Troms Fylkes D/S og Tromsø Kullkran A/B i Tromsø; N. Rasch i Skjervøy;

Feddersen & Nissen, G. Robertson A/S, Sig. Sørensen, Evensen & Søn og Hammerfest Bunkerdepot i Hammerfest;

Arthur Gjervig, Matheson & Floer og Feddersen & Nissen i Honningsvåg;

Feddersen & Nissen og Fr. Horst & Søn i Kjøllefjord; J. Wilsgård i Mehavn, (Statens mellager);

B. Gjæver Pedersen og Edv. Fjærtøft i Berlevåg;

Engelsens D/S eksp., Jak. Jakobsen, Martin Olsen og Erling Brodtkorb i Vardø;

H. F. Esbensen, Odd Øverdahl (Statens Mellager) og Knut Evanger i Vadsø og

Emil Hansen og Almar Andresen i Kirkenes.

II.

Tvister mellem Henningsvær og Omegns Produsentfor-
ening og/eller fiskeopkjøperne og fisketilvirkerne Sofus
Solberg, Leif Johansen, Henr. Johansen, Rolf Jørgensen,
Konrad Jørgensen, Johan Malnes, Frithjof Kristensen,
A. Breivik, Jens D. Larsen, Laurits Hjellvold, Jac. Kri-
stensen, Martin Kristensen og Lyder Tordal på den
ene side

og

Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon, Norsk Trans-
portarbeiderforbund og vedkommende avdeling av for-
bundet på den annen side.

2. Efter innstilling fra Riksmeglingsmannen kan Kongen bestemme at den voldgiftsdom som er eller blir avsa-
gt for de bedrifter som er nevnt under nr. 1, I, skal gjøres
gjeldende også for andre bedrifter i Nord-Norge som
arbeider i samme arbeidsgren, men som står utenfor
Norsk Arbeidsgiverforening, forutsatt at bedriften tid-

16 febr. ligere har hatt tariffavtale med Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon, Norsk Transportarbeiderforbund og vedkommende avdeling av forbundet eller at krav om tariffavtale er reist overfor bedriften før 5 februar 1938.

Istedenfor å treffe slik bestemmelse som nevnt i foregående ledd, kan Kongen efter innstilling fra Riksmeglingsmannen fastsette at tvist ved en eller flere av de der omhandlede bedrifter skal avgjøres ved voldgift efter reglene i denne lov.

Blir det truffet bestemmelse i henhold til de to foregående ledd, skal forbudet mot arbeidsstans m. v. efter § 1 nr. 2 også gjelde i disse tilfeller.

§ 8. Lovens ikrafttreden.

Denne lov trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 16 februar 1938.

HAAKON

(L. S.)

Johan Nygaardsvold.

B. Rolsted.

Utgiver: Byråchef C. Lampe.

Grøndahl & Søn's boktrykkeri, Oslo.